Krishna Pradeep's 21st Century IAS

Since : 2003

Producing Next Generation Leaders for Good Governance

A/C Campus

APPSC

Prelims Cum Mains Based

News Summary (TM)

కరెంట్ అఫైర్స్

JULY - 2026

https://t.me/kpiasacademy/6154

TOPICS

APPSC News Summary.....3

- శ్రీహరికోటలో విక్రమ్-I కూర్పు (స్టాకింగ్): భారతదేశ ప్రైవేట్ అంతరిక్ష రంగానికి ఒక కీలక మైలురాయి.....3
- APలో సుస్థిర పర్యాటకాన్ని ప్రోత్సహించడానికి సౌర విద్యుత్‌తో నడిచే ఎలక్ట్రిక్ బోట్లను ప్రవేశపెట్టాలని ప్లాన్ చేస్తున్న APTDC 5
- అల్లూరి సీతారామరాజు: 129వ జయంతి సందర్భంగా మన్యం వీరుడికి నివాళి.....8
- ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థను ఆధునీకరించేందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ 'మీ మార్ట్' ప్రారంభించింది 11
- స్వయం ఏపీ (Swayam AP): మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల ఉత్పత్తుల కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ సరికొత్త బ్రాండ్.....13
- భారతదేశపు తొలి ఏఐ-ఆధారిత (AI-powered) పర్యాటక రాష్ట్రంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ 16
- అపెక్స్ కొరియా (APEX Korea): బుసాన్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి విదేశీ పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహక కేంద్రం.....18
- భారతీయ మామిడి పండ్ల దిగుమతుల్లో యూఏఈ అగ్రస్థానం: ఆంధ్రప్రదేశ్ రకాలకు విదేశాల్లో భారీ డిమాండ్.....20
- పట్టణ నీటి ప్రాజెక్టుల కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆన్‌లైన్ పనుల పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ (Online Works Monitoring System) 22
- కాకినాడ తాళపత్ర గ్రంథాల మ్యూజియంకు ₹5 కోట్ల నిధులు 24
- భారత్ టెక్స్ 2026లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ₹4,100 కోట్ల జౌళి (Textile) పెట్టుబడులు.....26
- కాకినాడ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్: ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఓడరేవు ఆధారిత పారిశ్రామిక వృద్ధికి కొత్త ఊతం.....29
- 72వ జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డుల్లో తెలుగు సినిమా: ప్రాంతీయ సృజనాత్మకతకు గుర్తింపు.....32
- ఐఐటీ-తిరుపతిలో జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతలపై 5వ బ్రిక్స్ వర్కింగ్ గ్రూప్ సమావేశం.....33
- A.P.–UAE ఆహార క్లస్టర్ అవగాహన ఒప్పందం (MoU): ఆహార ప్రాసెసింగ్, వ్యవసాయ ఎగుమతులకు ఊతం.....35
- తల్లికి వందనం పథకం 2026: ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని విద్యార్థులకు ₹13,000 డీబీటీ మద్దతు 37
- ఆంధ్రప్రదేశ్ తీరప్రాంత నిర్వహణ ప్రణాళిక: మారుతున్న తీరరేఖ రక్షణ 39
- IHFC-AMTZ అవగాహన ఒప్పందం: మెడికల్ రోబోటిక్స్‌లో ఆవిష్కరణలకు ప్రోత్సాహం.....42
- నంద్యాలలో క్యాచ్ ద రెయిన్ ప్రచారం: నీటి సంరక్షణ, నిల్వ సామర్థ్యాన్ని బలోపేతం చేయడం 44
- రాయలసీమ: భారతదేశపు నూతన పారిశ్రామిక కేంద్రం 46
- కోసల నగరం పారిశ్రామిక పార్క్: నూతన తయారీ కేంద్రం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రణాళిక.....48
- ఆంధ్రప్రదేశ్ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి: భోగాపురం విమానాశ్రయం, సెమీకండక్టర్లు, పునరుత్పాదక ఇంధనం, జాతీయ రహదారులు 50

APPSC News Summary

శ్రీహరికోటలో విక్రమ్-I కూర్పు (స్టాకింగ్): భారతదేశ ప్రైవేట్ అంతరిక్ష రంగానికి ఒక కీలక మైలురాయి

మూలం: దక్కన్ క్రానికల్ (Deccan Chronicle)

ప్రాధాన్యత: APPSC గ్రూప్-I: సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ; ఆంధ్రప్రదేశ్ కరెంట్ అఫైర్స్

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్:

- విక్రమ్-I, స్కైరూట్ ఏరోస్పేస్ (**Skyroot Aerospace**), సతీష్ ధావన్ స్పేస్ సెంటర్ (**Satish Dhawan Space Centre**), శ్రీహరికోట, ఇన్-స్పేస్ (**IN-SPACe**), దిగువ భూ కక్ష్య (Low-Earth Orbit), మొదటి ప్రయోగ వేదిక.

మెయిన్స్:

- ప్రైవేట్ అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థ, వాణిజ్య ప్రయోగ సేవలు (Commercial launch services), అంతరిక్ష రంగ సంస్కరణలు, ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ సహకారం (Public-private collaboration), చిన్న ఉపగ్రహాల ప్రయోగ మార్కెట్, సాంకేతిక వ్యవస్థాపకత.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

హైదరాబాద్‌కు చెందిన స్కైరూట్ ఏరోస్పేస్ సంస్థ శ్రీహరికోటలోని సతీష్ ధావన్ స్పేస్ సెంటర్‌లో గల మొదటి ప్రయోగ వేదిక (First Launch Pad) వద్ద తమ **విక్రమ్-I** రాకెట్ మొదటి దశను విజయవంతంగా పేర్చింది (Stacked). ప్రైవేటుగా డిజైన్ చేసి, అభివృద్ధి చేసి, తయారు చేసిన ఒక కక్ష్యా-స్థాయి రాకెట్‌ను (Orbital-class rocket) ఇస్రో మొదటి ప్రయోగ వేదికపై నిలబెట్టడం ఇదే తొలిసారి.

విక్రమ్-I అంటే ఏమిటి? (What is Vikram-I?)

- విక్రమ్-I అనేది స్కైరూట్ ఏరోస్పేస్ తయారుచేసిన మొట్టమొదటి కక్ష్యా ప్రయోగ వాహక నౌక.
- చిన్న ఉపగ్రహాలను దిగువ భూ కక్ష్యలోకి తీసుకువెళ్లేలా సంస్థ దీనిని రూపొందించింది. ప్రస్తుతం దీని తుది దశ అనుసంధానం, సాంకేతిక పరీక్షలు జరుగుతున్నాయి.
- అందుబాటు ధరలో, సులభంగా చిన్న ఉపగ్రహాలను ప్రయోగించాలనే పెరుగుతున్న డిమాండ్‌ను తీర్చడానికి ఈ వాహక నౌక ఉపయోగపడుతుంది. ఇది భారతదేశంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న వాణిజ్య ప్రయోగ వ్యవస్థలో (Commercial launch ecosystem) ఒక భాగం.

ఈ స్టాకింగ్ (కూర్పు) మైలురాయి ఎందుకు ముఖ్యం?

వేదికపై మొదటి ప్రైవేట్ కక్ష్యా రాకెట్:

- ఇస్రో మొదటి ప్రయోగ వేదికపై ప్రైవేటుగా అభివృద్ధి చేసిన కక్ష్యా-స్థాయి ప్రయోగ వాహనాన్ని నిలబెట్టడం ఇదే మొదటిసారి.

అభివృద్ధి దశ నుంచి ప్రయోగానికి సన్నద్ధం:

- విడివిడిగా ఉన్న రాకెట్ దశలను ఒకచోట చేర్చి ప్రయోగానికి సిద్ధంగా ఉన్న వాహనంగా మారుస్తున్నారని ఈ స్టాకింగ్ సూచిస్తుంది.

జాతీయ ప్రయోగ మౌలిక సదుపాయాల వినియోగం:

- వాణిజ్య అంతరిక్ష ప్రయోగాల కోసం ప్రైవేట్ కంపెనీలు ఇస్రో సదుపాయాలను ఏ విధంగా వాడుకోవచ్చో ఈ మైలురాయి చూపిస్తుంది.

మొదటి కక్ష్యా ప్రయోగానికి చేరువలో:

- అనుసంధానం, పరీక్షల ప్రక్రియ కొనసాగుతున్నందున, విక్రమ్-I తన మొదటి కక్ష్యా ప్రయోగానికి మరింత దగ్గరైంది.

సంస్థాగత వ్యవస్థ (Institutional Ecosystem)

స్కైరూట్ ఏరోస్పేస్ (Skyroot Aerospace)

- స్కైరూట్ ఏరోస్పేస్ అనేది హైదరాబాద్‌కు చెందిన ఒక ప్రైవేట్ అంతరిక్ష స్టార్టప్ (Start-up). ప్రయోగ వాహనాల రూపకల్పన, అభివృద్ధిలో ఈ సంస్థ పనిచేస్తోంది.
- చిన్న ఉపగ్రహాలకు ప్రయోగ సేవలు అందించడమే వీరి 'విక్రమ్' సిరీస్ ప్రధాన ఉద్దేశం.

ఇస్రో (ISRO)

- భారత అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ (ISRO) శ్రీహరికోటలో ప్రయోగ మౌలిక సదుపాయాలు, సాంకేతిక సదుపాయాలను, రేంజ్ మద్దతును (Range support) అందిస్తుంది.
- మొదటి ప్రయోగ వేదిక ఇంతకుముందు చంద్రయాన్ (**Chandrayaan**), మార్స్ ఆర్బిటర్ మిషన్ (**Mars Orbiter Mission**) వంటి ప్రధాన ప్రయోగాలకు సహకరించింది.

ఇన్-స్పేస్ (IN-SPACe)

ఇండియన్ నేషనల్ స్పేస్ ప్రమోషన్ అండ్ ఆథరైజేషన్ సెంటర్ ప్రైవేట్ రంగ అంతరిక్ష కార్యకలాపాలను సులభతరం చేస్తుంది, వాటికి అనుమతులు ఇస్తుంది.

విక్రమ్-I ప్రయోగానికి సంబంధించిన తుది షెడ్యూల్ ఈ క్రింది అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది:

- సాంకేతిక అనుసంధాన పరీక్షల పూర్తి
- భద్రత, ప్రయోగ అనుమతులు
- రేంజ్ లభ్యత (Range availability)
- ఇన్-స్పేస్, ప్రయోగ అధికారులతో సమన్వయం

భారతదేశ ప్రైవేట్ అంతరిక్ష రంగానికి దీని ప్రాముఖ్యత

- **వాణిజ్య ప్రయోగ సామర్థ్యం (Commercial launch capability):** ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న చిన్న ఉపగ్రహాల ప్రయోగ

మార్కెట్‌కు సేవలందించే భారతదేశ సామర్థ్యాన్ని విక్రమ్-I బలోపేతం చేస్తుంది.

- **ప్రైవేట్ రంగ సంస్కరణల నిర్ధారణ:** ప్రభుత్వేతర సంస్థలకు అంతరిక్ష రంగాన్ని తెరుస్తూ తీసుకువచ్చిన సంస్కరణల ఫలితాన్ని ఈ మైలురాయి ప్రతిబింబిస్తుంది.
- **స్టార్టప్ ఆవిష్కరణ:** అధునాతన ఇంజనీరింగ్, ప్రొపల్షన్ (Propulsion), ప్రయోగ వాహనాల అభివృద్ధిలో భారతీయ స్టార్టప్‌ల పాత్ర పెరుగుతోందని ఇది చూపిస్తుంది.
- **ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ సహకారం:** ఒక ప్రైవేట్ కంపెనీ ఇస్రో మౌలిక సదుపాయాలను వాడుకోవడం అనేది ప్రభుత్వ ఆధిపత్య నమూనా నుండి సహకార అంతరిక్ష వ్యవస్థ (Collaborative space ecosystem) వైపు మారడాన్ని చూపిస్తుంది.
- **ప్రాంతీయ ఆవిష్కరణల కేంద్రం:** ఏరోస్పేస్, డీప్-టెక్నాలజీ (Deep-technology) సంస్థలకు అభివృద్ధి చెందుతున్న కేంద్రంగా హైదరాబాద్ స్థానాన్ని స్కైరూట్ పురోగతి మరింత బలోపేతం చేస్తుంది.
- **వ్యూహాత్మక సామర్థ్యం:** దేశీయ ప్రైవేట్ ప్రయోగ సామర్థ్యం భారతదేశ సాంకేతిక స్వయం సమృద్ధిని పెంచుతుంది. విదేశీ ప్రయోగ సంస్థల పై ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.

భవిష్యత్తు కార్యాచరణ (Way Forward)

- ఖచ్చితమైన భద్రతా ప్రమాణాలతో సాంకేతిక పరీక్షలన్నింటినీ పూర్తి చేయాలి.
- దేశీయ, అంతర్జాతీయ ఉపగ్రహ వినియోగదారులతో నమ్మకమైన సంబంధాలను ఏర్పరుచుకోవాలి.
- ఉమ్మడి పరీక్ష, ప్రయోగ మౌలిక సదుపాయాల (Launch infrastructure) లభ్యతను మరింత విస్తరించాలి.
- ప్రొపల్షన్, ఏవియానిక్స్ (Avionics), ఉపగ్రహ తయారీ రంగాల్లో ప్రైవేట్ పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించాలి.
- ఇస్రో, ఇన్-స్పేస్, ఎన్ఎస్ఐఎల్ (NSIL), ప్రైవేట్ కంపెనీల మధ్య సమన్వయాన్ని బలోపేతం చేయాలి.
- స్టార్టప్‌లు, విశ్వవిద్యాలయాలు, ప్రభుత్వ సంస్థల మధ్య పరిశోధన భాగస్వామ్యాలకు మద్దతు ఇవ్వాలి.
- డిమాండ్ పెరుగుతున్న కొద్దీ వాణిజ్య ప్రయోగాల కోసం ప్రత్యేక ప్రయోగ సదుపాయాలను అభివృద్ధి చేయాలి.
- వేగవంతమైన వాణిజ్యీకరణకు తగ్గట్టుగా భద్రత, జవాబుదారీతనం, స్పష్టమైన నిబంధనలు ఉండేలా చూసుకోవాలి.

ముగింపు

శ్రీహరికోటలో విక్రమ్-I కూర్పు (స్టాకింగ్) అనేది మరింత విస్తృతమైన పోటీతత్వంతో కూడిన అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థ (Space economy) దిశగా భారతదేశ ప్రయాణంలో ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. ఈ మైలురాయి స్కైరూట్ ఏరోస్పేస్‌కు మాత్రమే కాకుండా, భారతదేశ ప్రైవేట్ అంతరిక్ష వ్యవస్థకు కూడా ఎంతో ముఖ్యమైనది. ఒక విజయవంతమైన కక్ష్య ప్రయోగం, నమ్మకమైన వాణిజ్య కార్యకలాపాలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు, ప్రైవేట్ ఆవిష్కర్తల మధ్య నిరంతర సహకారం పైనే దీని శాశ్వత ప్రాముఖ్యత ఆధారపడి ఉంటుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సుస్థిర పర్యాటకాన్ని ప్రోత్సహించడానికి సౌర విద్యుత్‌తో నడిచే ఎలక్ట్రిక్ బోట్లను ప్రవేశపెట్టాలని ప్లాన్ చేస్తున్న APTDC

మూలం: ది హిందూ (The Hindu)

ప్రాధాన్యత: APPSC గ్రూప్-I: ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, పర్యాటక అభివృద్ధి, మౌలిక సదుపాయాలు

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్:

- ఏపీటీడీసీ (APTDC), సౌర విద్యుత్ బోట్లు, ఎలక్ట్రిక్ బోట్లు, సూర్యలంక బీచ్, కారవాన్ పర్యాటకం (Caravan tourism), పీపీపీ మోడల్ (PPP model), అనుభవ పూర్వక పర్యాటకం (Experiential tourism).

మెయిన్స్:

- సుస్థిర పర్యాటకం (Sustainable tourism), హరిత రవాణా (Green mobility), ప్రభుత్వ-ప్రైవేటు

భాగస్వామ్యం (Public-private partnership), పర్యాటక మౌలిక సదుపాయాలు, ప్రాంతీయ ఉపాధి, తక్కువ కార్బన్ రవాణా, పర్యాటక కేంద్రాల అభివృద్ధి.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఉన్న పర్యాటక కేంద్రాలలో దశలవారీగా సౌర విద్యుత్, ఎలక్ట్రిక్ బోట్లను ప్రవేశపెట్టాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక అభివృద్ధి సంస్థ (APTDC) నిర్ణయించింది. బోటింగ్ కార్యకలాపాలను విస్తరించడం, పబ్లిక్-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య (PPP) విధానం ద్వారా పర్యాటక పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించడం, ఆతిథ్య సేవలను మెరుగుపరచడం, అలాగే కారవాన్, బీచ్, అనుభవ పూర్వక పర్యాటకాన్ని అభివృద్ధి చేసే ఒక విస్తృతవ్యూహంలో భాగంగా ఈ ప్రతిపాదన చేశారు.

APTDC Chairman N. Balaji participating in a board meeting held on a caravan that travelled from Vijayawada to Suryalanka Beach in Guntur district on Wednesday. | Photo Credit: Special Arrangement

APTDC ఏ ప్రతిపాదనలు చేసింది?

సుస్థిర రవాణా, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి, ప్రైవేట్ పెట్టుబడుల కలయిక ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక రంగాన్ని బలోపేతం చేయాలని APTDC యోచిస్తోంది.

దీనిలోని ప్రధాన ప్రతిపాదనలు:

- సౌర విద్యుత్, ఎలక్ట్రిక్ బోట్లను ప్రవేశపెట్టడం
- పర్యాటక కేంద్రాల్లో బోటింగ్ కార్యకలాపాలను విస్తరించడం
- పీపీపీ మోడల్ ద్వారా పర్యాటక ప్రాజెక్టులను ప్రోత్సహించడం
- కారవాన్ పర్యాటకాన్ని అభివృద్ధి చేయడం
- బీచ్ పర్యాటకాన్ని బలోపేతం చేయడం
- అనుభవ పూర్వక పర్యాటకాన్ని విస్తరించడం
- APTDC హోటళ్లలో ఆహార నాణ్యత, వైవిధ్యాన్ని మెరుగుపరచడం
- కొత్త పర్యాటక ప్రాజెక్టుల్లోకి పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం
- పర్యాటక మౌలిక సదుపాయాలను ఉన్నతీకరించడం

సాంప్రదాయ పర్యాటకం నుండి వైవిధ్యభరితమైన, అనుభవ పూర్వక పర్యాటకం వైపు వెళ్లాలనే ప్రభుత్వ ప్రయత్నాన్ని ఈ ప్రతిపాదనలు ప్రతిబింబిస్తున్నాయి.

సౌర విద్యుత్, ఎలక్ట్రిక్ బోట్లు

- సంప్రదాయ ఇంధన ఆధారిత బోట్లపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడమే సౌర విద్యుత్, ఎలక్ట్రిక్ బోట్లను ప్రవేశపెట్టడం వెనుక ఉన్న ప్రధాన లక్ష్యం.

సౌర విద్యుత్ బోట్లు:

- ఈ పడవలు నడవడానికి లేదా బ్యాటరీ ఛార్జింగ్ కోసం సౌర శక్తిని ఉపయోగిస్తాయి. దీని ద్వారా ఇంధన వినియోగం, నిర్వహణ ఉద్గారాలు (Operating emissions) తగ్గుతాయి.

ఎలక్ట్రిక్ బోట్లు:

- ఎలక్ట్రిక్ బోట్లు బ్యాటరీతో నడిచే మోటార్లను ఉపయోగిస్తాయి. ఇవి డీజిల్ బోట్ల కంటే తక్కువ శబ్దాన్ని, తక్కువ వాయు కాలుష్యాన్ని విడుదల చేస్తాయి.

దశలవారీగా అమలు:

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఒకేసారి కాకుండా, తగిన పర్యాటక కేంద్రాలలో ఈ బోట్లను దశలవారీగా ప్రవేశపెట్టాలని APTDC యోచిస్తోంది. దీనిని విస్తృతంగా అమలు చేయడానికి ముందు సాంకేతిక సాధ్యాసాధ్యాలు, పర్యాటకుల స్పందన, నిర్వహణ అవసరాలను అంచనా వేయడానికి ఈ విధానం సంస్థకు అనుమతిస్తుంది.

బోటింగ్ టూరిజం విస్తరణ

తీరప్రాంతాలు, నదులు, రిజర్వాయర్లు, సరస్సుల పర్యాటకంలో బోటింగ్ అనేది ఒక ముఖ్యమైన భాగం. బోటింగ్ సేవలను విస్తరించడం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు:

- పర్యాటకుల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచవచ్చు.
- పర్యాటక కేంద్రాల్లో సందర్శకులు గడిపే సమయాన్ని పొడిగించవచ్చు.
- స్థానిక ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించవచ్చు.

- ఆహార, రవాణా, ఆతిథ్య వ్యాపారాలకు మద్దతు లభిస్తుంది.
- అంతగా ప్రాచుర్యం పొందని పర్యాటక కేంద్రాల వాణిజ్య లాభదాయకత మెరుగుపడుతుంది.

అయితే, ఈ విస్తరణను భద్రతా ప్రమాణాలు, ఆ ప్రాంతం తట్టుకోగల సామర్థ్య అంచనాలు, పర్యావరణ పరిరక్షణతో అనుసంధానించాలి.

పీపీపీ (PPP) మోడల్ ద్వారా పర్యాటక ప్రోత్సాహం

పబ్లిక్-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య విధానం ద్వారా పర్యాటక పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించాలని APTDC నిర్ణయించింది. ఈ విధానం కింద పర్యాటక మౌలిక సదుపాయాలకు నిధులు సమకూర్చడం, అభివృద్ధి చేయడం, నిర్వహించడం వంటి బాధ్యతలను ప్రభుత్వ సంస్థలు, ప్రైవేట్ పెట్టుబడిదారులు పంచుకుంటారు.

సంభావ్య ప్రయోజనాలు

- ప్రైవేట్ మూలధనాన్ని సమీకరించడం
- వేగవంతమైన మౌలిక సదుపాయాల కల్పన
- వృత్తిపరమైన నిర్వహణ
- మెరుగైన సేవా నాణ్యత
- పర్యాటక ఉత్పత్తుల్లో ఆవిష్కరణలు
- రాష్ట్రంపై ఆర్థిక భారం తగ్గడం

రక్షణ చర్యల అవసరం

పీపీపీ ప్రాజెక్టులలో ఈ క్రింది అంశాలకు సంబంధించి స్పష్టమైన ఒప్పందాలు ఉండాలి:

- ధరల నిర్ణయం
- ప్రజల ప్రవేశం
- పర్యావరణ పరిరక్షణ
- ఆదాయ పంపకం (Revenue sharing)
- నిర్వహణ ప్రమాణాలు
- భూ వినియోగం
- జవాబుదారీతనం

ఈ మోడల్ స్థానిక ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేలా చూస్తూనే ప్రభుత్వ పెట్టుబడికి అనుబంధంగా పనిచేయాలి.

కారవాన్, బీచ్, అనుభవ పూర్వక పర్యాటకం

కారవాన్ పర్యాటకం (Caravan Tourism)

విజయవాడ నుండి సూర్యలంక బీచ్‌కు వెళ్లే ఒక కారవాన్‌లో APTDC తన బోర్డు సమావేశాన్ని నిర్వహించి, కారవాన్ పర్యాటక సామర్థ్యాన్ని ఎత్తిచూపింది. రవాణా, వసతి, వినోదం కలగలిసిన ఒక మొబైల్ వాహనంలో ప్రయాణించడానికి కారవాన్ టూరిజం ప్రయాణికులకు అనుమతిస్తుంది.

ఇది క్రింది వాటిని ప్రోత్సహించడంలో సహాయపడుతుంది:

- రోడ్డు ఆధారిత పర్యాటక సర్క్యూట్లు
- మారుమూల, గ్రామీణ పర్యాటక కేంద్రాలు
- అనుకూలమైన ప్రయాణ ప్రణాళికలు
- సుదీర్ఘ ప్రయాణాలు
- ప్రకృతి, సాహస పర్యాటకం

దీనిని విజయవంతంగా అమలు చేయడానికి, రాష్ట్రంలో ఈ క్రింది సదుపాయాలతో కూడిన కారవాన్ పార్క్‌లు అవసరం:

- పార్కింగ్ సదుపాయాలు
- నీటి సరఫరా
- విద్యుత్
- వ్యర్థాల పారవేత
- భద్రత
- పారిశుధ్యం
- డిజిటల్ కనెక్టివిటీ

అలాంటి మౌలిక సదుపాయాలు లేకపోతే, కారవాన్ పర్యాటకం కేవలం ప్రదర్శన ప్రాజెక్టులకే పరిమితం కావచ్చు.

బీచ్ పర్యాటకం (Beach tourism)

ఆంధ్రప్రదేశ్ సుదీర్ఘ తీరప్రాంతాన్ని కలిగి ఉంది. వినోదం, వాటర్ స్పోర్ట్స్, హాస్పిటాలిటీ అభివృద్ధికి ఇక్కడ ఎన్నో అవకాశాలు ఉన్నాయి. బీచ్ టూరిజంపై దృష్టి సారించడం వల్ల ఈ క్రింది వాటికి మద్దతు లభిస్తుంది:

- తీరప్రాంత పర్యాటక సర్క్యూట్లు
- రిసార్ట్‌లు, వసతి గృహాలు
- నీటి ఆధారిత వినోదం
- స్థానిక సీఫుడ్, హస్తకళలు
- సాంస్కృతిక పర్యాటకం
- తీరప్రాంత సమాజాలకు ఉపాధి

అనుభవ పూర్వక పర్యాటకం (Experiential tourism)

అనుభవ పూర్వక పర్యాటకం అనేది కేవలం ప్రదేశాలను చూడటం మాత్రమే కాకుండా వాటిలో చురుగ్గా పాల్గొనడాన్ని నొక్కి చెబుతుంది. ఇందులో ఇవి ఉండవచ్చు:

- గ్రామాల్లో బస చేయడం
- స్థానిక వంటకాలు రుచి చూడటం
- హస్తకళల వర్క్‌షాప్‌లు
- నేచర్ ట్రైల్స్ (Nature trails)
- సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు
- వ్యవసాయ పనుల్లో పాల్గొనడం
- బోటింగ్, సాహస కార్యకలాపాలు

ఇలాంటి పర్యాటకం వల్ల ప్రధాన నగరాలు, పేరుపొందిన పర్యాటక కేంద్రాలకే పరిమితం కాకుండా చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలకు కూడా ఆర్థిక ప్రయోజనాలు అందుతాయి.

APTDC ఆతిథ్య సేవల బలోపేతం

తమ హోటళ్లు, రిసార్ట్‌లలో లభించే ఆహార శ్రేణిని, నాణ్యతను మెరుగుపరచాలని APTDC యోచిస్తోంది. పర్యాటకుల సంతృప్తి కేవలం వారు సందర్శించే ప్రదేశంపై మాత్రమే కాకుండా ఈ క్రింది అంశాలపై కూడా ఆధారపడి ఉంటుంది కాబట్టి మెరుగైన ఆతిథ్య సేవలు చాలా ముఖ్యం:

- ఆహార నాణ్యత
- పరిశుభ్రత
- వసతి
- సిబ్బంది ప్రవర్తన
- భద్రత
- స్థానిక రవాణా
- బుకింగ్ సదుపాయాలు

ప్రాంతీయ వంటకాలను ప్రవేశపెట్టడం, ప్రమాణీకరించిన నాణ్యతా నియంత్రణలు పాటించడం ద్వారా APTDC ఆస్తుల గుర్తింపును, పోటీతత్వాన్ని మెరుగుపరచవచ్చు.

ముగింపు

సౌర విద్యుత్, ఎలక్ట్రిక్ బోట్లను ప్రవేశపెట్టాలనే APTDC ప్రతిపాదన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సుస్థిర, అనుభవ పూర్వక పర్యాటకం వైపు జరుగుతున్న మార్పును ప్రతిబింబిస్తోంది. పీపీపీ పెట్టుబడులు, కారవాన్ టూరిజం, బీచ్‌ల అభివృద్ధి, ఆతిథ్య సేవలను మెరుగుపరచడంపై దృష్టి సారించడం ద్వారా ఉపాధి అవకాశాలు పెరుగుతాయి, ప్రాంతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలు బలపడతాయి. అయితే దీని విజయం భద్రతా ప్రమాణాలు, పర్యావరణ పరిరక్షణ, పారదర్శక భాగస్వామ్యాలు, స్థానిక వర్గాల క్రియాశీలక భాగస్వామ్యం పైనే ఆధారపడి ఉంటుంది.

అల్లూరి సీతారామరాజు: 129వ జయంతి సందర్భంగా మన్యం వీరుడికి నివాళి

మూలం: దక్కన్ క్రానికల్ (Deccan Chronicle)

ప్రాధాన్యత: APPSC గ్రూప్-I: ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్ర, గిరిజన పోరాటాలు, స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్:

- అల్లూరి సీతారామరాజు, మన్యం వీరుడు, రంప తిరుగుబాటు, మన్యం తిరుగుబాటు, పాంద్రంగి, తూర్పు కనుమలు (Eastern Ghats), మద్రాస్ అటవీ చట్టం (Madras Forest Act), 1882, పోడు వ్యవసాయం.

మెయిన్స్:

- గిరిజన ప్రతిఘటన, వలసవాద అటవీ చట్టాలు, గెరిల్లా పోరాటం (Guerrilla warfare), వలస వ్యతిరేక పోరాటం, అటవీ హక్కులు (Forest rights), స్థానిక జీవనోపాధి, ప్రాంతీయ స్వాతంత్ర్య ఉద్యమాలు.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని విశాఖపట్నం జిల్లా పద్మనాభం మండలంలో ఉన్న పాంద్రంగి గ్రామంలో **అల్లూరి సీతారామరాజు** 129వ జయంతి వేడుకలు ఘనంగా నిర్వహించారు. వీరుల ఉద్యానవనం వద్ద ఈ వేడుకలు ప్రారంభమయ్యాయి. ప్రజాప్రతినిధులు ఆయన విగ్రహానికి పూలమాలలు వేసి నివాళులర్పించారు. ఆయన పూర్వీకుల ఇల్లు నుండి

ప్రధాన వేదిక వరకు జాతీయ జెండాతో దేశభక్తి ర్యాలీ నిర్వహించారు. ఈ వేడుకల్లో భాగంగా ఆయన జీవితం, ఆశయాలు, త్యాగాలను వివరించే సాంప్రదాయ జానపద ప్రదర్శనలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను కూడా ఏర్పాటు చేశారు.

అల్లూరి సీతారామరాజు ఎవరు?

- అల్లూరి సీతారామరాజు ఒక భారతీయ విప్లవ జాతీయవాది (Revolutionary nationalist). ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అటవీ, కొండ ప్రాంతాలలో బ్రిటిష్ వలస పాలనకు వ్యతిరేకంగా ఆయన పోరాడారు.
- గిరిజన వర్గాలను బ్రిటిష్ వారి అణచివేత విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ఏకం చేసినందుకు ఆయన్ను **మన్యం వీరుడు (Manyam Veerudu)** అని పిలుస్తారు. దీనికి "అడవికి వీరుడు" అని అర్థం.
- తమ సాంప్రదాయ హక్కులు, జీవనోపాధి పద్ధతులు, అటవీ వనరులపై హక్కులు కోల్పోయిన గిరిజన ప్రజల వాస్తవ పరిస్థితుల నుంచే ఆయన పోరాటం పుట్టుకొచ్చింది.

బాల్యం, నేపథ్యం

- అల్లూరి సీతారామరాజు విశాఖపట్నం జిల్లాలోని పాండ్రంగి గ్రామంలో జన్మించారు. ఆయన **4 జులై** 1897న జన్మించారని సాధారణంగా చెబుతారు. అయితే కొన్ని ఆధారాలు ఆయన జననాన్ని 1898గా పేర్కొంటాయి.
- ఆయన ఒక తెలుగు మాట్లాడే క్షత్రియ కుటుంబంలో జన్మించారు. కాలక్రమంలో, **తూర్పు కనుమల (Eastern Ghats)** ప్రాంతంలో నివసించే గిరిజన వర్గాలతో ఆయనకు దగ్గరి సంబంధం ఏర్పడింది.
- గిరిజనుల కష్టాలను అర్థం చేసుకోవడం ఆయనలో రాజకీయ చైతన్యాన్ని రగిలించింది. ఆ తర్వాత అదే బ్రిటిష్ అధికారానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడేలా ఆయనను నడిపించింది.

రంప తిరుగుబాటు / మన్యం తిరుగుబాటు

- **రంప తిరుగుబాటు (Rampa Rebellion)**, దీనినే మన్యం తిరుగుబాటు అని కూడా అంటారు. ఇది 1922, 1924 మధ్య కాలంలో జరిగింది.
- తూర్పు కనుమల ప్రాంతంలో అల్లూరి సీతారామరాజు ఈ తిరుగుబాటుకు నాయకత్వం వహించారు. బ్రిటిష్ అటవీ విధానాలు, పరిపాలనా అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా ఆయన గిరిజనులను సమీకరించారు.
- ఈ తిరుగుబాటు కేవలం ఒక హింసాత్మక విస్ఫోటనం కాదు. అడవులు, భూమి, శ్రమపై వలసవాదులు పెత్తనం చెలాయించడం వల్ల గిరిజన జీవితం చిన్నాభిన్నం కావడానికి ఇదొక ప్రతిస్పందన.

ఈ ఉద్యమ లక్ష్యాలు:

- అణచివేతకు గురిచేసే బ్రిటిష్ అటవీ చట్టాలను ఎదిరించడం.
- గిరిజనుల జీవనోపాధి పద్ధతులను కాపాడటం.
- అటవీ ఉత్పత్తులపై వారికి ఉన్న హక్కును రక్షించడం.
- వెట్టిచాకిరీ, దోపిడీని ఎదిరించడం.
- కొండ ప్రాంతం నుండి బ్రిటిష్ అధికారాన్ని పారద్రోలడం.

గిరిజనులు బ్రిటిష్ పాలనను ఎందుకు ఎదిరించారు?

- తూర్పు కనుమలలోని గిరిజన వర్గాలు సాంప్రదాయకంగా **పోడు (Podu)** లేదా పోడు వ్యవసాయం చేసేవారు.
- ఈ విధానం కింద, వ్యవసాయం కోసం కొంత అటవీ భూమిని చదును చేస్తారు. గిరిజనులు వేరొక ప్రాంతానికి మారినప్పుడు ఆ భూమిని ఖాళీగా వదిలేస్తారు. ఇది వారి ఆహార భద్రత, జీవనోపాధి, సాంస్కృతిక గుర్తింపుతో ముడిపడి ఉండేది.

- **మద్రాస్ అటవీ చట్టం (Madras Forest Act), 1882** గిరిజనుల కదలికలపై ఆంక్షలు విధించింది. అడవుల్లోకి వారికి ప్రవేశం లేకుండా చేసింది. చిన్నపాటి అటవీ ఉత్పత్తులను సేకరించే వారి స్వేచ్ఛను కూడా ఇది దెబ్బతీసింది.
- ఫలితంగా, చాలా మంది గిరిజనులు అటవీ శాఖ లేదా కాంట్రాక్టర్ల వద్ద తక్కువ వేతనాలకు కూలీలుగా మారాల్సి వచ్చింది.
- వలస రాజ్య వ్యవస్థ అడవులను కేవలం ఆదాయ వనరులుగా చూసింది. కానీ గిరిజన వర్గాలు వాటిని తమ జీవనోపాధి, గుర్తింపు, మనుగడకు ఆధారంగా భావించారు. ఈ సంఘర్షణే తిరుగుబాటుకు పునాదిగా మారింది.

బ్రిటిష్ వారిపై గెరిల్లా పోరాటం

- అల్లూరి సీతారామరాజు గిరిజన యోధులను ఒక గెరిల్లా దళంగా ఏర్పాటు చేశారు.
- సాంప్రదాయ యుద్ధ పద్ధతులలో కాకుండా, బ్రిటిష్ వారితో పోరాడటానికి ఆయన **గెరిల్లా పోరాటాన్ని (Guerrilla warfare)** ఉపయోగించారు. ఇందులో ఇవి ఉంటాయి:
    - దాడుల కోసం పొంచి ఉండటం (Ambushes)
    - ఆకస్మిక దాడులు
    - కొట్టి పారిపోయే వ్యూహాలు (Hit-and-run tactics)
    - విధ్వంసం సృష్టించడం
    - అటవీ ప్రాంతంలో వేగంగా కదలడం
    - పోలీస్ స్టేషన్లు, అవుట్ పోస్టులపై దాడులు చేయడం
- కొండలు, అటవీ భౌగోళిక పరిస్థితులపై ఆయనకు ఉన్న అవగాహన ఈ తిరుగుబాటుకు గొప్ప వ్యూహాత్మక ప్రయోజనాన్ని ఇచ్చింది.
- ఈ గెరిల్లా పోరాటం బ్రిటిష్ అధికారాన్ని సవాలు చేసింది. స్థానికుల మద్దతు బలంగా ఉన్న అటవీ ప్రాంతాలలో వలసవాద శక్తికి ఉన్న పరిమితులను ఇది బట్టబయలు చేసింది.

మరణం, వారసత్వం

- **7 మే 1924**న కొయ్యూరు గ్రామం వద్ద బ్రిటిష్ బలగాలు అల్లూరి సీతారామరాజును బంధించి చంపాయి.
- ఆయన మరణంతో రంప తిరుగుబాటు ముగిసింది. కానీ ఆయన వారసత్వం ఎన్నో తరాలకు స్ఫూర్తినిస్తూనే ఉంది.

ఆయన్ను ఈ క్రింది వాటికి ప్రతీకగా గుర్తుంచుకుంటారు:

- ధైర్యం
- త్యాగం
- గిరిజన ప్రతిఘటన
- వలస వ్యతిరేక పోరాటం
- సామాజిక ఐక్యత
- అటవీ వర్గాలకు న్యాయం
- కుల, వర్గ విభేదాలకు అతీతమైన ఐక్యతా భావాన్ని ఆయన జీవితం ప్రతిబింబించింది.
- భారత ప్రభుత్వం 1986లో ఆయన గౌరవార్థం ఒక పోస్టల్ స్టాంపును విడుదల చేసింది. 1974లో 'అల్లూరి సీతారామరాజు' పేరుతో విడుదలైన సినిమా స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ఆయన పాత్రను మరింత ప్రాచుర్యంలోకి తెచ్చింది.

భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామంలో ప్రాముఖ్యత

- భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటం కేవలం పట్టణ కేంద్రాలకు లేదా ప్రధాన రాజకీయ వేదికలకు మాత్రమే పరిమితం కాలేదని అల్లూరి సీతారామరాజు ఉద్యమం చూపిస్తుంది.

ఇందులో ఇవి కూడా భాగమే:

- గిరిజన తిరుగుబాట్లు (Tribal uprisings)
- రైతుల ప్రతిఘటన
- అటవీ ఆధారిత పోరాటాలు
- ప్రాంతీయ ఉద్యమాలు
- స్థానిక సాయుధ పోరాటాలు
- వలసవాదానికి, సహజ వనరుల పైన నియంత్రణకు మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని ఆయన పోరాటం ఎత్తిచూపుతుంది.
- స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ కాలంలో కూడా అటవీ హక్కులు, జీవనోపాధి భద్రత, గిరిజన వర్గాల గౌరవం అనేవి ప్రధాన సమస్యలుగా ఉండేవని ఇది మనకు గుర్తుచేస్తుంది.

ముగింపు

భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో అత్యంత స్ఫూర్తిదాయకమైన నాయకులలో అల్లూరి సీతారామరాజు ఒకరుగా నిలిచిపోయారు. మన్యం వీరుడిగా ఆయన అణచివేత అటవీ చట్టాలు, బ్రిటిష్ దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా గిరిజన వర్గాలను ఏకం చేశారు. రంప తిరుగుబాటు సమయంలో ఆయన నాయకత్వం ధైర్యం, త్యాగం, న్యాయం పట్ల ఆయనకున్న ప్రగాఢ నిబద్ధతను చూపించింది. పాంద్రంగిలో ఆయన 129వ జయంతి వేడుకలు జరుపుకోవడం ఒక విప్లవ వీరుడికి నివాళి అర్పించడమే కాదు, భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో గిరిజన వర్గాలు పోషించిన కీలక పాత్రను గుర్తుచేసుకోవడం కూడా.

ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థను ఆధునీకరించేందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ 'మీ మార్ట్' ప్రారంభించింది

మూలం: ది హిందూ

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్-I/II: ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ పథకాలు, సంక్షేమ పంపిణీ, పౌర సరఫరాలు

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ ముఖ్య పదాలు:

- మీ మార్ట్ (Mee Mart), ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ (Public Distribution System), చౌక ధరల దుకాణాలు (Fair Price Shops), నేషనల్ కోఆపరేటివ్ కన్స్యూమర్స్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ (National Cooperative Consumers Federation of India Ltd.), డిజిటల్ రూపాయి (Digital Rupee), సెంట్రల్ బ్యాంక్ డిజిటల్ కరెన్సీ.

మెయిన్స్ ముఖ్య పదాలు:

- ఆహార భద్రత (Food security), పీడీఎస్ (PDS) ఆధునికీకరణ, వినియోగదారుల సంక్షేమం, డిజిటల్ రాయితీలు (Digital subsidies), చౌక ధరల దుకాణాల మనుగడ, చివరి మైలు వరకు పంపిణీ (Last-mile delivery), సరసమైన ధరల్లో రిటైల్ సేవలు (Affordable retail access).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థను (Public distribution system) ఆధునీకరించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 'మీ మార్ట్' కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది. నాణ్యమైన వినియోగ వస్తువులను సరసమైన ధరలకు అందించడమే దీని లక్ష్యం.

గుంటూరు నగర సమీపంలోని లాలుపురంలో పౌర సరఫరాల శాఖ మంత్రి నాదెండ్ల మనోహర్ మొదటి మీ మార్ట్ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించారు.

- రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 1,000 మీ మార్ట్ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది. వీటిలో 553 కేంద్రాలు ప్రారంభానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. మొదటి దశలో తొమ్మిది కేంద్రాలను ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది.

pplies Minister Nadendla Manohar inaugurates a 'Mee Mart' outlet at Lalupuram, near Guntur, on Monday. Prathipadu MLA B. Ramanja
ers are seen | Photo Credit: T. VIJAY KUMAR

మీ మార్ట్ అంటే ఏమిటి?

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థతో అనుసంధానమైన ఒక ఆధునిక రిటైల్ వ్యవస్థే ఈ 'మీ మార్ట్'.

- సాధారణ చౌక ధరల దుకాణాలను కమ్యూనిటీ ఆధారిత రిటైల్ కేంద్రాలుగా మార్చాలని ఇది లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఈ

కేంద్రాలు కేవలం రేషన్ సరుకులే కాకుండా, రోజువారీ ఉపయోగించే వివిధ రకాల గృహోపకరణాలను కూడా అందిస్తాయి.

- సాంప్రదాయ రేషన్ దుకాణాల వలె కాకుండా, మీ మార్ట్ కేంద్రాలు 250కి పైగా రోజువారీ వస్తువులను విక్రయిస్తాయి. నాణ్యతా ప్రమాణాలను పాటిస్తూనే, ప్రస్తుత మార్కెట్ ధరల కంటే సుమారు ₹3 నుండి ₹5 తక్కువ ధరకు ఈ వస్తువులను అందిస్తాయి.

ఈ కార్యక్రమం ముఖ్య లక్షణాలు

సరసమైన ధరల్లో రోజువారీ వస్తువులు:

- మీ మార్ట్ కేంద్రాలు బహిరంగ మార్కెట్ కంటే తక్కువ ధరలకు అవసరమైన గృహోపకరణాలను అందిస్తాయి. ఇది తక్కువ, మధ్యతరగతి కుటుంబాల నెలవారీ భారాన్ని తగ్గిస్తుంది.

250కి పైగా ఉత్పత్తులు:

- సాధారణ రేషన్ దుకాణాల్లో పరిమిత వస్తువులు మాత్రమే దొరుకుతాయి. కానీ మీ మార్ట్ కేంద్రాలు రోజువారీ అవసరమైన వివిధ రకాల వస్తువులను విక్రయిస్తాయి.

చౌక ధరల దుకాణాల డీలర్లకు మద్దతు:

- అదనపు ఆదాయ వనరును సృష్టించడం ద్వారా దాదాపు 30,000 మంది చౌక ధరల దుకాణాల డీలర్లకు ఈ కార్యక్రమం ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది.

నెలంతా లభ్యత:

- వినియోగదారులకు సౌకర్యంగా ఉండేలా చౌక ధరల దుకాణాలను నెలంతా తెరిచి ఉంచాలని ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది.

నాణ్యతకు హామీ:

- నాణ్యతలో రాజీ పడకుండా తక్కువ ధరలకే వస్తువులను విక్రయిస్తామని ప్రభుత్వం స్పష్టం చేసింది.

అమలు చేసే విధానం

ఆంధ్రప్రదేశ్ పౌర సరఫరాల శాఖ, నేషనల్ కోఆపరేటివ్ కన్స్యూమర్స్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ (NCCF) భాగస్వామ్యంతో ఈ ప్రాజెక్టును అమలు చేస్తోంది.

ఈ భాగస్వామ్య నమూనా చాలా ముఖ్యం. ఎందుకంటే ఇది కింది అంశాలను ఏకీకృతం చేస్తుంది:

- ప్రభుత్వ సంక్షేమ పంపిణీ
- సహకార కొనుగోళ్ల మద్దతు
- రిటైల్ నెట్‌వర్క్ విస్తరణ
- చౌక ధరల దుకాణాల ఆధునికీకరణ
- వినియోగదారులకు సరసమైన ధరల్లో సేవలు

ఇప్పటికే ఉన్న చౌక ధరల దుకాణాల నెట్‌వర్క్‌ను ఉపయోగించడం ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొత్త రిటైల్ మౌలిక సదుపాయాల ఏర్పాటు ఖర్చును తగ్గిస్తుంది. అదే సమయంలో చివరి మైలు వరకు పంపిణీ వ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తుంది.

డిజిటల్ రూపాయి అనుసంధానం

సెంట్రల్ బ్యాంక్ డిజిటల్ కరెన్సీ (Central Bank Digital Currency) గా పిలిచే డిజిటల్ రూపాయితో (Digital Rupee) మీ మార్ట్ కేంద్రాలను అనుసంధానం చేయాలని కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది. దీనివల్ల లబ్ధిదారులు నిత్యావసర వస్తువులను కొనుగోలు చేయడానికి డిజిటల్ రాయితీలను (Digital subsidies) ఉపయోగించుకోవచ్చు.

ఈ అనుసంధానం కింది అంశాలను మెరుగుపరుస్తుంది:

- రాయితీల వినియోగంలో పారదర్శకత
- లక్షిత వర్గాలకు సంక్షేమ పంపిణీ
- డిజిటల్ చెల్లింపుల వినియోగం
- లావాదేవీల ఎప్పటికప్పుడు గుర్తింపు (Real-time tracking)
- పంపిణీ లోపాలను (Leakages) తగ్గించడం

దీన్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, ప్రజా సంక్షేమ పంపిణీని డిజిటల్ చెల్లింపుల వ్యవస్థతో అనుసంధానించడంలో మీ మార్ట్ ఒక ఆదర్శ నమూనాగా మారుతుంది.

ముగింపు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థను ఆధునీకరించడంలో మీ మార్ట్ ప్రారంభం ఒక ముఖ్యమైన అడుగు.

మార్కెట్ కంటే తక్కువ ధరలకే 250కి పైగా రోజువారీ వస్తువులను అందించడం, డీలర్లకు అదనపు ఆదాయం కల్పించడం, డిజిటల్ రూపాయితో అనుసంధానించడం ద్వారా ఈ కార్యక్రమం సరసమైన

ధరలు, పారదర్శకత, ఆధునిక రిటైల్ వ్యవస్థల కలయికగా నిలుస్తుంది. ఈ ప్రాజెక్టు విజయం ఉత్పత్తుల నాణ్యత, క్రమబద్ధమైన సరఫరా, డిజిటల్ సంసిద్ధత, పటిష్టమైన పర్యవేక్షణపై ఆధారపడి ఉంటుంది. దీన్ని సరిగ్గా అమలు చేస్తే, చౌక ధరల దుకాణాలను ఆధునిక కమ్యూనిటీ రిటైల్ కేంద్రాలుగా మార్చడంలో మీ మార్ట్ ఒక అద్భుతమైన నమూనా అవుతుంది.

స్వయం ఏపీ (Swayam AP): మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల ఉత్పత్తుల కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ సరికొత్త బ్రాండ్

మూలం: దక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్-I/II: ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు, స్వయం సహాయక సంఘాలు (SHGs), గ్రామీణ పేదరిక నిర్మూలన

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ ముఖ్య పదాలు:

- స్వయం ఏపీ (Swayam AP), స్వయం సహాయక సంఘాలు (Self-Help Groups), సెర్ప్ (SERP), స్త్రీ నిధి (Stree Nidhi), వెలుగు మార్ట్‌లు (Velugu Marts), పీఎంజేజేబీవై (PMJJBY), పీఎంఎస్‌బీవై (PMSBY).

మెయిన్స్ ముఖ్య పదాలు:

- మహిళా సాధికారత, గ్రామీణ వ్యవస్థాపకత (Rural entrepreneurship), మార్కెట్ అనుసంధానం, ఆర్థిక సమ్మిళితం (Financial inclusion), సామాజిక భద్రత (Social security), స్థానిక ఉత్పత్తులు, స్వయం సహాయక సంఘాల ఆధారిత అభివృద్ధి.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలు తయారు చేసే నాణ్యమైన ఉత్పత్తులకు రాష్ట్ర స్థాయిలో గుర్తింపు తేవడానికి, మార్కెట్ అవకాశాలు కల్పించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆగస్టు 1, 2026న 'స్వయం ఏపీ' (Swayam AP) బ్రాండ్‌ను ప్రారంభించనుంది.

- విజయవాడలోని గ్రామీణ పేదరిక నిర్మూలన సంస్థ (SERP - Society for Elimination of Rural Poverty) ప్రధాన కార్యాలయంలో జరిగిన సమీక్షా సమావేశంలో ఎంఎస్‌ఎంఈ (MSME), గ్రామీణ పేదరిక నిర్మూలన శాఖ మంత్రి కొండపల్లి శ్రీనివాస్ ఈ విషయాన్ని ప్రకటించారు.

స్వయం ఏపీ అంటే ఏమిటి?

- స్వయం ఏపీ అనేది ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలు తయారు చేసే ఉత్పత్తుల ఉమ్మడి బ్రాండ్ ప్లాట్‌ఫారమ్.
- మహిళలు తయారు చేసే ఉత్పత్తులను ఒక గుర్తింపు ఉన్న బ్రాండ్ కిందకి తీసుకురావడం ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం. దీనివల్ల వారు మార్కెట్‌లో మెరుగ్గా పోటీపడగలరు. ఎక్కువ మంది వినియోగదారులకు చేరువ కాగలరు. తద్వారా మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు స్థిరమైన ఆదాయం పొందగలుగుతారు.
- ఇది కేవలం మార్కెటింగ్ కార్యక్రమం మాత్రమే కాదు. గ్రామీణ జీవనోపాధిని బలోపేతం చేయడానికి, జిల్లా స్థాయి సాంప్రదాయ ఉత్పత్తులను ప్రోత్సహించడానికి, మహిళల ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నం కూడా.

ఈ కార్యక్రమం ముఖ్య లక్షణాలు

ప్రారంభ తేదీ:

- ఈ బ్రాండ్ 2026 ఆగస్టు 1 నుండి మార్కెట్‌లోకి వస్తుంది.

జిల్లాల ప్రాతినిధ్యం:

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మొత్తం 26 జిల్లాల సాంస్కృతిక గుర్తింపును చాటే సాంప్రదాయ ఉత్పత్తులు ఇందులో ఉంటాయి.

ఉత్పత్తుల బాస్కెట్:

- గ్రామీణ పేదరిక నిర్మూలన సంస్థ (SERP) స్వయం ఏపీ

బ్రాండ్ కింద విక్రయించడానికి 65 సాంప్రదాయ ఉత్పత్తులను గుర్తించింది.

స్వయం సహాయక సంఘాల (SHG) భాగస్వామ్యం:

- ఈ ఉత్పత్తుల తయారీలో దాదాపు 587 మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలు పాలుపంచుకుంటున్నాయి.

బ్రాండ్ లక్ష్యం:

- స్వయం సహాయక సంఘాల ఉత్పత్తులకు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా గుర్తింపు, నాణ్యతా హామీ, స్థిరమైన మార్కెట్ కల్పించడమే దీని ప్రధాన లక్ష్యం.

మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల పాత్ర

- గ్రామీణ పరపతి, పొదుపు, జీవనోపాధి కల్పన, సమాజ స్థాయి అభివృద్ధిలో మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలు ప్రధాన పాత్ర పోషించాయి.
- స్వయం ఏపీ ద్వారా, స్వయం సహాయక సంఘాలను చిన్న-స్థాయి స్థానిక ఉత్పత్తి నుండి మరింత పద్ధతి ప్రకారం ఉండే మార్కెట్ ఆధారిత నమూనా (Organised market-based model) వైపు తీసుకెళ్లాలని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

ఈ కార్యక్రమం స్వయం సహాయక సంఘాల సభ్యులకు కింది విధాలుగా సహాయపడుతుంది:

- ఉత్పత్తులకు గుర్తింపు తీసుకురావడం
- వినియోగదారులకు చేరువయ్యే అవకాశాలను మెరుగుపరచడం
- స్థిరమైన ఆదాయ అవకాశాలను సృష్టించడం
- స్థానిక పారిశ్రామికవేత్తలను ప్రోత్సహించడం
- సాంప్రదాయ నైపుణ్యాలను, జిల్లా-స్థాయి ఉత్పత్తులను ప్రోత్సహించడం
- గ్రామీణ మహిళా ఉత్పత్తిదారుల్లో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని నింపడం

స్వయం సహాయక సంఘాల ఉత్పత్తులను ఒక అధికారిక బ్రాండ్‌తో అనుసంధానించడం ద్వారా, మహిళలు విలువ గొలుసులో (Value chain) పై స్థాయికి ఎదగడానికి స్వయం ఏపీ సహాయపడుతుంది.

మార్కెట్, రవాణా (Logistics) మద్దతు

- ఉత్పత్తుల నిల్వ, ఆర్డర్ల నిర్వహణ, డెలివరీ కోసం ప్రభుత్వం రెండు నెరవేర్పు కేంద్రాలను (Fulfilment centres) ఏర్పాటు చేస్తుంది.

ఈ కేంద్రాలు కింది వాటికి సహాయపడతాయి:

- ఉత్పత్తుల నిల్వ (Product storage)
- ఆర్డర్ల నిర్వహణ (Order management)
- ప్యాకేజింగ్ మద్దతు (Packaging support)
- వేగవంతమైన డెలివరీ
- సరుకుల నిర్వహణ (Inventory management)
- మెరుగైన సరఫరా గొలుసు (Supply-chain coordination)

వీటితో పాటు ప్రభుత్వం రెండు ప్రత్యేక రిటైల్ దుకాణాలను కూడా తెరుస్తుంది:

- విజయవాడలోని బాపు మ్యూజియం దగ్గర
- గొల్లపూడిలోని టీటీడీసీ (TTDC) ప్రాంగణంలో

ఈ దుకాణాలు స్వయం ఏపీ ఉత్పత్తుల ప్రదర్శన, విక్రయ కేంద్రాలుగా పనిచేస్తాయి.

నాణ్యతా ప్రమాణాలు, బ్రాండింగ్

- ఉత్పత్తులు ఎల్లప్పుడూ ఒకే రకమైన నాణ్యతను కలిగి ఉంటేనే ఒక ఉమ్మడి బ్రాండ్ విజయవంతమవుతుంది.
- అందుకే, కఠినమైన నాణ్యతా ప్రమాణాలను పాటించేలా స్వయం సహాయక సంఘాల సభ్యులకు శిక్షణ ఇస్తున్నారు. ఇది చాలా ముఖ్యం. ఎందుకంటే వినియోగదారులు మంచి మనసుతో (Goodwill) ఒకసారి స్వయం సహాయక సంఘాల ఉత్పత్తులను కొనుగోలు చేయవచ్చు. కానీ మళ్లీమళ్లీ కొనాలంటే అది నాణ్యత, ప్యాకేజింగ్, ధర, నమ్మకంపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

స్వయం ఏపీ నమూనా కిందివాటిని బలోపేతం చేస్తుంది:

- నాణ్యత నియంత్రణ
- ప్రమాణీకరించిన ప్యాకేజింగ్ (Standardised packaging)
- బ్రాండ్ గుర్తింపు (Brand identity)
- వినియోగదారుల నమ్మకం
- ఉత్పత్తిదారులకు మెరుగైన ధరలు
- విస్తృతమైనమార్కెట్ ఆమోదం

సాంప్రదాయ గ్రామీణ ఉత్పత్తులు పట్టణ, వ్యవస్థీకృత రిటైల్ మార్కెట్‌లలోకి ప్రవేశించడానికి ఈ విధానం సహాయపడుతుంది.

సామాజిక భద్రత, రుణ మద్దతు

- స్వయం ఏపీ బ్రాండ్‌తో పాటు, 'స్త్రీ నిధి' కింద 'కళ్యాణ లక్ష్మి' పథకాన్ని కూడా ప్రారంభించాలని మంత్రి అధికారులను కోరారు.
- స్వయం సహాయక సంఘాల కుటుంబాలకు వివాహ ఖర్చుల కోసం తక్కువ వడ్డీతో, ఇబ్బంది లేని రుణాలు (Hassle-free loans) అందించడమే ఈ పథకం లక్ష్యం.
- స్వయం సహాయక సంఘాల సభ్యులందరినీ రెండు ప్రధాన సామాజిక-భద్రతా పథకాల కింద నూరు శాతం (100%) నమోదు చేయాలని మంత్రి ప్రతిపాదించారు:

ప్రధానమంత్రి జీవన్ జ్యోతి బీమా యోజన (PMJJBY):

- ఇది అర్హులైన లబ్ధిదారుల కోసం జీవిత బీమా పథకం.

ప్రధానమంత్రి సురక్షా బీమా యోజన (PMSBY):

- ఇది ప్రమాద బీమా పథకం.
- జీవనోపాధిని ప్రోత్సహించడంతో పాటు ఆర్థిక భద్రతను (Financial protection) కూడా కల్పించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోందని ఇది చూపిస్తుంది.

వెలుగు మార్ట్‌లు, పర్యవేక్షణ

- వెలుగు మార్ట్‌లను (Velugu Marts) నిరంతరం పర్యవేక్షించాలని కూడా మంత్రి అధికారులను ఆదేశించారు.
- నష్టాల్లో నడుస్తున్న లేదా సరిగ్గా పని చేయని దుకాణాలకు బాధ్యులైన వారిపై చర్యలు తీసుకుంటామని హెచ్చరించారు.
- ఇది చాలా ముఖ్యం. ఎందుకంటే స్వయం సహాయక సంఘాలకు సంబంధించిన రిటైల్ దుకాణాలకు నిరంతర పర్యవేక్షణ, వృత్తిపరమైన నిర్వహణ, జవాబుదారీతనం అవసరం. సరైన పర్యవేక్షణ లేకపోతే, అటువంటి దుకాణాలు సరుకుల కొరత, తక్కువ అమ్మకాలు, పేలవమైన ఆర్థిక నిర్వహణ లేదా వినియోగదారుల నమ్మకం కోల్పోవడం వంటి సమస్యలను ఎదుర్కొంటాయి.

ఈ కార్యక్రమం ప్రాముఖ్యత

మహిళా సాధికారత:

- స్వయం ఏపీ మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల సభ్యులకు ఆదాయ అవకాశాలను మెరుగుపరుస్తుంది.

గ్రామీణ జీవనోపాధి:

- ఇది పల్లెలు, చిన్న పట్టణాలలో తయారైన ఉత్పత్తులకు విస్తృతమైనమార్కెట్‌ను అందిస్తుంది.

స్థానిక వారసత్వం (Local Heritage):

- సాంప్రదాయ ఉత్పత్తులపై దృష్టి సారించడం ద్వారా జిల్లా స్థాయి హస్తకళలు, ఆహారం, సాంస్కృతిక గుర్తింపును కాపాడటానికి ఇది సహాయపడుతుంది.

మార్కెట్ అనుసంధానం:

- నెరవేర్పు కేంద్రాలు, రిటైల్ దుకాణాల వల్ల ఉత్పత్తిదారులకు, వినియోగదారులకు మధ్య దూరం తగ్గుతుంది.

ఆర్థిక సమ్మిళితం (Financial Inclusion):

- స్త్రీ నిధి ద్వారా రుణాలు, పీఎంజేజేబీవై (PMJJBY), పీఎంఎస్‌బీవై (PMSBY) ద్వారా బీమా రక్షణ కుటుంబ భద్రతను బలోపేతం చేస్తాయి.

ఎంఎస్ఎంఈ (MSME) వృద్ధి:

- స్వయం సహాయక సంఘాల ఉత్పత్తులు నెమ్మదిగా విస్తృతమైనఎంఎస్ఎంఈ, గ్రామీణ పారిశ్రామిక పర్యావరణ వ్యవస్థలో భాగంగా మారవచ్చు.

ముగింపు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళా ఆధారిత గ్రామీణ వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహించడంలో స్వయం ఏపీ ప్రారంభం ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. 587 మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలకు చెందిన 65 సాంప్రదాయ ఉత్పత్తులను ఒకే బ్రాండ్ కిందకు తీసుకురావడం ద్వారా వాటికి గుర్తింపు, నాణ్యతా హామీ, స్థిరమైన మార్కెట్ అవకాశాలను అందించాలని ఈ కార్యక్రమం భావిస్తోంది. దీని విజయం అనేది ఉత్పత్తుల నాణ్యత, వృత్తిపరమైన మార్కెటింగ్, సరఫరా గొలుసు సామర్థ్యం (Supply-chain efficiency), రిటైల్ విజిబిలిటీ, దుకాణాల నిరంతర పర్యవేక్షణపై ఆధారపడి ఉంటుంది. దీన్ని సరిగ్గా అమలు చేస్తే, మహిళా సాధికారత, స్థానిక వ్యాపారాలు, గ్రామీణ ఆర్థికాభివృద్ధి కలయికకు స్వయం ఏపీ ఒక అద్భుతమైన నమూనా అవుతుంది.

భారతదేశపు తొలి ఏఐ-ఆధారిత (AI-powered) పర్యాటక రాష్ట్రంగా ఆంధ్రప్రదేశ్

మూలం: దక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC): ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, పర్యాటకం, పాలన (Governance), సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ, కరెంట్ అఫైర్స్

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ ముఖ్య పదాలు:

- నివు ఏఐ ప్లాట్‌ఫారమ్ (NiVU AI Platform), ఏపీటీడీసీ (APTDC), ఎక్స్‌ప్లోరర్ (Xplorer), ఏఐ-ఆధారిత పర్యాటకం (AI-powered Tourism), క్యూఆర్ కోడ్ ఆధారిత సేవలు (QR Code-based Services), మంగళగిరి పైలట్ ప్రాజెక్ట్, స్వర్ణాంధ్ర విజన్-2047, కందుల దుర్గేష్.

మెయిన్స్ ముఖ్య పదాలు:

- ఏఐ ఆధారిత పాలన (AI-led Governance), డిజిటల్ పర్యాటకం (Digital Tourism), స్మార్ట్ పర్యాటక మౌలిక సదుపాయాలు (Smart Tourism Infrastructure), భాషా సమ్మిళితం (Language Inclusion), పౌర కేంద్రీకృత సేవల పంపిణీ (Citizen-centric Service Delivery), పర్యాటక ఆర్థిక వ్యవస్థ (Tourism Economy), సాంకేతికత ఆధారిత ప్రజా సేవలు (Technology-enabled Public Services).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశపు మొట్టమొదటి కృత్రిమ మేధ ఆధారిత (AI-powered) పర్యాటక రాష్ట్రంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరించనుందని పర్యాటక శాఖ మంత్రి కందుల దుర్గేష్ ప్రకటించారు.
- పర్యాటక కేంద్రాల్లో సందర్శకుల అనుభవాన్ని మెరుగుపరచడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 'నివు ఏఐ' (NiVU AI) ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను తీసుకురానుంది.
- దీనికోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక అభివృద్ధి సంస్థ (APTDC), ఎక్స్‌ప్లోరర్ (Xplorer) సంస్థ మధ్య మూడేళ్ల వ్యూహాత్మక అవగాహన ఒప్పందం (MoU) కుదిరింది.
- మంగళగిరిలో చేపట్టిన పైలట్ ప్రాజెక్ట్ విజయవంతం కావడంతో ప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది.

నివు ఏఐ (NiVU AI) కార్యక్రమం గురించి

నివు ఏఐ ప్లాట్‌ఫారమ్ అనేది కృత్రిమ మేధ (Artificial Intelligence) ఆధారిత పర్యాటక సేవ. సందర్శకులకు పర్యాటక ప్రాంతాలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని అందించడానికి సంస్థలు దీనిని రూపొందించాయి.

ఇది పర్యాటకులకు కింది వాటి గురించి సమాచారాన్ని తెలుసుకోవడానికి సహాయపడుతుంది:

- వారసత్వ ప్రదేశాలు (Heritage sites)
- కోటలు
- బీచ్‌లు
- గుహలు
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఇతర ముఖ్యమైన పర్యాటక కేంద్రాలు

పర్యాటకాన్ని మరింత సౌకర్యవంతంగా, ఆకర్షణీయంగా (Interactive), భాషాపరంగా సులభంగా అర్థమయ్యేలా చేయాలని ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

అమలు ప్రణాళిక

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యాప్తంగా ఈ కార్యక్రమాన్ని దశలవారీగా అమలు చేస్తారు.

- **పైలట్ ప్రాజెక్ట్:** మంగళగిరిలో విజయవంతంగా అమలు చేశారు.
- **మొదటి సంవత్సరం:** 30 ప్రధాన పర్యాటక కేంద్రాల్లో దీనిని ప్రారంభిస్తారు.
- **మూడేళ్ల లక్ష్యం:** మూడేళ్లలో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా విస్తరిస్తారు.
- **మొత్తం విస్తరణ:** 100కి పైగా పర్యాటక కేంద్రాల్లో నివు ఏఐ సేవలను ప్రవేశపెడతారు.

కింది సంస్థల మధ్య కుదిరిన మూడేళ్ల వ్యూహాత్మక అవగాహన ఒప్పందం (MoU) ద్వారా ఈ ప్రాజెక్టును అమలు చేస్తారు:

- ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక అభివృద్ధి సంస్థ (APTDC)
- ఎక్స్‌ప్లోరర్ (Xplorer)

నివు ఏఐ ప్లాట్‌ఫారమ్ ముఖ్య లక్షణాలు

క్యూఆర్ కోడ్ ఆధారిత సేవలు (QR Code-based Access)

- పర్యాటక కేంద్రాల్లో ఉండే క్యూఆర్ కోడ్‌ను (QR Code) స్కాన్ చేయడం ద్వారా పర్యాటకులు ఈ సేవలను సులభంగా పొందవచ్చు.

యాప్ డౌన్‌లోడ్ అవసరం లేదు (No App Download)

- సందర్శకులు తమ మొబైల్‌లో ఎలాంటి ప్రత్యేక యాప్‌ను (App) డౌన్‌లోడ్ చేసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు.

వాయిస్, టెక్స్ట్ ఆధారిత సంభాషణ (Voice and Text Interaction)

- ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ వాయిస్ (Voice), టెక్స్ట్ (Text) రెండింటి ద్వారా కృత్రిమ మేధతో సంభాషించడానికి (AI-powered conversations) వీలు కల్పిస్తుంది.

బహుళ భాషా సేవలు (Multilingual Service)

- ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ 130కి పైగా భాషలకు మద్దతు ఇస్తుంది. దీనివల్ల పర్యాటకులు తమకు ఇష్టమైన భాషలో సమాచారాన్ని పొందగలుగుతారు.

ఉచిత సేవలు (Free of Cost)

- పర్యాటకులు ఈ సేవలను ఉచితంగా పొందవచ్చు.

పాలన, పర్యాటక ప్రాముఖ్యత

మెరుగైన సందర్శకుల అనుభవం

- పర్యాటకులు కేవలం గైడ్‌లు లేదా పుస్తకాలపై ఆధారపడకుండా, పర్యాటక ప్రాంతాల గురించి వేగంగా, ఆకర్షణీయమైన సమాచారాన్ని పొందవచ్చు.

భాషా సమ్మిళితం (Language Inclusion)

- 130కి పైగా భాషల మద్దతు వల్ల స్వదేశీ, విదేశీ పర్యాటకులు తాము సందర్శించే ప్రాంతాలను మరింత మెరుగ్గా అర్థం చేసుకోగలుగుతారు.

సౌకర్యవంతమైన పర్యాటకం

- క్యూఆర్ కోడ్ స్కాన్ చేయడం, యాప్ అవసరం లేకపోవడం వల్ల సందర్శకులకు ఈ సేవ చాలా సులభంగా, సౌకర్యవంతంగా ఉంటుంది.

పర్యాటక కేంద్రాల ప్రోత్సాహం

- వారసత్వ ప్రదేశాలు, కోటలు, బీచ్‌లు, గుహల గురించి సులభంగా అర్థమయ్యే రీతిలో సమాచారాన్ని అందించడానికి ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ సహాయపడుతుంది.

సానుకూలమైన పైలట్ స్పందన

- మంగళగిరిలో చేపట్టిన పైలట్ ప్రాజెక్టుకు ప్రతిరోజూ వందలాది భక్తుల నుంచి మంచి స్పందన వస్తోందని పర్యాటక శాఖ మంత్రి తెలిపారు.

స్వర్ణాంధ్ర విజన్-2047 తో అనుసంధానం

- స్వర్ణాంధ్ర విజన్-2047 (Swarna Andhra Vision-2047) సాధించే దిశగా ఈ కార్యక్రమం ఒక చారిత్రాత్మక అడుగని పర్యాటక శాఖ మంత్రి కందుల దుర్గేష్ అభివర్ణించారు.
- పర్యాటక సేవల్లో కృత్రిమ మేధను (Artificial Intelligence) ఉపయోగించడం ద్వారా, పర్యాటకుల అనుభవాన్ని మెరుగుపరచడానికి, డిజిటల్ ఆవిష్కరణల (Digital innovation) ద్వారా రాష్ట్ర పర్యాటక రంగాన్ని బలోపేతం చేయడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేస్తోంది.

ముగింపు

100కి పైగా పర్యాటక కేంద్రాల్లో నివు ఏఐ (NiVU AI) ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను ప్రవేశపెట్టాలన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రణాళిక డిజిటల్ పర్యాటక రంగంలో

(Digital tourism) ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. పర్యాటకాన్ని మరింత ఆకర్షణీయంగా, సందర్శకులకు అనుకూలంగా మార్చడానికి కృత్రిమ మేధ, బహుళ భాషా విధానం, క్యూఆర్ కోడ్ ఆధారిత సేవలను (QR code-based service delivery) ఈ కార్యక్రమం కలుపుతుంది. దీనిని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్యాటక అభివృద్ధికి ఈ ప్రాజెక్టు ఎంతో సహాయపడుతుంది. అలాగే స్వర్ణాంధ్ర విజన్-2047 విశాల లక్ష్యాల సాధనకు కూడా దోహదపడుతుంది.

అపెక్స్ కొరియా (APEX Korea): బుసాన్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి విదేశీ పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహక కేంద్రం

మూలం: ది హిందూ

సంబంధిత అంశం: APPSC ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ (Andhra Pradesh Economy)

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్

- అపెక్స్ కొరియా (APEX Korea), ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్స్‌టర్నల్ ఎంగేజ్‌మెంట్-కొరియా, బుసాన్ (Busan), దక్షిణ కొరియా, APEDB, KOMEA, దుగరాజపట్నం షిప్‌బిల్డింగ్ క్లస్టర్, ఆంధ్రప్రదేశ్ మారిటైమ్ బోర్డ్, విశాఖపట్నం పోర్ట్ అథారిటీ, హ్వాసెంగ్ గ్రూప్, బూ యంగ్ గ్రూప్, BNK ఫైనాన్షియల్ గ్రూప్.

మెయిన్స్

- ఉప-జాతీయ దౌత్యం, పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం, ఉత్పాదక ఆధారిత వృద్ధి, సముద్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ, షిప్‌బిల్డింగ్ పర్యావరణ వ్యవస్థ, ఎగుమతి ఆధారిత తయారీ, పెట్టుబడిదారుల మద్దతు సేవలు, పారిశ్రామిక కారిడార్లు, ఉపాధి కల్పన.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం దక్షిణ కొరియాలోని బుసాన్‌లో తన మొదటి విదేశీ పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహక కేంద్రాన్ని (APEX Korea) ప్రారంభించింది.
- మానవ వనరుల అభివృద్ధి (HRD), ఐటీ, ఎలక్ట్రానిక్స్ శాఖల మంత్రి నారా లోకేష్ ఈ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించారు.
- కొరియన్ కంపెనీలతో పెట్టుబడుల భాగస్వామ్యాన్ని బలోపేతం చేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక అభివృద్ధి మండలి (Andhra Pradesh Economic Development Board - APEDB) ఈ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.
- ఉత్పాదక, సాంకేతిక, సముద్ర, ఎగుమతి ఆధారిత పెట్టుబడులకు ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ఒక అనుకూలమైన గమ్యస్థానంగా మార్చడం ఈ చొరవ ప్రధాన లక్ష్యం.

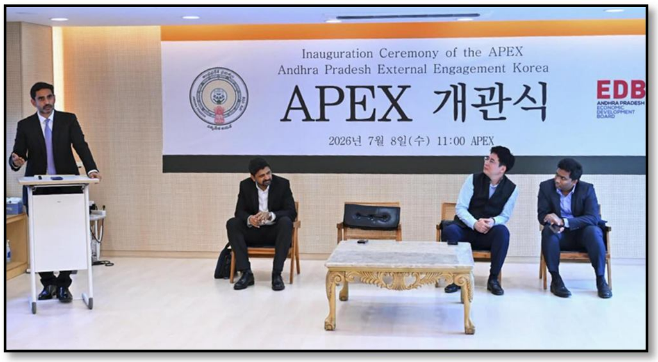

అపెక్స్ కొరియా అంటే ఏమిటి?

- అపెక్స్ కొరియా (APEX Korea) అంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్స్‌టర్నల్ ఎంగేజ్‌మెంట్-కొరియా.
- దక్షిణ కొరియాలోని ప్రధాన సముద్ర, పారిశ్రామిక కేంద్రమైన బుసాన్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఈ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ఇది రాష్ట్రానికి చెందిన మొట్టమొదటి శాశ్వత విదేశీ పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహక కేంద్రం.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, కొరియన్ పెట్టుబడిదారులకు మధ్య ప్రత్యక్ష అనుసంధానకర్తగా పనిచేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక అభివృద్ధి మండలి (APEDB) ఈ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.

అపెక్స్ కొరియా లక్ష్యాలు

అప్పుడప్పుడు నిర్వహించే పెట్టుబడుల సమావేశాల (Investment

roadshows) కు బదులుగా, ఒక ముఖ్యమైన ప్రపంచ మార్కెట్‌లో శాశ్వత సంస్థాగత ఉనికిని ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి అపెక్స్ కొరియా అడ్డం పడుతోంది.

దీని ప్రధాన లక్ష్యాలు:

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కొత్త కొరియన్ పెట్టుబడులను సులభతరం చేయడం.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, కొరియన్ కంపెనీలకు మధ్య శాశ్వత సమాచార మార్పిడి వేదికగా పనిచేయడం.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంలోని వివిధ శాఖలతో సమన్వయం చేసుకోవడం.
- ఇప్పటికే పెట్టుబడులు పెట్టిన వారికి అవసరమైన మద్దతు సేవలు (Aftercare services) అందించడం.
- దీర్ఘకాలిక వ్యాపార భాగస్వామ్యాలను నిర్మించడం.
- ఉత్పాదక, సాంకేతిక పెట్టుబడులకు అనువైన గమ్యస్థానంగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ప్రచారం చేయడం.

ఉప-జాతీయ ఆర్థిక దౌత్యంలో భారతీయ రాష్ట్రాల పెరుగుతున్న పాత్రను ఈ నమూనా ప్రతిబింబిస్తుంది.

దక్షిణ కొరియాలో ప్రధాన పెట్టుబడుల సమీకరణ

రంగం	కొరియన్ సంస్థ / వేదిక	ప్రధాన ప్రతిపాదన
సముద్ర, నౌకా నిర్మాణం	కొరియా మెరైన్ ఎక్విప్‌మెంట్ అసోసియేషన్	దుగరాజపట్నం షిప్‌బిల్డింగ్ క్లస్టర్‌లో పెట్టుబడి
పాదరక్షల తయారీ	హ్వాసెంగ్ గ్రూప్	కుప్పంలో ₹900 కోట్లతో నాన్-లెదర్ పాదరక్షల తయారీ కేంద్రం
పాదరక్షల తయారీ	బూ యంగ్ గ్రూప్	పాదరక్షల తయారీ అవకాశాలను పరిశీలించడానికి ఆసక్తి
ఆర్థిక సేవలు, ఆవిష్కరణలు	BNK ఫైనాన్షియల్ గ్రూప్	ఆర్థిక సేవలు, మౌలిక సదుపాయాలు, ఆవిష్కరణలలో పెట్టుబడి అవకాశాలు

సముద్ర, ఉత్పాదక, ఆర్థిక, సాంకేతిక రంగాల వంటి బహుళ రంగాలను లక్ష్యంగా చేసుకోవడంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ అనుసరిస్తున్న వ్యూహాన్ని ఇది చూపుతుంది.

సముద్ర, నౌకా నిర్మాణ (షిప్‌బిల్డింగ్) సహకారం

కొరియా మెరైన్ ఎక్విప్‌మెంట్ అసోసియేషన్ (KOMEA) నిర్వహించిన సముద్ర పెట్టుబడుల సదస్సులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక ప్రతిపాదన చేసింది. ప్రతిపాదిత ₹30,000 కోట్ల దుగరాజపట్నం షిప్‌బిల్డింగ్ క్లస్టర్‌లో పెట్టుబడులు పెట్టాలని కొరియన్ కంపెనీలను ఆహ్వానించింది.

ఈ ప్రాజెక్టును కింది సంస్థలు సంయుక్తంగా అభివృద్ధి చేస్తున్నాయి:

- ఆంధ్రప్రదేశ్ మారిటైమ్ బోర్డ్
- విశాఖపట్నం పోర్ట్ అథారిటీ

కింది రంగాలలో సహకరించుకోవాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది:

- కొరియా మెరైన్ ఎక్విప్‌మెంట్ డెస్క్
- షిప్ టెక్నాలజీ సెంటర్
- నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు
- పరిశోధనా కార్యక్రమాలు
- నౌకా నిర్మాణం, సముద్ర పరికరాల పర్యావరణ వ్యవస్థ

దక్షిణ కొరియా ప్రపంచంలోనే అగ్రగామి నౌకా నిర్మాణ, సముద్ర పరికరాల కేంద్రంగా ఉంది. కాబట్టి ఈ భాగస్వామ్యం చాలా ముఖ్యం. ఈ సహకారం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ బలమైన సముద్ర పారిశ్రామిక స్థావరాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోగలదు.

పాదరక్షల తయారీకి ప్రోత్సాహం

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సమగ్ర పాదరక్షల తయారీ పర్యావరణ వ్యవస్థను ప్రోత్సహించడానికి మంత్రి నారా లోకేష్ హ్వాసెంగ్ గ్రూప్, బూ యంగ్ గ్రూప్ ప్రతినిధులతో సమావేశమయ్యారు.

ఈ ప్రతిపాదిత పాదరక్షల పర్యావరణ వ్యవస్థ కింది ప్రాంతాలను కవర్ చేస్తుంది:

- కుప్పం
- తిరుపతి
- విశాఖపట్నం

హ్వాసెంగ్ గ్రూప్ ప్రతిపాదన

కుప్పంలో ₹900 కోట్లతో నాన్-లెదర్ పాదరక్షల (Non-leather

footwear) తయారీ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి హ్వాసెంగ్ గ్రూప్ ప్రతిపాదించింది.

ప్రతిపాదిత ప్లాంట్ ముఖ్య లక్షణాలు:

- ఏటా 2 కోట్ల జతల స్పోర్ట్స్ షూల తయారీ సామర్థ్యం.
- అడిడాస్ (Adidas) వంటి ప్రపంచ స్థాయి బ్రాండ్ల కోసం ఉత్పత్తి.
- ప్రధానంగా ఎగుమతుల కోసం తయారీ.
- భవిష్యత్తులో పెట్టుబడులను మరింత విస్తరించే అవకాశం.

బూ యంగ్ గ్రూప్ ఆసక్తి

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పాదరక్షల తయారీ అవకాశాలను పరిశీలించడానికి బూ యంగ్ గ్రూప్ ఆసక్తిని వ్యక్తం చేసింది.
- ఇది రాష్ట్రంలో ఉపాధి కల్పనకు, ఎగుమతుల వృద్ధికి, పారిశ్రామిక వైవిధ్యానికి తోడ్పడుతుంది.

ఆర్థిక సేవలు, ఆవిష్కరణలలో సహకారం

మంత్రి నారా లోకేష్ BNK ఫైనాన్షియల్ గ్రూప్‌తో కూడా చర్చలు జరిపారు.

కింది రంగాలలో అవకాశాలను అన్వేషించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం BNK ఫైనాన్షియల్ గ్రూప్‌ను ఆహ్వానించింది:

- ఆర్థిక సేవలు
- మౌలిక సదుపాయాలు
- ఆవిష్కరణ రంగాలు

ఉత్పాదక పెట్టుబడులతో పాటు ఆర్థిక, ఆవిష్కరణ ఆధారిత మూలధనాన్ని ఆకర్షించడంలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఉన్న ఆసక్తిని ఇది సూచిస్తుంది.

ముగింపు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రపంచ స్థాయి పెట్టుబడుల సమీకరణలో అపెక్స్ కొరియా (APEX Korea) ప్రారంభం ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. బుసాన్‌లో శాశ్వత కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా, రాష్ట్రం సంస్థాగత పెట్టుబడుల దౌత్యం (Institutionalised investment diplomacy) వైపు అడుగులేస్తోంది. షిప్‌బిల్డింగ్, పాదరక్షల తయారీ, ఆర్థిక సేవలు, ఆవిష్కరణలపై దృష్టి పెట్టడం వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ పారిశ్రామిక స్థావరం బలోపేతం అవుతుంది. అలాగే ఎగుమతులు, ఉపాధి అవకాశాలు పెరుగుతాయి. సకాలంలో అమలు చేయడం, నైపుణ్యాభివృద్ధి, పెట్టుబడిదారులకు అనుకూలమైన పాలన తోడైతే అపెక్స్ కొరియా ఒక ఆదర్శవంతమైన నమూనాగా మారుతుంది. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ దీర్ఘకాలిక అభివృద్ధికి దోహదపడుతుంది.

భారతీయ మామిడి పండ్ల దిగుమతుల్లో యూఏఈ అగ్రస్థానం: ఆంధ్రప్రదేశ్ రకాలకు విదేశాల్లో భారీ డిమాండ్

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్-I/II: ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, ఉద్యానవన రంగం, ఎగుమతులు

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ ముఖ్య పదాలు:

- భారతీయ మామిడి ఎగుమతులు, యూఏఈ (UAE), ఏపీఈడీఏ (APEDA), డీజీసీఐఎస్ (DGCIS), బంగినపల్లి, బేనిషాన్, రసాలు, అల్ఫోన్సా, కేసర్, ఖాదర్, పంట కోత అనంతర చికిత్స, సుంకాల పరిమితులు.

మెయిన్స్ ముఖ్య పదాలు:

- ఉద్యానవన ఎగుమతులు (Horticulture exports), వ్యవసాయ విలువ గొలుసు (Agri-value chains), ఎగుమతి పోటీతత్వం, పంట కోత అనంతర మౌలిక సదుపాయాలు, నాణ్యతా ప్రమాణాలు, రైతుల ఆదాయ వైవిధ్యీకరణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉద్యానవన సామర్థ్యం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 2025–26 సంవత్సరంలో భారతీయ మామిడి పండ్లను అత్యధికంగా దిగుమతి చేసుకున్న దేశంగా యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ (UAE) నిలిచింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన బంగినపల్లి, బేనిషాన్, చిన్న రసాలు వంటి రకాలకు విదేశీ మార్కెట్లలో భారీ డిమాండ్ ఉంది.
- డీజీసీఐఎస్ (DGCIS), ఏపీఈడీఏ (APEDA) గణాంకాల

ప్రకారం, ఈ ఏడాది భారత్ 52 దేశాలకు మామిడి పండ్లను ఎగుమతి చేసింది.

- అయితే, పంట కోత తర్వాత అవసరమైన ఆధునిక చికిత్స (Post-harvest treatment), అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణమైన సదుపాయాలు లేకపోవడం వల్ల భారత ఎగుమతి సామర్థ్యం పూర్తిగా ఉపయోగపడటం లేదని ఎగుమతిదారులు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

భారతదేశ మామిడి ఎగుమతుల పనితీరు

- భారతదేశం ప్రపంచవ్యాప్తంగా మామిడి పండ్ల సరఫరాలో కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది. మధ్య ప్రాచ్య, ఐరోపా, ఆసియా మార్కెట్లలో భారతీయ మామిడి పండ్లకు మంచి డిమాండ్ ఉంది. 2025–26 సంవత్సరంలో యూఏఈ (UAE) అగ్రస్థానాన్ని నిలబెట్టుకుంది.
- ఆ ఏడాది యూఏఈకి ₹144.41 కోట్ల విలువైన మామిడి పండ్లను భారత్ ఎగుమతి చేసింది. ప్రపంచ వాణిజ్య సవాళ్లు ఉన్నప్పటికీ, అంతకుముందు ఏడాదితో పోలిస్తే యూఏఈకి ఎగుమతులు 11,622 మెట్రిక్ టన్నులు పెరిగాయి.
- అల్ఫోన్సా (Alphonso), కేసర్ (Kesar), ఖాదర్ (Khader) వంటి భారతీయ రకాలు అంతర్జాతీయ మార్కెట్లను శాసిస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా యూఏఈకి అల్ఫోన్సా మామిడి పండ్ల ఎగుమతులు భారీగా నమోదయ్యాయి.

మామిడి ఎగుమతుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ పాత్ర

- మామిడి ఉత్పత్తి, ఎగుమతుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తోంది. భారతదేశ మొత్తం మామిడి ఎగుమతుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ వాటా సుమారు 8 నుండి 10% ఉంటుందని అధికారులు అంచనా వేస్తున్నారు.
- రాష్ట్రానికి చెందిన బంగినపల్లి, బేనిషాన్, చిన్న రసాలు వంటి రకాలకు విదేశీ మార్కెట్లలో మంచి గిరాకీ ఉంది. వీటి రుచి, పరిమాణం, గుజ్జు నాణ్యత కారణంగా ఇవి ఎగుమతులకు అనువుగా ఉన్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు మామిడి ఎగుమతుల వల్ల కింది ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి:

- రైతుల ఆదాయం పెంపు.
- ఉద్యానవన రంగం (Horticulture) ద్వారా గ్రామీణ వృద్ధి.
- వ్యవసాయ ఎగుమతుల విలువ గొలుసు (Value chain) బలోపేతం.
- గ్రేడింగ్, ప్యాకింగ్, లాజిస్టిక్స్, కోల్డ్-చైన్ సేవల్లో ఉపాధి కల్పన.
- ప్రపంచ ఆహార మార్కెట్లలో రాష్ట్ర ఉనికిని పెంచడం.

ప్రధాన ఎగుమతి గమ్యస్థానాలు, ధోరణులు

దేశం / మార్కెట్	2025-26లో ఎగుమతి ధోరణి
యూఏఈ (UAE)	అగ్రగామి దిగుమతిదారు; ₹144.41 కోట్ల విలువైన ఎగుమతులు; 11,622 మెట్రిక్ టన్నుల అదనపు ఎగుమతులు
యునైటెడ్ కింగ్‌డమ్ (UK)	ఎగుమతి విలువ ₹76.09 కోట్ల నుండి ₹89.31 కోట్లకు పెరిగింది
నేపాల్	ఎగుమతులు ₹9.15 కోట్ల నుండి ₹18.71 కోట్లకు రెట్టింపు అయ్యాయి
అమెరికా (USA)	సుంకాల సమస్యల వల్ల ఎగుమతులు ₹95 కోట్ల నుండి ₹82 కోట్లకు తగ్గాయి
మొత్తం మార్కెట్లు	52 దేశాలకు భారతీయ మామిడి పండ్ల ఎగుమతులు

సుంకాలు, లాజిస్టిక్స్, భౌగోళిక రాజకీయ పరిస్థితుల వల్ల ఎగుమతుల్లో మార్పులు ఉన్నప్పటికీ, భారతీయ మామిడి పండ్లకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా స్థిరమైన డిమాండ్ ఉంది.

ముగింపు

భారతీయ మామిడి పండ్లకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ఆదరణను యూఏఈ అగ్రస్థానం తెలియజేస్తోంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రకాలకు ఎగుమతి సామర్థ్యం ఎక్కువగా ఉంది. అయితే, దీనిని సద్వినియోగం చేసుకోవాలంటే పంట కోత తర్వాత మౌలిక సదుపాయాలు, కోల్డ్ చైన్లు, అంతర్జాతీయ బ్రాండింగ్ అవసరం. మామిడి ఎగుమతులను పెంచడం ద్వారా రైతుల ఆదాయాన్ని పెంచడమే కాకుండా, రాష్ట్ర వ్యవసాయ ఎగుమతుల ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేయవచ్చు.

పట్టణ నీటి ప్రాజెక్టుల కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆన్‌లైన్ పనుల పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ (Online Works Monitoring System)

మూలం: ది హిందూ

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) మెయిన్స్ పేపర్-III – పాలన (Governance)

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ ముఖ్య పదాలు:

- ఆన్‌లైన్ వర్క్స్ మానిటరింగ్ సిస్టమ్ (OWMS), పట్టణ స్థానిక సంస్థలు (Urban Local Bodies), జియో-ట్యాగ్డ్ ఛాయాచిత్రాలు, అమృత్ 2.0 (AMRUT 2.0), ఏఐఐబీ (AIIB) మద్దతు ఉన్న ప్రాజెక్టులు, అర్బన్ ఛాలెంజ్ ఫండ్, యూఐడీఎఫ్ (UIDF), స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ 2.0, మురుగునీటి శుద్ధి కేంద్రాలు, ఎంఎల్‌డీ (MLD).

మెయిన్స్ ముఖ్య పదాలు:

- వాస్తవ-సమయ మౌలిక సదుపాయాల పాలన (Real-time infrastructure governance), పట్టణ నీటి భద్రత, జవాబుదారీ సేవల పంపిణీ (Accountable service delivery), ఈ-గవర్నెన్స్ (e-governance), పట్టణ పారిశుధ్యం (Urban sanitation), ప్రాజెక్టుల పర్యవేక్షణ, మున్సిపల్ పాలన, సులభతర పాలన (Ease of doing governance).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

రాష్ట్రంలోని మొత్తం 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థలలో (Urban Local Bodies) 800కు పైగా పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల (Sewerage) ప్రాజెక్టులను పర్యవేక్షించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 'ఆన్‌లైన్ పనుల పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ'ను (Online Works Monitoring System) ప్రారంభించింది. ఈ వ్యవస్థ ఒకే డిజిటల్ డ్యాష్‌బోర్డ్ ద్వారా ప్రాజెక్ట్ అమలులోని ప్రతి దశను పర్యవేక్షిస్తుంది. వాస్తవ-సమయ మౌలిక సదుపాయాల పాలన (Real-time infrastructure governance), వేగవంతమైన నిర్ణయాలు, జవాబుదారీ పట్టణ సేవల పంపిణీ దిశగా ఇదొక ముఖ్యమైన ముందడుగు.

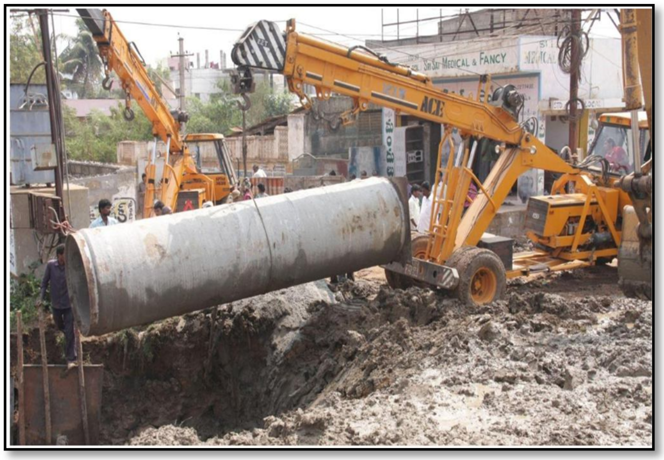

ఆన్‌లైన్ పనుల పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ అంటే ఏమిటి?

పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల ప్రాజెక్టులను పర్యవేక్షించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన డిజిటల్ ప్లాట్‌ఫారమ్ పేరు 'ఆన్‌లైన్ పనుల పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ' (OWMS). ప్రాజెక్ట్ ప్రారంభం నుండి పూర్తయ్యే వరకు ఇది డిజిటల్ విధానంలో పర్యవేక్షిస్తుంది. ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ కింది దశలను కవర్ చేస్తుంది:

- నీటి వనరులు

- శుద్ధి కేంద్రాలు (Treatment plants)
- పైప్‌లైన్లు
- జలాశయాలు (Reservoirs)
- గృహ కనెక్షన్లు
- మురుగునీటి శుద్ధి సౌకర్యాలు (Sewage treatment facilities)

పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలపై పెట్టిన ప్రభుత్వ పెట్టుబడి, నీటి సరఫరా, పారిశుధ్యంలో కొలవదగిన మెరుగుదలకు దారితీసేలా చూడటమే దీని ప్రధాన లక్ష్యం.

ప్లాట్‌ఫారమ్ ముఖ్య లక్షణాలు

1. రియల్-టైమ్ డిజిటల్ డ్యాష్‌బోర్డ్

- ఈ వ్యవస్థ 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థలలోని 800కు పైగా ప్రాజెక్టులను ఏకీకృత డ్యాష్‌బోర్డ్ ద్వారా పర్యవేక్షిస్తుంది.

2. జియో-ట్యాగ్డ్ ఫీల్డ్ అప్‌డేట్స్

- క్షేత్రస్థాయి ఇంజనీర్లు మొబైల్ అప్లికేషన్ ద్వారా ప్రాజెక్ట్ స్థలాల నుండి జియో-ట్యాగ్ చేయబడిన ఛాయాచిత్రాలను, పురోగతి నివేదికలను అప్‌లోడ్ చేస్తారు.

3. పర్యవేక్షక అధికారుల ద్వారా ధృవీకరణ

- ఫీల్డ్ ఇంజనీర్లు అప్‌లోడ్ చేసిన ప్రతి నమోదును, అది అధికారిక రికార్డులో భాగం కావడానికి ముందే పర్యవేక్షక అధికారులు ధృవీకరిస్తారు.

4. అడ్డంకులను గుర్తించడం

ప్రాజెక్టులు ఆలస్యం కావడానికి గల కచ్చితమైన కారణాలను గుర్తించడానికి ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ సహాయపడుతుంది. వీటిలో:

- భూ సమస్యలు
- చట్టబద్ధమైన అనుమతులు (Statutory clearances)
- యుటిలిటీల మార్పిడి (Utility shifting)
- పరిపాలనాపరమైన జాప్యం
- కాంట్రాక్టర్-సంబంధిత జాప్యం

5. బాధ్యతను నిర్ణయించడం

- అడ్డంకి ఎక్కడ ఉందో గుర్తించిన తర్వాత, సంబంధిత అధికారి లేదా శాఖకు బాధ్యతను అప్పగించవచ్చు.

6. వేగవంతమైన బిల్లుల ప్రాసెసింగ్

- ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ ఆన్‌లైన్ బిల్లుల ప్రాసెసింగ్‌ను ప్రవేశపెట్టింది. దీనివల్ల చెల్లింపుల సమయం సుమారు 20-25 రోజుల నుండి దాదాపు ఒక వారానికి తగ్గుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పట్టణ నీరు, మురుగునీటి పారుదల సవాళ్లు

జనాభా పెరుగుదల, మౌలిక సదుపాయాల కొరత వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పట్టణ ప్రాంతాల్లో నీరు, పారిశుధ్యంపై ఒత్తిడి పెరుగుతోంది.

సూచిక	ప్రస్తుత పరిస్థితి
పట్టణ జనాభా	సుమారు 173.5 లక్షలు
2029 నాటికి అంచనా వేసిన పట్టణ జనాభా	దాదాపు 190.9 లక్షలు
రోజువారీ నీటి అవసరం	సుమారు 2,860 ఎంఎల్‌డీ (MLD)
ప్రస్తుతం ఉన్న నీటి సరఫరా	సుమారు 2,098 ఎంఎల్‌డీ (MLD)
నీటి కొరత (Water deficit)	దాదాపు 762 ఎంఎల్‌డీ (MLD)
మురుగునీటి ఉత్పత్తి	2,147 ఎంఎల్‌డీ (MLD) కంటే ఎక్కువ
మురుగునీటి శుద్ధి సామర్థ్యం	సుమారు 711 ఎంఎల్‌డీ (MLD)

త్రాగునీటి లభ్యత, మురుగునీటి శుద్ధి సామర్థ్యం రెండింటిలోనూ డిమాండ్, సరఫరా మధ్య గణనీయమైన అంతరం ఉందని పై పట్టిక స్పష్టం చేస్తోంది.

పెట్టుబడి, కార్యక్రమాలు

పట్టణ నీరు, పారిశుధ్యంలో ఉన్న అంతరాన్ని పూడ్చడానికి, ఆరు ప్రధాన కార్యక్రమాల కింద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దాదాపు ₹19,561 కోట్ల పెట్టుబడులను సమీకరించింది.

వీటిలో ప్రధానమైనవి:

- అమృత్ 2.0 (AMRUT 2.0)
- ఏఐఐబీ (AIIB) మద్దతు ఉన్న ప్రాజెక్టులు
- అర్బన్ ఛాలెంజ్ ఫండ్
- అర్బన్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్‌మెంట్ ఫండ్ (UIDF)
- స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ 2.0

పట్టణ ప్రాంతాల్లో నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల నెట్‌వర్క్‌లు, ట్రీట్‌మెంట్ ప్లాంట్లు, పారిశుధ్య మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడం ఈ కార్యక్రమాల లక్ష్యం.

ముగింపు

ఆన్‌లైన్ పనుల పర్యవేక్షణ వ్యవస్థను ప్రారంభించడం ఆంధ్రప్రదేశ్ పట్టణ పాలనా సంస్కరణల్లో ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. 123 పట్టణ స్థానిక సంస్థల పరిధిలో 800కు పైగా నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల ప్రాజెక్టులను పర్యవేక్షించడం ద్వారా, పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం, ప్రాజెక్టుల సకాలంలో పూర్తికి ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ దోహదపడుతుంది. పట్టణ జనాభా, నీటి డిమాండ్ పెరుగుతున్న కొద్దీ, స్వచ్ఛమైన నీరు, మెరుగైన పారిశుధ్యం, సుస్థిర పట్టణాభివృద్ధిని నిర్ధారించడానికి మౌలిక సదుపాయాల వాస్తవ-సమయ పర్యవేక్షణ చాలా అవసరం. సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, డిజిటల్ పాలనకు, జవాబుదారీ ప్రజా సేవలకు OWMS ఒక నమూనాగా మారుతుంది.

కాకినాడ తాళపత్ర గ్రంథాల మ్యూజియంకు ₹5 కోట్ల నిధులు

మూలం: ది హిందూ

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్ర, సంస్కృతి

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ (Prelims):

- ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ ప్రభుత్వ మ్యూజియం, పరిశోధనా సంస్థ, కాకినాడ, తాళపత్ర గ్రంథాలు, మ్యూజియం గ్రాంట్ స్కీమ్, కేంద్ర సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ, ఆయుర్వేదం, తెలుగు సాహిత్యం, సంస్కృత సాహిత్యం, బౌద్ధ స్తంభాలు.

మెయిన్స్ (Mains):

- సాంస్కృతిక వారసత్వ పరిరక్షణ, గ్రంథాల సంరక్షణ, విజ్ఞాన సంప్రదాయాలు, మ్యూజియం మౌలిక సదుపాయాలు, వారసత్వ నిర్వహణ, రాష్ట్ర-కేంద్ర సహకారం, తాకలేని సాంస్కృతిక వారసత్వం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

కాకినాడలోని **ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ ప్రభుత్వ మ్యూజియం, పరిశోధనా సంస్థ (Andhra Sahitya Parishad Government Museum and Research Institute)** కొత్త భవన నిర్మాణానికి కేంద్ర సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ ₹5 కోట్ల నిధులను విడుదల చేసింది. **మ్యూజియం గ్రాంట్ స్కీమ్ (Museum Grant Scheme)** కింద ప్రభుత్వం ఈ నిధులను మంజూరు చేసింది. ఈ మ్యూజియంలో 17, 18, 19వ శతాబ్దాలకు చెందిన దాదాపు 5,000 తాళపత్ర గ్రంథాలు ఉన్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర సాహిత్య, శాస్త్రీయ, సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని సంరక్షించడంలో ఈ కేంద్రం చాలా ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తోంది.

మ్యూజియం గురించి

- ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని కాకినాడలో ఈ ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ ప్రభుత్వ మ్యూజియం, పరిశోధనా సంస్థ ఉంది.
- అరుదైన గ్రంథాలను, చారిత్రక వస్తువులను సంరక్షిస్తున్న ముఖ్యమైన వారసత్వ సంస్థ (Heritage institution) ఇది. 1970వ దశకంలో, ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ అనే సాహిత్య సంస్థ తమ వద్ద ఉన్న గ్రంథాలను సంరక్షణ కోసం ఈ మ్యూజియంకు అప్పగించింది.
- ఈ మ్యూజియంలో కేవలం తాళపత్ర గ్రంథాలు మాత్రమే కాకుండా కింది వాటిని కూడా సంరక్షిస్తున్నారు:

- బౌద్ధ స్తంభాలు
- శిల్పాలు
- బృహత్‌శిలాయుగపు పనిముట్లు (Megalithic tools)
- రాగి రేకులు
- కాంస్య రేకులు
- నాణేలు

- దీనివల్ల సాహిత్యం, మతం, పురావస్తు శాస్త్రం (Archaeology), చరిత్ర, ప్రాంతీయ సంస్కృతిని అధ్యయనం చేయడానికి ఈ మ్యూజియం చాలా ముఖ్యమైనదిగా మారింది.

తాళపత్ర గ్రంథాలు అంటే ఏమిటి?

- తాళపత్ర గ్రంథాలు అంటే ఎండబెట్టి, శుద్ధి చేసిన తాటి ఆకులపై రాసిన సాంప్రదాయ రాతప్రతులు. కాగితం వాడకం పెరగక ముందు, భారతదేశంలో మతపరమైన, సాహిత్య, శాస్త్రీయ, పరిపాలనాపరమైన జ్ఞానాన్ని నమోదు చేయడానికి తాటి ఆకులను విరివిగా ఉపయోగించేవారు.
- కింది రంగాలలో భారతదేశ పురాతన విజ్ఞాన వ్యవస్థలను ఇవి కాపాడుతున్నాయి కాబట్టి వీటికి చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది:
  - వైద్యం
  - గణితం
  - ఖగోళ శాస్త్రం, జ్యోతిష్యం
  - సాహిత్యం
  - సంగీతం
  - తత్వశాస్త్రం (Philosophy)
  - ఆచార సంప్రదాయాలు
- తాటి ఆకులు సహజసిద్ధమైనవి (Organic materials) కాబట్టి, వాటికి సులభంగా చెదలు పడతాయి. అలాగే, తేమ వల్ల లేదా సరిగ్గా నిర్వహించకపోవడం వల్ల అవి త్వరగా పాడయ్యే ప్రమాదం ఉంది.

సేకరణ ప్రాముఖ్యత

కాకినాడ మ్యూజియంలో 17, 18, 19వ శతాబ్దాలకు చెందిన దాదాపు 5,000 తాళపత్ర గ్రంథాలు ఉన్నాయి. ఈ గ్రంథాలు పలు రంగాలకు చెందినవి:

రంగం (Field)	ప్రాముఖ్యత (Importance)
ఆయుర్వేదం	సాంప్రదాయ వైద్య పరిజ్ఞానాన్ని సంరక్షిస్తుంది
గణితం	శాస్త్రీయ, మేధోపరమైన సంప్రదాయాలను ప్రతిబింబిస్తుంది
జ్యోతిష్యం	సాంప్రదాయ ఖగోళ, అంచనా వ్యవస్థలను చూపుతుంది
తెలుగు సాహిత్యం	ప్రాంతీయ సాహిత్య వారసత్వాన్ని రక్షించడంలో సహాయపడుతుంది
సంస్కృత సాహిత్యం	ప్రాంతీయ పాండిత్యాన్ని, ప్రాచీన భారతీయ జ్ఞానంతో కలుపుతుంది
శాస్త్రీయ సంగీతం	సాంప్రదాయ సంగీత వ్యవస్థల అధ్యయనానికి మద్దతు ఇస్తుంది

మొత్తం సేకరణలో, 2021వ సంవత్సరంలో 500 గ్రంథాలను రక్షించడానికి అధికారులు వాటికి రసాయన చికిత్స (Chemical treatment) చేశారు.

నిధులు, కొత్త భవన ప్రణాళిక

కొత్త మ్యూజియం భవనం నిర్మాణం పూర్తయితే, గ్రంథాల సంరక్షణ, ప్రదర్శన, పరిశోధనా సౌకర్యాలు మెరుగుపడతాయి.

ముఖ్యమైన వివరాలు:

అంశం	వివరాలు
ప్రాజెక్టు	ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ ప్రభుత్వ మ్యూజియం, పరిశోధనా సంస్థకు కొత్త భవనం
ప్రాంతం	కాకినాడ, ఆంధ్రప్రదేశ్
విడుదలైన కేంద్ర నిధులు	₹5 కోట్లు
పథకం	మ్యూజియం గ్రాంట్ స్కీమ్
ప్రతిపాదించిన మొత్తం మద్దతు	₹10 కోట్లు
నిధుల విధానం	కేంద్ర సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మధ్య 80:20 నిష్పత్తి
భవన ప్రణాళిక	గ్రౌండ్ ఫ్లోర్‌తో పాటు నాలుగు అంతస్తుల నిర్మాణం

పనులు ప్రారంభమయ్యే సమయం	ఆగస్టు మొదటి వారం

నిర్మాణ సమయంలో మ్యూజియంలోని వస్తువులను, గ్రంథాలను భద్రపరచడానికి ఒక తాత్కాలిక భవనాన్ని అధికారులు ఇంకా ఖరారు చేయలేదు.

ప్రాజెక్టు ప్రాముఖ్యత

1. **విజ్ఞాన సంప్రదాయాల సంరక్షణ:** ఈ తాళపత్ర గ్రంథాలు వైద్యం, గణితం, సాహిత్యం, జ్యోతిష్యం, సంగీత రంగాలలో భారతదేశ మేధోపరమైన సంప్రదాయాలను (Intellectual traditions) కాపాడుతున్నాయి.
2. **ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని బలోపేతం చేయడం:** ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక చరిత్రతో ముడిపడి ఉన్న అరుదైన తెలుగు, సంస్కృత గ్రంథాలను రక్షించడానికి ఈ ప్రాజెక్టు సహాయపడుతుంది.
3. **మెరుగైన మ్యూజియం మౌలిక సదుపాయాలు:** కొత్త భవనం ద్వారా గ్రంథాలను భద్రపరచడానికి, ప్రదర్శించడానికి, పరిశోధనలు చేయడానికి, సంరక్షణకు మెరుగైన సౌకర్యాలు లభిస్తాయి.
4. **పరిశోధకులకు మద్దతు:** సాహిత్యం, చరిత్ర, ఆయుర్వేదం, సంగీత శాస్త్రం, పురావస్తు శాస్త్రంపై పనిచేసే పండితులకు ఈ మ్యూజియం ఒక బలమైన వనరుల కేంద్రంగా (Resource centre) మారుతుంది.
5. **వారసత్వ పర్యాటక అవకాశాలు:** ఆధునిక మ్యూజియం భవనం సందర్శకులకు మంచి అనుభూతిని ఇస్తుంది. అలాగే కాకినాడలో వారసత్వ పర్యాటకాన్ని (Heritage tourism) ప్రోత్సహిస్తుంది.
6. **కేంద్ర-రాష్ట్ర సహకారం:** నిధులు కేటాయించిన విధానం చూస్తే, వారసత్వ సంరక్షణలో కేంద్ర సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మధ్య ఉన్న సహకారం స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

ముగింపు

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ ప్రభుత్వ మ్యూజియం, పరిశోధనా సంస్థకు లభించిన ₹5 కోట్ల నిధులు ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర తాళపత్ర గ్రంథాల వారసత్వాన్ని పరిరక్షించే దిశగా వేసిన కీలక అడుగు ఇది. మ్యూజియంలో ఉన్న దాదాపు 5,000 తాళపత్ర గ్రంథాలు భారతదేశ గొప్ప విజ్ఞాన సంప్రదాయాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. ఇవి సాహిత్యం, వైద్యం, గణితం, జ్యోతిష్యం, సంగీతంలో మనకున్న ప్రాచీన విజ్ఞానానికి అద్దం పడతాయి. గ్రంథాల సంరక్షణ, డిజిటలైజేషన్ (Digitisation), పరిశోధనా సౌకర్యాలతో కూడిన ఆధునిక మ్యూజియం భవనం ఈ సంస్థ రూపురేఖలను మారుస్తుంది. దీని ద్వారా ఈ మ్యూజియం సాంస్కృతిక పరిరక్షణ, అకడమిక్ అధ్యయనాలకు (Academic study) ఒక ప్రధాన కేంద్రంగా మారుతుంది.

భారత్ టెక్స్ 2026లో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ₹4,100 కోట్ల జౌళి (Textile) పెట్టుబడులు

మూలం: ది హిందూ

ఉపయోగం (Relevance): ఏపీపీఎస్సీ గ్రూప్-I, గ్రూప్-II, భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ, జౌళి పరిశ్రమ (Textile Industry), ఎంఎస్ఎంఈలు (MSMEs), ఉపాధి, అలాగే ఎగుమతులు.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు (Prelims Keywords):

- భారత్ టెక్స్ 2026 (Bharat Tex 2026), టెక్స్‌టైల్ రీసైక్లింగ్ కేంద్రం (Textile Recycling Facility), దుస్తుల తయారీ యూనిట్ (Garment Manufacturing Unit), లేపాక్షి హస్తకళలు (Lepakshi Handicrafts), ఆప్కో (APCO), అపెరల్ ఎక్స్‌పోర్ట్ ప్రమోషన్ కౌన్సిల్ (Apparel Export Promotion Council), భౌగోళిక గుర్తింపు పొందిన ఉత్పత్తులు (GI-Tagged Products), ఒక జిల్లా ఒక ఉత్పత్తి (One District One Product), టెక్స్‌టైల్ ఎంఎస్ఎంఈలు (Textile MSMEs).

మెయిన్స్ పదాలు (Mains Keywords):

- జౌళి రంగంలో పెట్టుబడులు (Textile-Sector Investment), ఉపాధి కల్పన (Employment Generation), సుస్థిర టెక్స్‌టైల్ రీసైక్లింగ్ (Sustainable

Textile Recycling), ఎగుమతుల పోటీతత్వం (Export Competitiveness), ప్రపంచ మార్కెట్లకు ప్రాప్యత (Global Market Access), ఎంఎస్ఎంఈల సామర్థ్య పెంపు (MSME Capacity Building), చేనేత రంగంలో సాంకేతికత వినియోగం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

న్యూఢిల్లీలోని భారత్ మండపంలో (Bharat Mandapam) **భారత్ టెక్స్ 2026** జరిగింది. ఇందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ రెండు అవగాహన ఒప్పందాలు కుదుర్చుకుంది. ఈ ఒప్పందాల ద్వారా సుమారు **₹4,100 కోట్ల** పెట్టుబడులను రాబట్టింది. జౌళి రంగంలో పెట్టుబడులను ఆకర్షించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ చర్యలు తీసుకుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ చేనేత, జౌళి శాఖ కమిషనర్ **కె. రేఖా రాణి** నాయకత్వంలో అధికారులు ఈ ఒప్పందాలపై సంతకాలు చేశారు.

ప్రధాన పెట్టుబడి ఒప్పందాలు (Major Investment Agreements)

ప్రాజెక్టు	పెట్టుబడి	ప్రధాన ఫలితం
విశాఖపట్నంలో సుస్థిర టెక్స్‌టైల్ రీసైక్లింగ్ కేంద్రం	సుమారు **₹4,000 కోట్లు**	ఒక పెద్ద టెక్స్‌టైల్ రీసైక్లింగ్ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేస్తారు.
దుస్తుల తయారీ యూనిట్	**₹100 కోట్లు**	సుమారు **3,000** ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉద్యోగాలు వస్తాయి.
మొత్తం	సుమారు **₹4,100 కోట్లు**	రాష్ట్ర జౌళి రంగం మరింత విస్తరిస్తుంది.

టెక్స్‌టైల్ రీసైక్లింగ్ కేంద్రం:

- ఒక సుస్థిర టెక్స్‌టైల్ రీసైక్లింగ్ కేంద్రాన్ని విశాఖపట్నంలో ఏర్పాటు చేయనున్నారు. ఇందుకోసం సుమారు **₹4,000 కోట్ల** పెట్టుబడి పెట్టనున్నారు.

దుస్తుల తయారీ యూనిట్:

- ఒక దుస్తుల తయారీ యూనిట్‌ను **₹100 కోట్ల** పెట్టుబడితో నిర్మిస్తారు. దీని ద్వారా సుమారు 3,000 ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉపాధి అవకాశాలు కలుగుతాయి.

భారత్ టెక్స్ 2026 (Bharat Tex 2026)

కేంద్ర జౌళి మంత్రిత్వ శాఖ ఈ **భారత్ టెక్స్ 2026**ను న్యూఢిల్లీలో నిర్వహించింది. ఇందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ చురుకుగా పాల్గొంది. తమ రాష్ట్రంలోని కింది అంశాలను అక్కడ ప్రదర్శించింది:

- చేనేత వారసత్వం (Handloom heritage)
- హస్తకళలు (Handicrafts)
- జౌళి, వస్త్రాల తయారీ సామర్థ్యాలు
- దుస్తుల ఉత్పత్తులు
- పెట్టుబడుల అవకాశాలు
- ఎగుమతుల అవకాశాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ పెవిలియన్ (Andhra Pradesh Pavilion)

హాల్ నంబర్ 9లో **ఆంధ్రప్రదేశ్ పెవిలియన్‌ను** ఏర్పాటు చేశారు. దీనిని కమిషనర్ కె. రేఖా రాణి ప్రారంభించారు. ఇందులో కింది వాటిని ప్రదర్శించారు:

- చేనేత ఉత్పత్తులు
- వస్త్రాలు (Textiles)
- అపెరల్, దుస్తులు
- భౌగోళిక గుర్తింపు (GI-tagged) పొందిన ఉత్పత్తులు
- ఒక జిల్లా ఒక ఉత్పత్తి (One District One Product) వస్తువులు

ఈ పెవిలియన్‌లో పలు సంస్థలకు చెందిన ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు. వారి ఉత్పత్తులను ప్రదర్శించారు. అవి:

- గుంటూరు టెక్స్‌టైల్ పార్క్
- తారకేశ్వర టెక్స్‌టైల్ పార్క్
- హరీష్ ఫ్యాషన్స్

- ఆప్కో (APCO)
- మ్యాజిక్ వీవ్స్

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంప్రదాయ చేనేత వారసత్వాన్ని ఇక్కడ గొప్పగా చూపించారు. అలాగే ఆధునిక జౌళి, దుస్తుల పరిశ్రమల వృద్ధిని కూడా వివరించారు.

లేపాక్షి హస్తకళల స్టాల్ (Lepakshi Handicrafts Stall)

కేంద్ర జౌళి శాఖ మంత్రి **గిరిరాజ్ సింగ్** లేపాక్షి హస్తకళల స్టాల్‌ను ప్రారంభించారు. ఈ స్టాల్ కింది అంశాలను ప్రత్యేకంగా చూపించింది:

- చేనేత వారసత్వం
- హస్తకళలు
- జౌళి రంగ సామర్థ్యాలు
- సంప్రదాయ ఉత్పత్తులు
- పెట్టుబడుల అవకాశాలు

చేనేతకు ప్రపంచస్థాయి అవకాశాలు (Global Potential of Handlooms)

రాజ్యసభ సభ్యుడు **వి. విజయేంద్ర ప్రసాద్** ఆంధ్రప్రదేశ్ పెవిలియన్‌ను సందర్శించారు. అంతర్జాతీయ మార్కెట్లలో రాష్ట్ర చేనేత రంగానికి గొప్ప అవకాశాలు ఉన్నాయని ఆయన గమనించారు. ఈ కింది ఉత్పత్తులకు డిమాండ్ బాగా పెరుగుతోందని ఆయన వివరించారు:

- అసలైన చేతితో తయారు చేసిన ఉత్పత్తులు (Authentic handmade products)
- సాంస్కృతిక మూలాలు ఉన్న వస్తువులు
- సంప్రదాయ చేనేత ఉత్పత్తులు

విదేశాల్లో నివసిస్తున్న భారతీయులు (Indian diaspora), ఇతర దేశాల వినియోగదారులు వీటిని ఎక్కువగా కోరుకుంటున్నారు. ముఖ్యంగా అమెరికాలో వీటికి డిమాండ్ ఎక్కువగా ఉంది. భవిష్యత్తులో చేనేత ఉత్పత్తుల కోసం ప్రపంచం మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ వైపు చూస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. దీనికి కావాల్సిన అన్ని అర్హతలు రాష్ట్రానికి ఉన్నాయని ఆయన స్పష్టం చేశారు.

ఏఈపీసీతో సహకారం (Collaboration with AEPC)

అపెరల్ ఎక్స్‌పోర్ట్ ప్రమోషన్ కౌన్సిల్ (AEPC) ప్రతినిధులు రాష్ట్ర చేనేత, జౌళి శాఖతో కలిసి పనిచేసేందుకు ఆసక్తి చూపించారు. ఈ రెండు సంస్థలు కింది అంశాలపై ప్రధానంగా దృష్టి పెడతాయి:

- ఎగుమతులపై అవగాహన కార్యక్రమాలు
- సామర్థ్యాల పెంపు (Capacity-building) కార్యక్రమాలు
- టెక్స్‌టైల్ ఎంఎస్ఎంఈలకు మద్దతు ఇవ్వడం
- ఎగుమతుల పోటీతత్వాన్ని (Export competitiveness) బలోపేతం చేయడం

ఆంధ్రప్రదేశ్ జౌళి రంగం స్వరూపం (Andhra Pradesh's Textile Profile)

భారతదేశంలో అత్యధిక వస్త్రాలను ఉత్పత్తి చేసే రాష్ట్రాల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ముందు వరుసలో ఉంది.

సూచిక (Indicator)	**ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థానం (Andhra Pradesh's Position)**
పట్టు ఉత్పత్తి (Silk production)	**2వ స్థానం**
పత్తి ఉత్పత్తి (Cotton production)	**6వ స్థానం**
జనపనార ఉత్పత్తి (Jute production)	**7వ స్థానం**
టెక్స్‌టైల్ ఎంఎస్ఎంఈలు	**15,000 కు పైగా**
పెద్ద జౌళి కర్మాగారాలు	**140 కి పైగా**
మరమగ్గాలు (Power looms)	**సుమారు 35,000**
జౌళి ఎగుమతులు (Textile exports)	**సుమారు 444 మిలియన్ డాలర్లు**

ఈ గణాంకాలు రాష్ట్ర జౌళి ఉత్పత్తి, తయారీ వ్యవస్థ (Manufacturing ecosystem) ఎంత బలంగా ఉందో స్పష్టంగా తెలియజేస్తాయి.

ముగింపు (Conclusion)

భారత్ టెక్స్ 2026 వేదికగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రెండు ముఖ్యమైన ఒప్పందాలు చేసుకుంది. వీటి ద్వారా సుమారు **₹4,100 కోట్ల** జౌళి పెట్టుబడులను సాధించింది. ఇందులో విశాఖపట్నంలో ఏర్పాటు చేయనున్న **₹4,000 కోట్ల** సుస్థిర టెక్స్‌టైల్ రీసైక్లింగ్ కేంద్రం ఉంది. అలాగే **₹100 కోట్లతో** నిర్మించే దుస్తుల తయారీ యూనిట్ కూడా ఉంది. దీని ద్వారా 3,000 మందికి ఉపాధి లభిస్తుంది. రాష్ట్రంలోని చేనేత వస్త్రాలు, హస్తకళలు, భౌగోళిక గుర్తింపు పొందిన వస్తువులు, ఆధునిక దుస్తుల పరిశ్రమను ప్రపంచానికి చూపించడానికి ఈ కార్యక్రమం ఒక

మంచి వేదికగా నిలిచింది. రాష్ట్రంలో 15,000కు పైగా ఎంఎస్ఎంఈలు, 140 పెద్ద కర్మాగారాలు, 35,000 మరమగ్గాలు ఉన్నాయి. అలాగే ఏటా **444 మిలియన్ డాలర్ల** విలువైన ఎగుమతులు జరుగుతున్నాయి. ఈ బలంతో మరింతగా పెట్టుబడులను ఆకర్షించాలని ప్రభుత్వం చూస్తోంది. ఎగుమతులను పెంచుకుని, అంతర్జాతీయ మార్కెట్లలో మన స్థానాన్ని సుస్థిరం చేసుకోవాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

కాకినాడ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్: ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఓడరేవు ఆధారిత పారిశ్రామిక వృద్ధికి కొత్త ఊతం

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత (Relevance): ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, పారిశ్రామిక అభివృద్ధి, ఓడరేవు ఆధారిత వృద్ధి, మౌలిక సదుపాయాలు, కరెంట్ అఫైర్స్.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ (Prelims):

- కాకినాడ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్, కాకినాడ గేట్‌వే పోర్ట్, ఆరో ఇండస్ట్రియల్ సిటీ, భారతమాల ప్రాజెక్ట్, అన్నవరం రైల్వే స్టేషన్, ఆఫ్‌షోర్ సప్లై వెసెల్ బెర్త్, మెటలర్జికల్ కోక్, గ్రీన్ ఫ్యూయల్స్ (Green Fuels).

మెయిన్స్ (Mains):

- ఓడరేవు ఆధారిత పారిశ్రామికీకరణ, బహుళ-దశల అనుసంధానం, పారిశ్రామిక సమూహాలు, భూసేకరణ సవాళ్లు, ఉపాధి కల్పన, తీరప్రాంత ఆర్థిక అభివృద్ధి, పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

దాదాపు రెండు దశాబ్దాల నెమ్మదైన పురోగతి తర్వాత, **కాకినాడ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్ (KSEZ)** మళ్లీ పారిశ్రామిక వర్గాలను ఆకర్షిస్తోంది. ఈ సెజ్‌లో (SEZ) పరిశ్రమలను స్థాపించడానికి అధికారులు సుమారు **₹1.5 లక్షల కోట్ల** విలువైన అవగాహన ఒప్పందాలపై (MoUs) సంతకాలు చేశారు. వీటి ద్వారా సుమారు **1.5 లక్షల** ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉద్యోగాలు వస్తాయని వారు అంచనా వేస్తున్నారు.

కాకినాడ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్ నేపథ్యం

- కోస్తా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఒక ప్రధాన పారిశ్రామిక ప్రాజెక్టుగా రెండు దశాబ్దాల క్రితం ప్రభుత్వం కాకినాడ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్‌ను ఏర్పాటు చేసింది. అయితే భూ వివాదాలు, రైతుల ఆందోళనలు, మౌలిక సదుపాయాల లేమి కారణంగా ఈ ప్రాజెక్టు ఆలస్యమైంది.
- కాలక్రమంలో ఈ ప్రాంతాన్ని **ఆరో ఇండస్ట్రియల్ సిటీ (Auro Industrial City)** గా కూడా పిలుస్తున్నారు. కొత్త పారిశ్రామిక ఒప్పందాలు, పెద్ద ఎత్తున భూమి అందుబాటులో ఉండటం దీనికి కారణం. అలాగే **కాకినాడ గేట్‌వే పోర్ట్** పనులు మళ్లీ ప్రారంభం కావడం కూడా ఈ ప్రాజెక్టు పునరుద్ధరణకు బాగా సహాయపడింది.

ఇటీవలి పారిశ్రామిక ఒప్పందాలు

- కేఎస్ఈజెడ్‌లో పరిశ్రమల ఏర్పాటు కోసం అధికారులు సుమారు **₹1.5 లక్షల కోట్ల** విలువైన కొత్త ఒప్పందాలు కుదుర్చుకున్నారు.
- ఈ ప్రతిపాదిత పరిశ్రమల ద్వారా సుమారు **1.5 లక్షల** ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉద్యోగాలు వస్తాయి.
- కొత్తగా వచ్చే పరిశ్రమల కోసం కేఎస్ఈజెడ్ ఇప్పటికే

సుమారు **1,200–1,500 ఎకరాల** భూమిని కేటాయించింది. ఇక్కడ ఇప్పటికే దాదాపు 10 పరిశ్రమలు పని చేస్తున్నాయి. ప్రస్తుతం ఈ జోన్ ద్వారా దాదాపు **15,000 మంది** ఉద్యోగులు ఉపాధి పొందుతున్నారు.

- ఈ ఏడాదిలో కింది రంగాలకు సంబంధించి అధికారులు సుమారు ఏడు ఒప్పందాలు కుదుర్చుకున్నారు:
  - మెటలర్జికల్ కోక్ (Metallurgical coke)
  - ప్రత్యేక రసాయనాలు (Speciality chemicals)
  - హరిత ఇంధనాలు (Green fuels)
  - సముద్ర ఆహార శుద్ధి
- ఇటీవల అధికారులు దక్షిణ కొరియాలో (South Korea) పారిశ్రామిక ప్రచారాన్ని నిర్వహించారు. దీనివల్ల **హెచ్‌డీ హ్యుందాయ్ (HD Hyundai)** వంటి కొరియన్ కంపెనీలు కేఎస్‌ఈజడ్, ఆరో ఇండస్ట్రియల్ సిటీలో తమ పరిశ్రమలను స్థాపించే అవకాశాలు పెరిగాయి.

ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్లు (Special Economic Zones - SEZs)

ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలి (SEZ) అనేది స్పష్టంగా గుర్తించిన ఒక సుంకం లేని ప్రాంతం (Duty-free area). అధికారిక కార్యకలాపాల కోసం దీనిని భారతదేశ కస్టమ్స్ పరిధికి వెలుపల ఉన్న ప్రాంతంగా పరిగణిస్తారు. సెజ్ యూనిట్లు వస్తువులను తయారు చేస్తాయి. సేవలను అందిస్తాయి. స్వేచ్ఛా వాణిజ్య గిడ్డంగుల మండలాల (Free Trade Warehousing Zones) ద్వారా నిల్వ చేసే కార్యకలాపాలను కూడా చేపడతాయి.

సెజ్‌ల లక్ష్యాలు (Objectives of SEZs):

- **ఎగుమతుల ప్రోత్సాహం:** అంతర్జాతీయ మార్కెట్ల కోసం వస్తువులు, సేవల ఉత్పత్తిని సెజ్‌లు ప్రోత్సహిస్తాయి.
- **పెట్టుబడుల ఆకర్షణ:** దేశీయ, విదేశీ పెట్టుబడులకు ఇవి అనుకూల వాతావరణాన్ని కల్పిస్తాయి.
- **ఉపాధి కల్పన:** సెజ్‌లు ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టిస్తాయి.
- **మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి:** ఆధునిక పారిశ్రామిక, రవాణా, వ్యాపార మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు ఇవి తోడ్పడతాయి.
- **ఆర్థిక కార్యకలాపాల పెంపు:** పారిశ్రామిక వృద్ధి, ఆవిష్కరణలతో పాటు ప్రత్యేక వ్యాపార సమూహాల అభివృద్ధిని సెజ్‌లు పెంచుతాయి.

ముఖ్య లక్షణాలు (Key Features):

- సెజ్‌లు ప్రత్యేకమైన నియంత్రణ, ఆర్థిక చట్రం కింద పనిచేస్తాయి.
- ఇక్కడి పరిశ్రమలకు పన్ను, కస్టమ్స్, ప్రక్రియల పరంగా కొన్ని ప్రయోజనాలు అందుతాయి.
- ఇవి సరళమైన అనుమతుల విధానాలను, మెరుగైన మౌలిక సదుపాయాలను అందిస్తాయి.
- తయారీ, సేవలు, సమాచార సాంకేతికత (IT), గిడ్డంగులు, ఎగుమతులకు సంబంధించిన కార్యకలాపాలకు ఇవి మద్దతు ఇస్తాయి.

భారతదేశంలో సెజ్‌ల ప్రాముఖ్యత:

- సెజ్‌లు భారతదేశ ఎగుమతుల ఆధారిత వృద్ధిని బలోపేతం చేశాయి.
- విదేశీ మారక ద్రవ్యాన్ని ఆర్జించడంలో ఇవి సహాయపడతాయి. ప్రపంచస్థాయిలో పోటీతత్వాన్ని మెరుగుపరుస్తాయి.
- సాంకేతిక పురోగతిని, పారిశ్రామిక విస్తరణను ఇవి ప్రోత్సహిస్తాయి.
- స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థలు, అనుబంధ వ్యాపార వ్యవస్థల అభివృద్ధిని ఇవి పెంచుతాయి.
- ఉపాధి, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి ద్వారా సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరుస్తాయి.

భారతదేశంలో సెజ్‌లు:

భారతదేశంలో సెజ్‌ల ఏర్పాటు, నిర్వహణ కోసం ప్రభుత్వం **స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్స్ చట్టం, 2005** ను తీసుకువచ్చింది. ఇది ఒక చట్టబద్ధమైన ముసాయిదాను అందించింది. **2026 ఫిబ్రవరి 28** నాటికి, భారతదేశంలో **368** నోటిఫైడ్ సెజ్‌లు (Notified SEZs) ఉన్నాయి.

మౌలిక సదుపాయాల అనుసంధానం (Infrastructure Linkages)

కేఎస్ఈజడ్ భవిష్యత్తు పూర్తిగా ఓడరేవు, రహదారి, రైలు మార్గాల అనుసంధానంపై (Connectivity) ఆధారపడి ఉంటుంది.

కాకినాడ గేట్‌వే పోర్ట్

- తొండంగి మండలం, పెరుమాళ్లపురం పంచాయతీలోని బుచ్చయ్యపేట సమీపంలో కాకినాడ గేట్‌వే పోర్ట్ పనులను అధికారులు వేగవంతం చేశారు. రాబోయే రెండేళ్లలో ఈ పోర్టును వినియోగంలోకి తీసుకురావాలని వారు లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.
- ఈ పోర్టులో ఒక ఆఫ్‌షోర్ సప్లై వెసెల్ బెర్తును (Offshore Supply Vessel berth) నిర్మిస్తున్నారు. **2026 డిసెంబర్** నాటికి దీనిని పూర్తి చేయాలని వారు ప్లాన్ చేశారు.

రహదారి అనుసంధానం

- **భారతమాల (Bharatmala)** ప్రాజెక్టు కింద కేఎస్ఈజడ్ మీదుగా ఒక జాతీయ రహదారిని నిర్మిస్తున్నారు. ఇది లాజిస్టిక్స్‌ను (Logistics) మెరుగుపరుస్తుంది. పరిశ్రమలు తమ వస్తువులను సులభంగా రవాణా చేయడానికి సహాయపడుతుంది.

రైల్వే అనుసంధానం

- **అన్నవరం రైల్వే స్టేషన్** నుండి కాకినాడ గేట్‌వే పోర్టు వరకు కొత్త రైల్వే లైన్ వేయడానికి అధికారులు ప్రణాళికలు సిద్ధం చేస్తున్నారు. ఇది సరుకు రవాణాను బలోపేతం చేస్తుంది. విస్తృతమార్కెట్లతో సెజ్ అనుసంధానాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది.

కేఎస్ఈజడ్ పారిశ్రామిక సామర్థ్యం

కేఎస్ఈజడ్‌లో ఒకే చోట **5,000 ఎకరాలకు పైగా** భూమి అందుబాటులో ఉంది. పారిశ్రామిక సమూహాలను (Industrial clusters) అభివృద్ధి చేయడానికి ఇది చాలా అనుకూలంగా ఉంటుంది. ఈ ప్రాంతానికి కింది సదుపాయాల ద్వారా మంచి ప్రయోజనం చేకూరుతుంది:

- కాకినాడ గేట్‌వే పోర్ట్ ద్వారా ఓడరేవు అనుసంధానం.
- భారతమాల ప్రాజెక్ట్ కింద రహదారి అనుసంధానం.
- అన్నవరం నుండి ప్రతిపాదించిన రైల్వే లింక్.
- పరిశ్రమలకు తగిన నీరు, విద్యుత్ మద్దతు.
- పరిశ్రమల స్థాపనకు ఒకే చోట అందుబాటులో ఉన్న విశాలమైన భూమి.

ఈ కారణాల వల్ల కాకినాడ జిల్లాలో కేఎస్ఈజడ్ ఒక ప్రధాన పారిశ్రామిక కేంద్రంగా (Industrial hub) మారుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు దీని ప్రాముఖ్యత

1. ఓడరేవు ఆధారిత పారిశ్రామికీకరణ

- పరిశ్రమలను ఓడరేవు మౌలిక సదుపాయాలతో కలపడం ద్వారా కేఎస్ఈజడ్ ఈ ప్రాజెక్టును ముందుకు నడిపిస్తుంది. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ తీరప్రాంత పారిశ్రామిక వ్యూహాన్ని బలోపేతం చేస్తుంది.

2. ఉపాధి కల్పన (Employment Creation):

- ప్రతిపాదించిన ఈ పెట్టుబడుల ద్వారా సుమారు **1.5 లక్షల** ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉద్యోగాలు వస్తాయి.

3. పారిశ్రామిక సమూహాల అభివృద్ధి:

- ఇక్కడ భారీగా భూమి అందుబాటులో ఉంది. దీనివల్ల రసాయనాలు, హరిత ఇంధనాలు, సముద్ర ఉత్పత్తుల ప్రాసెసింగ్ లాంటి రంగాలకు చెందిన పరిశ్రమలు ఒకే చోట గుంపుగా అభివృద్ధి చెందుతాయి.

4. లాజిస్టిక్స్ ప్రయోజనం (Logistics Advantage):

- ఓడరేవు, రహదారి, రైలు మార్గాల అనుసంధానం వల్ల రవాణా అడ్డంకులు తగ్గుతాయి. ఇది ఎగుమతి ఆధారిత కార్యకలాపాలకు ఎంతో మద్దతు ఇస్తుంది.

5. ప్రాంతీయ ఆర్థిక వృద్ధి:

- మౌలిక సదుపాయాల పనులు, పారిశ్రామిక ఒప్పందాలు అనుకున్న సమయానికి పూర్తయితే కాకినాడ జిల్లా ఒక పెద్ద పారిశ్రామిక కేంద్రంగా మారుతుంది.

6. విదేశీ పెట్టుబడుల అనుసంధానం:

- హెచ్‌డీ హ్యుందాయ్ వంటి కొరియన్ కంపెనీలు ఇక్కడ పెట్టుబడులు పెట్టడానికి ఆసక్తి చూపుతున్నాయి. ఇది అంతర్జాతీయ పారిశ్రామిక అనుసంధానాలను బలోపేతం చేస్తుంది.

ముగింపు (Conclusion)

కాకినాడ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్‌లో మళ్లీ ఊపందుకున్న పనులు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఓడరేవు ఆధారిత పారిశ్రామిక అభివృద్ధిలో ఒక ముఖ్యమైన ఘట్టం. ఇక్కడ **₹1.5 లక్షల కోట్ల** విలువైన ఒప్పందాలు జరిగాయి. దీని ద్వారా **1.5 లక్షల** ఉద్యోగాలు వస్తాయి. కాకినాడ గేట్‌వే పోర్ట్ పనులు కూడా వేగంగా జరుగుతున్నాయి. వీటన్నింటి వల్ల ఈ సెజ్ (SEZ) ఒక ప్రధాన పారిశ్రామిక కేంద్రంగా మారుతుంది. సరైన సమయానికి మౌలిక సదుపాయాలను పూర్తి చేయడం, పారదర్శకమైన భూ నిర్వహణపై దీని విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది. కుదుర్చుకున్న పెట్టుబడి ఒప్పందాలను వాస్తవ పరిశ్రమలుగా మార్చడం కూడా ఎంతో ముఖ్యం.

72వ జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డుల్లో తెలుగు సినిమా: ప్రాంతీయ సృజనాత్మకతకు గుర్తింపు

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత (Relevance): ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) ఆంధ్రప్రదేశ్ కరెంట్ అఫైర్స్, తెలుగు సినిమా, కళలు - సంస్కృతి, అవార్డులు.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు (Prelims):

- 72వ జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డులు, తెలుగు సినిమా, కల్కి 2898 ఏడీ (Kalki 2898 AD), పుష్ప 2 (Pushpa 2), కమిటీ కుర్రోళ్లు (Committee Kurrollu), 35 చిన్న కథ కాదు, లక్కీ భాస్కర్, ఉత్తమ తెలుగు చిత్రం, ఉత్తమ బాలల చిత్రం, ఉత్తమ ప్రజాదరణ పొందిన చిత్రం.

మెయిన్స్ పదాలు (Mains):

- ప్రాంతీయ సినిమా, సాంస్కృతిక గుర్తింపు, సృజనాత్మక ఆర్థిక వ్యవస్థ (Creative economy), సాఫ్ట్ పవర్ (Soft power), కళ - వారసత్వం, సాంస్కృతిక వ్యక్తీకరణగా సినిమా, భాషా ఆధారిత సాంస్కృతిక ప్రాతినిధ్యం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

72వ జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డుల్లో తెలుగు సినిమాకు గొప్ప గుర్తింపు లభించింది. ప్రజాదరణ పొందిన సినిమా, స్క్రీన్‌ప్లే, బాలల చిత్రాలు, ప్రొడక్షన్ డిజైన్, కాస్ట్యూమ్ డిజైన్, డైలాగ్స్, మేకప్, బాలనటుల విభాగాల్లో పలు తెలుగు సినిమాలు, నటులు, దర్శకులు, సాంకేతిక నిపుణులు అవార్డులు సాధించారు. రాజకీయ నాయకులు, సినీ ప్రముఖులు ఈ గుర్తింపును విస్తృతంగా ప్రశంసించారు. జాతీయ స్థాయిలో తెలుగు సినిమా ప్రాబల్యం పెరుగుతోందని ఇది స్పష్టం చేస్తోంది.

జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డులు - తెలుగు సినిమా

- సినిమాలో అత్యుత్తమ ప్రతిభను గుర్తించే అవార్డుల్లో **జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డులు** అత్యంత ప్రతిష్ఠాత్మకమైనవి. ఇవి వివిధ భాషలు, విభాగాల్లో సినిమాలు, కళాకారులు, సాంకేతిక నిపుణులను సత్కరిస్తాయి.
- **72వ జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డుల్లో** తెలుగు సినిమా అనేక విభాగాల్లో అవార్డులను గెలుచుకుంది. ప్రధాన స్రవంతి, అలాగే కంటెంట్ ఆధారిత చిత్రాల తయారీలో తెలుగు సినిమా బలమైన ఉనికిని ఇది చూపుతోంది.
- ఈ గుర్తింపు సినిమాలోని కింది వివిధ అంశాలను కవర్ చేసింది:
  - ప్రజాదరణ పొందిన వినోదం
  - ఒరిజినల్ స్క్రీన్‌ప్లే
  - ప్రాంతీయ భాషా సినిమా
  - బాలల సినిమా
  - మేకప్

- కాస్ట్యూమ్ డిజైన్
- ప్రొడక్షన్ డిజైన్
- డైలాగ్స్
- బాలనటుల ప్రదర్శన

తెలుగు సినిమాకు ఉన్న విస్తృతమైన సృజనాత్మక, సాంకేతిక బలాన్ని ఇది స్పష్టంగా చూపిస్తోంది.

తెలుగు చిత్రాలు సాధించిన ప్రధాన అవార్డులు

కల్కి 2898 ఏడీ (Kalki 2898 AD)

- సంపూర్ణ వినోదాన్ని అందించిన ఉత్తమ ప్రజాదరణ పొందిన చిత్రంగా **కల్కి 2898 ఏడీ** అవార్డును గెలుచుకుంది. అలాగే ఉత్తమ ప్రొడక్షన్ డిజైన్ విభాగానికి కూడా ఇది అవార్డు సాధించింది. ఈ విభాగంలో **నితిన్ జిహానీ చౌదరి** అవార్డును అందుకున్నారు.

పుష్ప 2 (Pushpa 2)

- ఉత్తమ ఒరిజినల్ స్క్రీన్‌ప్లే అవార్డును **పుష్ప 2** గెలుచుకుంది. దర్శకుడు **సుకుమార్** ఈ అవార్డును సాధించారు. ఈ చిత్రం ఉత్తమ కాస్ట్యూమ్ డిజైన్ అవార్డును కూడా గెలుచుకుంది. **దీపాలీ, శీతల్ శర్మ**లు ఈ ఘనత సాధించారు.

కమిటీ కుర్రోళ్లు (Committee Kurrollu)

- ఉత్తమ తెలుగు చిత్రంగా **కమిటీ కుర్రోళ్లు** అవార్డును గెలుచుకుంది. అలాగే ఈ చిత్రం ఉత్తమ మేకప్ అవార్డును కూడా సాధించింది. ఈ అవార్డును **పి. రవి కుమార్** అందుకున్నారు.

35 చిన్న కథ కాదు (35 Chinna Katha Kaadu)

- ఉత్తమ బాలల చిత్రంగా **35 చిన్న కథ కాదు** అవార్డును సాధించింది. ఇదే చిత్రానికి గాను **అరుణ్‌దేవ్ పోతుల** ఉత్తమ బాలనటుడు అవార్డును గెలుచుకున్నాడు.

లక్కీ భాస్కర్ (Lucky Baskhar)

- ఉత్తమ డైలాగ్స్ అవార్డును **లక్కీ భాస్కర్** గెలుచుకుంది. దర్శకుడు **వెంకీ అట్లూరి** ఈ అవార్డును సాధించారు.

ముగింపు

72వ జాతీయ చలనచిత్ర అవార్డుల్లో తెలుగు సినిమా సాధించిన విజయం, దాని పెరుగుతున్న సృజనాత్మక, సాంకేతిక, సాంస్కృతిక బలాన్ని ప్రతిబింబిస్తోంది. **కల్కి 2898 ఏడీ, పుష్ప 2, కమిటీ కుర్రోళ్లు, 35 చిన్న కథ కాదు, లక్కీ భాస్కర్** లాంటి చిత్రాలు అవార్డులు సాధించడం తెలుగు సినిమా వైవిధ్యాన్ని చూపుతోంది. ప్రజాదరణ పొందిన వినోదం, బాలల సినిమాలు, ప్రాంతీయ కథలు, అత్యుత్తమ సాంకేతికతల్లో తెలుగు సినిమా గొప్పతనాన్ని ఇది స్పష్టం చేస్తోంది. ఇటువంటి గుర్తింపు భారతదేశ సాంస్కృతిక ముఖచిత్రంలో ప్రాంతీయ సినిమా పాత్రను బలోపేతం చేస్తుంది. అలాగే మన గుర్తింపు, వారసత్వాన్ని శాశ్వతంగా వ్యక్తీకరించే మాధ్యమంగా సినిమా నిలుస్తుందని ఇది రుజువు చేస్తుంది.

ఐఐటీ-తిరుపతిలో జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతలపై 5వ బ్రిక్స్ వర్కింగ్ గ్రూప్ సమావేశం

మూలం: ది హిందూ

ప్రాముఖ్యత (Relevance): ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) అంతర్జాతీయ సహకారం.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు (Prelims):

- ఐఐటీ-తిరుపతి (IIT-Tirupati), బ్రిక్స్ వర్కింగ్ గ్రూప్, జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతలు, నవావిష్కార్ ఐ-హబ్ ఫౌండేషన్, డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (DST), ఏర్పేడు క్యాంపస్.

మెయిన్స్ పదాలు (Mains):

- సైన్స్ దౌత్యం (Science Diplomacy), బ్రిక్స్ సహకారం, జియోస్పేషియల్ వ్యవస్థ, స్థితిస్థాపకత (Resilience), ఆవిష్కరణ, సుస్థిరత, పరిపాలనకు సాంకేతికత, వాతావరణ స్థితిస్థాపకత, సామాజిక సవాళ్లు.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఐఐటీ-తిరుపతి (IIT-Tirupati) తన ఏర్పేడు క్యాంపస్‌లో 'జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతలు - వాటి అనువర్తనాలు' అనే అంశంపై **5వ బ్రిక్స్ (BRICS) వర్కింగ్ గ్రూప్** సమావేశాన్ని నిర్వహించింది. **నవావిష్కార్ ఐ-హబ్ ఫౌండేషన్‌తో (Navavishkar I-Hub Foundation)** కలిసి దీనిని చేపట్టారు. భారత ప్రభుత్వానికి చెందిన **డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (Department of Science and Technology - DST)** ఆధ్వర్యంలో ఈ మూడు రోజుల అంతర్జాతీయ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు.

సమావేశం గురించి (About the Meeting)

సమకాలీన ప్రపంచ సవాళ్లను ఎదుర్కోవడంలో, సుస్థిర అభివృద్ధికి మద్దతు ఇవ్వడంలో జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతల పాత్రపై ఈ సమావేశం ప్రధానంగా దృష్టి పెట్టింది.

ఈ సమావేశంలో కింది వర్గాల ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు:

- విధాన రూపకర్తలు (Policymakers)
- శాస్త్రవేత్తలు
- విద్యావేత్తలు
- పరిశ్రమల ప్రముఖులు
- స్టార్టప్‌లు
- పరిశోధనా సంస్థలు

నిర్వాహకులు ఈ కార్యక్రమాన్ని హైబ్రిడ్ మోడ్‌లో నిర్వహించారు. దీనివల్ల బ్రిక్స్ సభ్య దేశాలు, భాగస్వామ్య దేశాల ప్రతినిధులు ప్రత్యక్షంగా, ఆన్‌లైన్ ద్వారా ఇందులో పాల్గొనే వీలు కలిగింది.

ఇతివృత్తం, భాగస్వామ్యం (Theme and Participation)

ఈ సమావేశం ప్రధాన ఇతివృత్తం (Theme):

- **"స్థితిస్థాపకత, ఆవిష్కరణ, సహకారం, సుస్థిరత కోసం నిర్మాణం"** (Building for Resilience, Innovation, Cooperation and Sustainability)

ఈ సమావేశంలో బ్రెజిల్, చైనా, ఈజిప్ట్, ఇథియోపియా, ఇండోనేషియా, ఇరాన్, రష్యా, దక్షిణాఫ్రికా, యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ దేశాల ప్రతినిధులు ఆన్‌లైన్ ద్వారా పాల్గొన్నారు.

జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతలు అంటే ఏమిటి? (What are Geospatial Technologies?)

భూమికి సంబంధించిన ప్రాంతీయ లేదా స్థాన-ఆధారిత డేటాను సేకరించడానికి, విశ్లేషించడానికి, అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగించే సాధనాలనే జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతలు అంటారు.

వీటిలో కిందివి ఉన్నాయి:

- రిమోట్ సెన్సింగ్ (Remote sensing)
- శాటిలైట్ ఇమేజరీ (Satellite imagery)
- జియోగ్రాఫిక్ ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టమ్ (GIS)
- డిజిటల్ మ్యాపింగ్ (Digital mapping)
- స్పేషియల్ డేటా అనలిటిక్స్ (Spatial data analytics)

ఈ సాంకేతికతలు పరిపాలన, అభివృద్ధి ప్రణాళికలు, పర్యావరణ నిర్వహణలో మెరుగైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి సహాయపడతాయి.

సమావేశం ప్రాముఖ్యత (Significance of the Meeting)

సైన్స్ దౌత్యం (Science Diplomacy):

- ఈ సమావేశం సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ ద్వారా బ్రిక్స్ దేశాల మధ్య సహకారాన్ని బలోపేతం చేస్తుంది.

సుస్థిర అభివృద్ధి (Sustainable Development):

- జియోస్పేషియల్ డేటా విపత్తు నిర్వహణ, వ్యవసాయం, వాతావరణ స్థితిస్థాపకత, పట్టణాభివృద్ధి, సహజ వనరుల నిర్వహణ వంటి రంగాల్లో ప్రణాళికల రూపకల్పనకు మద్దతు ఇస్తుంది.

భారతీయ సంస్థల పాత్ర:

- ఐఐటీ-తిరుపతిలో ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించడం వల్ల జ్ఞాన, ఆవిష్కరణల కేంద్రంగా భారతదేశం ఎదుగుతున్న తీరు స్పష్టమవుతోంది.

పరిశ్రమ-విద్యాసంస్థల అనుసంధానం:

- స్టార్టప్‌లు, పారిశ్రామిక ప్రముఖుల భాగస్వామ్యం వల్ల జియోస్పేషియల్ పరిశోధనలను ఆచరణాత్మక అనువర్తనాలుగా (Practical applications) మార్చవచ్చు.

బ్రిక్స్ సహకారం:

సభ్య దేశాలు, భాగస్వామ్య దేశాలు తమ సాంకేతిక పద్ధతులు, పరిశోధనా అనుభవాలు, విధానపరమైన దృక్పథాలను పంచుకోవడానికి ఈ వేదిక వీలు కల్పిస్తుంది.

ముగింపు (Conclusion)

ఐఐటీ-తిరుపతి నిర్వహించిన 5వ బ్రిక్స్ వర్కింగ్ గ్రూప్ సమావేశం అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థల మధ్య సాంకేతిక ఆధారిత సహకార ప్రాముఖ్యతను తెలుపుతోంది. స్థితిస్థాపకత, ఆవిష్కరణ, సహకారం, సుస్థిరతపై దృష్టి పెట్టడం ద్వారా ఆధారిత పరిపాలన (Evidence-based governance), సుస్థిర అభివృద్ధిలో జియోస్పేషియల్ సాంకేతికతల పాత్రను ఈ సమావేశం పునరుద్ఘాటించింది.

ఏపీ - యూఏఈ (A.P.–UAE) ఆహార క్లస్టర్ అవగాహన ఒప్పందం (MoU): ఆహార ప్రాసెసింగ్, వ్యవసాయ ఎగుమతులకు ఊతం

మూలం: ది హిందూ

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) గ్రూప్-I పేపర్ IV – ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, అభివృద్ధి.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు:

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక అభివృద్ధి మండలి (Andhra Pradesh Economic Development Board - APEDB), యూఏఈ ఫుడ్ క్లస్టర్ (UAE Food Cluster), ఆహార ప్రాసెసింగ్ (Food Processing), చిత్తూరు, గంగాధర నెల్లూరు, ఫ్లోర్ మాస్టర్స్ ఇంటర్నేషనల్ (Floor Masters International), వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్ (World Economic Forum), దావోస్ (Davos), కృష్ణపట్నం పోర్టు, కాకినాడ పోర్టు, హార్టికల్చర్ హబ్ (Horticulture Hub), మామిడి, అరటి, కోకో.

మెయిన్స్ పదాలు:

- వ్యవసాయ విలువల గొలుసు (Agri-value chain), ఆహార ప్రాసెసింగ్ వ్యవస్థ (Food processing ecosystem), ఎగుమతి ఆధారిత తయారీ (Export-oriented manufacturing), కోల్డ్ చైన్ మౌలిక సదుపాయాలు (Cold-chain infrastructure), ఉద్యానవన ఆధారిత వృద్ధి, అంతర్జాతీయ మార్కెట్ అందుబాటు (Global market access), పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం, లాజిస్టిక్స్ ప్రయోజనం (Logistics advantage), వ్యవసాయ ఆదాయ వైవిధ్యీకరణ, వ్యవసాయంలో విలువ జోడింపు (Value addition).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఒక **యూఏఈ ఫుడ్ క్లస్టర్‌ను (UAE Food Cluster)** ఏర్పాటు చేసేందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యూఏఈ ఫుడ్ క్లస్టర్‌తో ఒక అవగాహన ఒప్పందం (MoU) కుదుర్చుకుంది. ఈ ఏడాది ప్రారంభంలో దావోస్‌లో జరిగిన **వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్ (WEF)** సమావేశంలో చేసిన పెట్టుబడి హామీని ఈ ఒప్పందం ముందుకు తీసుకువెళ్తుంది. ఈ చొరవ కింద మొదటి పెట్టుబడిగా, దుబాయ్‌కి చెందిన ఒక సంస్థ చిత్తూరు జిల్లా గంగాధర నెల్లూరులో **₹100 కోట్ల** ఆహార ప్రాసెసింగ్ కేంద్రాన్ని (Food processing unit) ప్రతిపాదించింది.

ఏపీ-యూఏఈ ఆహార క్లస్టర్ అవగాహన ఒప్పందం (MoU) అంటే ఏమిటి?

- అమరావతిలోని రాష్ట్ర సచివాలయంలో **ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక అభివృద్ధి మండలి (APEDB), యూఏఈ ఫుడ్ క్లస్టర్** మధ్య ఈ అవగాహన ఒప్పందం కుదిరింది.

కింది వాటిని ప్రోత్సహించడం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సమగ్ర ఆహార ప్రాసెసింగ్ విలువల గొలుసును సృష్టించడం ఈ భాగస్వామ్య లక్ష్యం:

- పెట్టుబడులు
- వాణిజ్యం
- ఎగుమతులు
- ఎగుమతి ఆధారిత తయారీ
- విలువ జోడించిన వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు (Value-added agricultural products)
- కోల్డ్ చైన్, ఎగుమతి మౌలిక సదుపాయాలు
- అంతర్జాతీయ మార్కెట్ ప్రాప్యత (Global market access)

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆహార ప్రాసెసింగ్, వ్యవసాయ ఎగుమతుల వ్యవస్థలో (Agri-export ecosystem) పెట్టుబడులు పెట్టేలా యూఏఈ ఆధారిత సంస్థలను ప్రోత్సహించడం ఈ చొరవ ఉద్దేశం.

ఈ చొరవ కింద మొదటి పెట్టుబడి

ఈ ఒప్పందం కింద ప్రకటించిన మొదటి పెట్టుబడిగా, చిత్తూరు జిల్లా గంగాధర నెల్లూరులో **₹100 కోట్ల** ఆహార ప్రాసెసింగ్ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేస్తారు.

- ఈ కేంద్రం ఎగుమతి కోసం ఆహార ఉత్పత్తులను తయారు చేస్తుంది.
- సుమారు **25 దేశాలకు** ఎగుమతి చేసే స్థావరంగా (Export base) ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ఉపయోగించుకోవాలని ఆ సంస్థ ప్రణాళికలు రచిస్తోంది.

ఇది కేవలం పారిశ్రామిక పెట్టుబడిగా మాత్రమే కాకుండా, ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ఆహార ప్రాసెసింగ్, ఎగుమతుల కేంద్రంగా మార్చడంలో ఒక ముఖ్యమైన అడుగుగా నిలుస్తుంది.

ఆహార క్లస్టర్ ప్రధానంగా దృష్టి సారించే రంగాలు

ప్రతిపాదిత యూఏఈ ఫుడ్ క్లస్టర్ వ్యవసాయ ఆధారిత, ఎగుమతి ఆధారిత రంగాలపై దృష్టి పెడుతుంది.

ఉద్యానవన ఉత్పత్తులు (Horticultural Produce)

కింది వాటి నుండి విలువ జోడించిన ఉత్పత్తులను తయారు చేయడంపై క్లస్టర్ దృష్టి పెడుతుంది:

- మామిడి
- అరటి
- కోకో (Cocoa)

ఎగుమతి ఆధారిత ఆహార ఉత్పత్తులు (Export-Oriented Food Products)

కింది ఉత్పత్తుల ఎగుమతులకు కూడా ఈ చొరవ మద్దతు ఇస్తుందని భావిస్తున్నారు:

- సముద్ర ఉత్పత్తులు (Seafood)
- పాల ఉత్పత్తులు
- పౌల్ట్రీ
- పప్పుధాన్యాలు
- ఇతర ఆహార ఉత్పత్తులు

మౌలిక సదుపాయాల మద్దతు (Supporting Infrastructure)

ఈ భాగస్వామ్యం కింది వాటిని ప్రోత్సహిస్తుంది:

- ఆహార ప్రాసెసింగ్ కేంద్రాలు
- కోల్డ్ చైన్ మౌలిక సదుపాయాలు
- ఎగుమతి సదుపాయాలు
- విలువ జోడింపు కేంద్రాలు (Value addition centres)
- గ్లోబల్ మార్కెట్ లింకేజీలు (Global market linkages)

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆహార ప్రాసెసింగ్‌కు ఎందుకు అనుకూలం?

వ్యవసాయం, లాజిస్టిక్స్ బలాలు ఉండటం వల్ల ఆహార ప్రాసెసింగ్ రంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు అపారమైన సామర్థ్యం ఉంది.

1. బలమైన ఉద్యానవన ఆధారం (Strong Horticulture Base):

- రాష్ట్రంలో మామిడి, అరటి, కోకో లాంటి ఉద్యానవన పంటల ఉత్పత్తి సామర్థ్యం చాలా ఎక్కువ. దేశీయ, అంతర్జాతీయ మార్కెట్ల కోసం ఈ పంటలను విలువ జోడించిన ఉత్పత్తులుగా మార్చవచ్చు.

2. వ్యవసాయం, ఉద్యానవన రంగాల వాటా:

- వ్యవసాయం, ఉద్యానవన రంగాలు కలిసి రాష్ట్ర స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో (Gross State Domestic Product -

GSDP) సుమారు **30%** వాటాను అందిస్తున్నాయి. కాబట్టి, విలువ జోడింపు కోసం ఆహార ప్రాసెసింగ్ ఒక ముఖ్యమైన రంగంగా మారింది.

3. ఆక్వాకల్చర్ బలం (Aquaculture Strength):

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆక్వాకల్చర్‌లో కూడా బలంగా ఉంది. ఇది సముద్ర ఉత్పత్తులు, ప్రాసెస్ చేసిన సముద్ర వస్తువుల ఎగుమతులకు మద్దతు ఇస్తుంది.

4. పోర్టు ఆధారిత లాజిస్టిక్స్ (Port-Based Logistics):

- కృష్ణపట్నం, కాకినాడ పోర్టుల ద్వారా మెరుగైన షిప్పింగ్ సదుపాయాలు ఆంధ్రప్రదేశ్, యూఏఈ మధ్య వాణిజ్యాన్ని బలోపేతం చేయగలవు.

5. రాయలసీమ ఉద్యానవన సామర్థ్యం:

- రాయలసీమను ఉద్యానవన కేంద్రంగా (Horticulture hub) అభివృద్ధి చేయడానికి **₹1 లక్ష కోట్ల** ప్రతిపాదిత పెట్టుబడులతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రణాళికలను ప్రకటించింది.

ముగింపు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఒక ఆహార క్లస్టర్‌ను ఏర్పాటు చేయడానికి కుదుర్చుకున్న ఏపీ-యూఏఈ అవగాహన ఒప్పందం, ఎగుమతి ఆధారిత ఆహార ప్రాసెసింగ్ వ్యవస్థను సృష్టించే దిశగా ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. చిత్తూరులో ప్రతిపాదిత **₹100 కోట్ల** తొలి పెట్టుబడి, ఉద్యానవన ఉత్పత్తులపై దృష్టి, దాదాపు 25 దేశాలకు ఎగుమతి చేసే సామర్థ్యంతో, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆహార ప్రాసెసింగ్, వ్యవసాయ విలువ జోడింపు, అంతర్జాతీయ వాణిజ్య కేంద్రంగా తన పాత్రను బలోపేతం చేసుకోగలదు.

తల్లికి వందనం పథకం 2026: ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని విద్యార్థులకు ₹13,000 డీబీటీ మద్దతు

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత: సంక్షేమ పథకాలు, విద్య, పరిపాలన, డీబీటీ (DBT), సామాజిక రంగ అభివృద్ధి.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు:

- తల్లికి వందనం, ప్రత్యక్ష నగదు బదిలీ (Direct Benefit Transfer - DBT), ఆధార్ అనుసంధానమైన బ్యాంక్ ఖాతా, ఎన్‌పీసీఐ మ్యాపింగ్ (NPCI mapping), రైస్ కార్డ్ (Rice Card), ఎన్‌బీఎం పోర్టల్ (NBM Portal), గ్రామ/వార్డు సచివాలయం, 75% హాజరు, 1వ తరగతి నుంచి 12వ తరగతి వరకు, ఇంటర్మీడియట్.

మెయిన్స్ పదాలు:

- విద్యా సంక్షేమం, బడిమానేసే వారి సంఖ్య తగ్గింపు (Dropout reduction), తల్లి కేంద్రంగా డీబీటీ, మానవ మూలధన సృష్టి, పాఠశాల మౌలిక సదుపాయాలు (School infrastructure), డిజిటల్ పరిపాలన (Digital governance), లక్షిత సంక్షేమం (Targeted welfare), లబ్ధిదారుల ధృవీకరణ, సమ్మిళిత విద్య.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

అర్హులైన తల్లులు లేదా సంరక్షకులకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం **తల్లికి వందనం పథకం 2026** కింద ప్రయోజనాలను పంపిణీ చేయడం ప్రారంభించింది. ప్రత్యక్ష నగదు బదిలీ (Direct Benefit Transfer) ద్వారా ఈ నిధులను అందిస్తోంది. ఈ పథకం కింద ప్రతి విద్యార్థికి ఏటా ₹15,000 ఆర్థిక సహాయం ఇస్తారు. ఇందులోంచి పాఠశాల అవసరాల కోసం ₹2,000 మినహాయించి, మిగిలిన ₹13,000 మొత్తాన్ని లబ్ధిదారుల బ్యాంక్ ఖాతాల్లో **22 జూలై 2026** నుంచి జమ చేయడం ప్రారంభించారని వార్తలు చెబుతున్నాయి.

తల్లికి వందనం పథకం అంటే ఏమిటి?

- తల్లికి వందనం అనేది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ఒక విద్యా సంక్షేమ పథకం. బడికి వెళ్లే అర్హులైన పిల్లల తల్లులు లేదా సంరక్షకులకు ఇది ఏటా ఆర్థిక సహాయం అందిస్తుంది. విద్యార్థులు తమ చదువును కొనసాగించడానికి,

వారు మధ్యలో బడి మానేసే (Dropout) ప్రమాదాన్ని తగ్గించడానికి ఈ పథకం మద్దతు ఇస్తుంది.

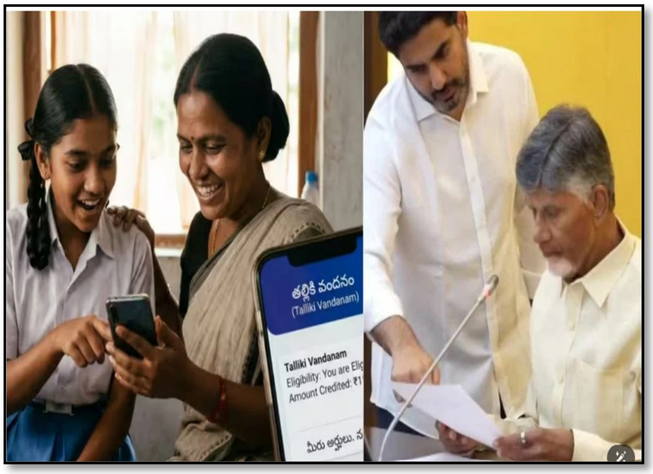

- గుర్తింపు పొందిన విద్యాసంస్థల్లో 1వ తరగతి నుంచి 12వ తరగతి వరకు (ఇంటర్మీడియట్‌తో సహా) చదువుతున్న విద్యార్థులకు ఈ పథకం వర్తిస్తుంది. అర్హత నిబంధనలకు లోబడి ప్రభుత్వ, ఎయిడెడ్, ప్రైవేట్, గురుకుల పాఠశాలల్లో చదివే విద్యార్థులందరికీ ప్రభుత్వం దీనిని అమలు చేస్తుంది.
- ఈ పథకానికి ఎంతో ప్రాముఖ్యత ఉంది. ఎందుకంటే, కుటుంబంలో ఒక్కొక్క అర్హుడైన పిల్లవాడికి ప్రభుత్వం ఈ మద్దతు అందిస్తుంది. అంటే, ఈ ప్రయోజనాన్ని ఒక కుటుంబంలో కేవలం ఒక్క బిడ్డకే పరిమితం చేయరు. ఒక ఇంటికి ఒకే లబ్ధిదారుడు అనే విధానాన్ని అనుసరించే పథకాల కంటే ఇది చాలా విస్తృతమైనది

ఆర్థిక సహాయం, పంపిణీ విధానం

విద్యా సంవత్సరం 2026–27 లో ఈ పథకాన్ని అమలు చేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం **₹10,120.78 కోట్లు** మంజూరు చేసింది. దీని ద్వారా **67,47,190 మంది విద్యార్థులు, 42,70,802 మంది అర్హులైన తల్లులు లేదా సంరక్షకులకు** ప్రయోజనం కలుగుతుంది.

వివరాలు	**సమాచారం**
మొత్తం వార్షిక సహాయం	ప్రతి విద్యార్థికి ₹15,000
తల్లి/సంరక్షకుడి ఖాతాలో జమ చేసే మొత్తం	₹13,000
మినహాయించే మొత్తం	₹2,000
మినహాయించిన మొత్తాన్ని దేనికి వాడతారు?	పాఠశాల నిర్వహణ, పరిశుభ్రత, పారిశుద్ధ్యం, విద్యా పర్యావరణ వ్యవస్థ అభివృద్ధి (Educational ecosystem development)
చెల్లింపు విధానం	ప్రత్యక్ష నగదు బదిలీ (DBT)
బ్యాంక్ ఖాతా నిబంధన	ఆధార్ అనుసంధానమైన (Aadhaar-seeded), ఎన్‌పీసీఐ మ్యాపింగ్ (NPCI-mapped) ఉన్న ఖాతా

మినహాయించిన ఈ ₹2,000 మొత్తాన్ని పాఠశాల స్థాయిలో పారిశుద్ధ్యం, నిర్వహణ, అవసరమైన విద్యా మౌలిక సదుపాయాల (Educational infrastructure) కోసం ఉపయోగిస్తారు.

అర్హత ప్రమాణాలు

ఆదాయ ప్రమాణాలు

విభాగం	**ఆదాయ పరిమితి**
గ్రామీణ కుటుంబం	నెలకు ₹10,000 కంటే తక్కువ
పట్టణ కుటుంబం	నెలకు ₹12,000 కంటే తక్కువ

కుటుంబ నిబంధనలు

నిబంధన	**అర్హత నియమం**
రైస్ కార్డ్	తప్పనిసరి
భూమి	3 ఎకరాల వరకు మాగాణి (Wet land) లేదా 10 ఎకరాల వరకు మెట్ట భూమి (Dry land)
వాహన యాజమాన్యం	సొంత ఫోర్-వీలర్ (కారు లాంటివి) ఉండకూడదు (కొన్ని మినహాయింపులు వర్తిస్తాయి)
విద్యుత్ వినియోగం	నెలకు 300 యూనిట్ల కంటే తక్కువ
ఇంటి విస్తీర్ణం	1,000 చదరపు అడుగుల కంటే తక్కువ
ఉద్యోగం / పన్ను చెల్లింపు హోదా	ప్రభుత్వ లేదా ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల్లో ఉద్యోగం చేసేవారు, ఆదాయపు పన్ను చెల్లించే కుటుంబాలకు ఈ పథకం వర్తించదు (దీనికి కొన్ని నియమాలు వర్తిస్తాయి)

డీబీటీ (DBT) ద్వారా నిధులు పొందడానికి తల్లి లేదా సంరక్షకుడి బ్యాంక్ ఖాతాకు కచ్చితంగా ఆధార్ అనుసంధానం చేయాలి. అలాగే ఆ ఖాతాకు ఎన్‌పీసీఐ మ్యాపింగ్ (NPCI-mapped) ఉండాలి. చెల్లింపులు విఫలం కాకుండా ఉండాలంటే లబ్ధిదారులు తమ బ్యాంక్ లేదా పోస్టాఫీసు పొదుపు ఖాతాను ఎల్లప్పుడూ పనిచేసేలా (Active) ఉంచుకోవాలి. దానికి సరైన లింకింగ్ ఉండాలని అధికారులు సూచిస్తున్నారు.

విద్యార్థుల అర్హత, మినహాయింపులు

అర్హులైన విద్యార్థులు

విద్యార్థులు కింది నిబంధనలు పాటిస్తే అర్హత పొందుతారు:

- 1వ తరగతి నుంచి 12వ తరగతి వరకు (ఇంటర్మీడియట్‌తో సహా) చదువుతూ ఉండాలి.
- గుర్తింపు పొందిన పాఠశాల లేదా జూనియర్ కళాశాలలో ప్రవేశం పొంది ఉండాలి.
- అర్హత ఉన్న కుటుంబానికి చెంది ఉండాలి.
- కనీసం 75% హాజరును (Attendance) కొనసాగించాలి.
- పాఠశాల, ప్రభుత్వ డేటాబేస్‌ల ద్వారా సరైన ధృవీకరణ పత్రాలు కలిగి ఉండాలి.

అనాథలు, వీధిబాలలు, ఇతర దుర్బల పరిస్థితుల్లో ఉన్న పిల్లలు గుర్తింపు పొందిన స్వచ్ఛంద సంస్థల (Voluntary organisations) కింద చదువుతుంటే, వారికి ప్రత్యేక నిబంధనల కింద ఈ పథకాన్ని వర్తింపజేస్తారు.

మినహాయించిన విద్యార్థులు

కింది విద్యార్థులకు ఈ పథకం వర్తించదు:

- ఐటీఐ (ITI) చదువుతున్న విద్యార్థులు
- పాలిటెక్నిక్ (Polytechnic) సంస్థల్లో చదువుతున్న విద్యార్థులు
- నిర్దిష్ట ఫీజు రీయింబర్స్‌మెంట్ (Fee reimbursement) పథకాల కింద లబ్ధి పొందుతున్న విద్యార్థులు (వీరికి సంబంధిత నియమాలు వర్తిస్తాయి)

ముగింపు

తల్లికి వందనం పథకం 2026 అనేది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఒక అతిపెద్ద విద్యా సంక్షేమ కార్యక్రమం. అర్హులైన ప్రతి విద్యార్థికి ఇది ₹15,000 సహాయం అందిస్తుంది. ఇందులో ₹13,000 మొత్తాన్ని డీబీటీ ద్వారా బదిలీ చేస్తారు. మిగిలిన ₹2,000 మొత్తాన్ని పాఠశాలల మౌలిక సదుపాయాలు, పారిశుద్ధ్యం కోసం ఉపయోగిస్తారు. ఇలా కుటుంబానికి ఆర్థిక మద్దతు ఇవ్వడంతో పాటు విద్యా సంస్థలను మెరుగుపరచడానికి ఈ పథకం ప్రయత్నిస్తుంది. పారదర్శకమైన ధృవీకరణ, సకాలంలో చెల్లింపులు, సమర్థవంతమైన ఫిర్యాదుల పరిష్కారం (Grievance redressal), మెరుగైన విద్యా ఫలితాలపైనే ఈ పథకం విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ తీరప్రాంత నిర్వహణ ప్రణాళిక: మారుతున్న తీరరేఖ రక్షణ

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) ఆంధ్రప్రదేశ్ భూగోళశాస్త్రం, తీరప్రాంత ఆర్థిక వ్యవస్థ, మత్స్య పరిశ్రమ, విపత్తు నిర్వహణ.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు:

- తీరప్రాంత నిర్వహణ ప్రణాళిక, నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ కోస్టల్ రీసెర్చ్ (NCCR), తీరప్రాంత కోత (Coastal Erosion), అవక్షేపాల నిక్షేపణ (Accretion), స్థిరమైన తీరరేఖ (Stable Shoreline), కోరింగ మడ అడవులు (Coringa Mangroves), హోప్ ఐలాండ్ (Hope Island), పులికాట్ సరస్సు, శ్రీహరికోట, కృష్ణా డెల్టా.

మెయిన్స్ పదాలు:

- తీరప్రాంత దుర్బలత్వం (Coastal vulnerability), పర్యావరణ వ్యవస్థ ఆధారిత రక్షణ (Ecosystem-based protection), బీచ్ పరిరక్షణ (Beach nourishment), ఇసుక దిబ్బల పునరుద్ధరణ (Dune restoration), నదీ ముఖద్వారాల నిర్వహణ (River-mouth management), మత్స్యకార సంఘాలు, వాతావరణ మార్పులను తట్టుకునే సామర్థ్యం.

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ యొక్క **1,027 కిలోమీటర్ల సుదీర్ఘ తీరరేఖ వెంబడి** ఉన్న దుర్బలమైన (Vulnerable) తీరప్రాంతాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం గుర్తించింది. తీరరేఖ మార్పుల వల్ల ప్రభావితమయ్యే ప్రాంతాలను రక్షించడానికి 'తీరప్రాంత నిర్వహణ ప్రణాళిక'ను (Shoreline Management Plan) సిద్ధం చేసింది. **నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ కోస్టల్ రీసెర్చ్ (NCCR)** 1990 నుండి 2022 వరకు ఉన్న శాటిలైట్ డేటాను ఉపయోగించి కోతకు గురవుతున్న ప్రాంతాలు, అవక్షేపాలు పోగుపడుతున్న (Accretion) ప్రాంతాలు, స్థిరంగా ఉన్న ప్రాంతాలను మ్యాప్ చేసింది.

తీరరేఖ మార్పు (Shoreline Change)

- సహజ ప్రక్రియలు, మానవ కార్యకలాపాల వల్ల కాలానుగుణంగా తీరప్రాంతాల్లో వచ్చే కదలికలు లేదా మార్పులనే తీరరేఖ మార్పు అంటారు.

1. తీరప్రాంత కోత (Coastal Erosion)

- సముద్రపు అలలు, ఆటుపోట్లు (Tides), ప్రవాహాల కారణంగా తీరంలో ఉన్న భూమి కోతకు గురవుతుంది.
- ఇది నివాస ప్రాంతాలు, రోడ్లు, ఓడరేవులు, బీచ్‌లు, జీవనోపాధులకు ముప్పు కలిగిస్తుంది.

2. అవక్షేపాల నిక్షేపణ (Accretion)

- అవక్షేపాలు (Sediments) తీరం వెంబడి పోగుపడతాయి.
- దీనివల్ల నదీ ముఖద్వారాలు, బీచ్ ఆకారాలు, తీరప్రాంత పర్యావరణ వ్యవస్థలు మారవచ్చు.

3. స్థిరమైన తీరరేఖ (Stable Shoreline)

- కొంత కాలం పాటు తీరరేఖలో పెద్దగా ఎలాంటి మార్పులు జరగవు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లాంటి తీరప్రాంత రాష్ట్రానికి తీరరేఖ మార్పు చాలా ముఖ్యం. ఎందుకంటే అనేక మత్స్యకార గ్రామాలు, ఓడరేవులు, నదీ ముఖద్వారాలు, మడ అడవులు, తీరప్రాంత నివాసాలు సముద్రానికి చాలా దగ్గరగా ఉన్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు సంబంధించిన ముఖ్యాంశాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని వివిధ జిల్లాల్లో తీరరేఖ మార్పులు అసమానంగా ఉన్నాయని ఎన్‌సీసీఆర్ (NCCR) అంచనా చూపించింది.

జిల్లా / ప్రాంతం	ముఖ్యాంశం
కాకినాడ	అత్యంత దారుణంగా ప్రభావితమైంది; 52.99% తీరప్రాంతం కోతకు గురైంది.
పశ్చిమ గోదావరి	52.54% కోత
కృష్ణా	42.71% కోత
శ్రీకాకుళం	32.14% కోత
విశాఖపట్నం	26.85% కోత
విజయనగరం	కేవలం 3.26% కోత మాత్రమే ఉంది, కానీ అవక్షేపాల నిక్షేపణ అధికంగా ఉంది.

ఈ అంచనా ప్రకారం, **కాకినాడ జిల్లా కోత వల్ల అత్యంత తీవ్రంగా ప్రభావితమైంది.** ఈ జిల్లాలో యానాం సమీపంలోని గోదావరి నది ముఖద్వారం స్పిట్ (River mouth spit), కోరింగ మడ అడవులు, హోప్ ఐలాండ్ లాంటివి దుర్బల ప్రాంతాలుగా (Vulnerable zones) ఉన్నాయి.

ప్రమాదంలో ఉన్న తీరప్రాంతాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పలు దుర్బలమైన ప్రదేశాలను ప్రభుత్వం గుర్తించింది.

కాకినాడ ప్రాంతం

- కోరింగ-ఉప్పాడ తీరం
- యానాం సమీపంలోని గోదావరి నది ముఖద్వారం స్పిట్
- కోరింగ మడ అడవులు
- హోప్ ఐలాండ్

తిరుపతి జిల్లా

- పులికాట్ సరస్సు
- శ్రీహరికోట

కృష్ణా జిల్లా

- మచిలీపట్నం బీచ్
- కృష్ణా డెల్టా

శ్రీకాకుళం జిల్లా

- కళింగపట్నం
- వంశధార నదీ ముఖద్వారం
- నాగావళి నదీ ముఖద్వారం

విశాఖపట్నం జిల్లా

- యారాడ
- భీమునిపట్నం

పర్యావరణపరంగా సున్నితమైన ప్రాంతాలు, నదీ ముఖద్వారాలు, బీచ్‌లు, మత్స్యకార నివాసాలు, వ్యూహాత్మక తీరప్రాంత మౌలిక సదుపాయాలు ఈ ప్రదేశాల్లో ఉన్నందున ఇవి చాలా ముఖ్యమైనవి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ తీరప్రాంత నిర్వహణ ప్రణాళిక

ఆయా ప్రాంతాలపై జరిపిన అధ్యయనాల ఆధారంగా ఎర్త్ సైన్సెస్ మంత్రిత్వ శాఖ ఈ తీరప్రాంత నిర్వహణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేసింది.

1. బీచ్ పరిరక్షణ (Beach Nourishment)

- బీచ్ వెడల్పును పునరుద్ధరించడానికి, అలల ప్రత్యక్ష ప్రభావాన్ని తగ్గించడానికి కోతకు గురవుతున్న బీచ్‌లలో ఇసుకను పోస్తారు.

2. ఇసుక దిబ్బల పునరుద్ధరణ (Dune Restoration)

- సహజ ఇసుక దిబ్బలు తుఫాన్లు, సముద్రపు కోత నుండి రక్షణ కవచాలుగా పనిచేస్తాయి. కాబట్టి వీటిని పునరుద్ధరిస్తారు.

3. పర్యావరణ వ్యవస్థ ఆధారిత రక్షణ

- తీరప్రాంత వాతావరణ మార్పుల ముప్పును తగ్గించడానికి మడ అడవులు, చిత్తడి నేలలు, సహజ తీరప్రాంత వ్యవస్థలను రక్షిస్తారు.

4. ఇంజనీరింగ్ జోక్యాలు (Engineering Interventions)

- సహజ చర్యలు సరిపోని చోట, స్థానిక పరిస్థితులను బట్టి గోడలు (Hard structures) నిర్మించవచ్చు.

5. నదీ ముఖద్వారం, డెల్టా నిర్వహణ

- అవక్షేపాల కదలిక వల్ల తీరరేఖ స్థిరత్వం మారే నదీ ముఖద్వారాలు, డెల్టాలపై ప్రత్యేక దృష్టి సారిస్తారు.

ఆయా ప్రాంతాలకై చేసిన ముఖ్యమైన ప్రతిపాదనలు

1. కోరింగ-ఉప్పాడ తీరం

- కోతకు గురయ్యే కాకినాడ తీరంలో రక్షణ చర్యలను ప్రతిపాదించారు.

2. శ్రీహరికోట

- వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యత ఉన్న ఈ దుర్బల ప్రాంతంలో తీరప్రాంత రక్షణ పనులను ప్లాన్ చేశారు.

3. కృష్ణా డెల్టా

- డెల్టాలో మారుతున్న తీరరేఖ సమస్యల పరిష్కారానికి సమీకృత నిర్వహణను (Integrated management) ప్రతిపాదించారు.

4. వంశధార, నాగావళి నదీ ముఖద్వారాలు

- అవక్షేపాల ప్రవాహాన్ని, కోత ప్రమాదాన్ని నిర్వహించడానికి ఇన్‌లెట్ మేనేజ్‌మెంట్‌ను ప్రతిపాదించారు.

5. భీమునిపట్నం తీరం

- విశాఖపట్నం తీరప్రాంతం కోసం విపత్తులను తట్టుకునే ప్రణాళికను ప్రతిపాదించారు.

అధ్యయనానికి ఆధారం

దుర్బలత్వ అంచనా కింది వాటిని ఉపయోగించింది:

- 1990 నుండి 2022 వరకు ఉన్న శాటిలైట్ డేటా
- ప్రమాదంలో ఉన్న ప్రజలను అంచనా వేయడానికి 2011 జనాభా లెక్కల డేటా
- భూస్వరూపాలు, తీరప్రాంత ప్రక్రియలను అర్థం చేసుకోవడానికి భౌగోళిక అధ్యయనాలు
- క్షేత్రస్థాయిలో ఉన్న ప్రమాదాలను గుర్తించడానికి భాగస్వాముల (Stakeholder) సమాచారం

మత్స్యకార గ్రామాలు, ఓడరేవులు, పర్యావరణపరంగా సున్నితమైన ప్రాంతాలు అత్యంత దుర్బలమైన ప్రదేశాలలో ఉన్నాయని ఈ అధ్యయనం గుర్తించింది.

ముగింపు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని తీరప్రాంత నిర్వహణ ప్రణాళిక కోత, అవక్షేపాల నిక్షేపణ, తీరప్రాంత దుర్బలత్వాన్ని ఎదుర్కోవడానికి ఒక శాస్త్రీయ ముసాయిదాను అందిస్తుంది. పర్యావరణ వ్యవస్థ ఆధారిత రక్షణ, బీచ్ పరిరక్షణ, ఇసుక దిబ్బల పునరుద్ధరణ, ఇన్‌లెట్ మేనేజ్‌మెంట్, అవసరమైన చోట ఇంజనీరింగ్ చర్యలను కలపడం ద్వారా ఈ ప్రణాళిక ఏపీ తీరప్రాంతంలోని జీవనోపాధులను, మౌలిక సదుపాయాలను, సున్నితమైన పర్యావరణ వ్యవస్థలను రక్షించగలదు. దీనిని పక్కాగా అమలు చేయడం, అలాగే స్థానిక ప్రజల భాగస్వామ్యంపైనే దీని విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది.

IHFC-AMTZ అవగాహన ఒప్పందం: మెడికల్ రోబోటిక్స్‌లో ఆవిష్కరణలకు ప్రోత్సాహం

మూలం: ది హిందూ

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) హెల్త్‌కేర్ ఇన్నోవేషన్, పారిశ్రామిక అభివృద్ధి, స్టార్టప్‌లు.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు:

- మెడికల్ రోబోటిక్స్ (Medical Robotics), ఇంటెలిజెంట్ హెల్త్‌కేర్ టెక్నాలజీస్ (Intelligent Healthcare Technologies), ఐహెచ్ఎఫ్‌సీ (IHFC), ఐఐటీ ఢిల్లీ (IIT Delhi), ఏఐసీ-ఏఎంటీజెడ్ మెడివ్యాలీ (AIC-AMTZ MediValley), ఏఎంటీజెడ్ (AMTZ), ఐఓటీ (IoT), ఐఓఈ (IoE), సైబర్-ఫిజికల్ సిస్టమ్స్ (Cyber-Physical Systems), అడిటివ్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ (Additive Manufacturing).

మెయిన్స్ పదాలు:

- హెల్త్‌కేర్ ఆవిష్కరణలు (Healthcare innovation), వైద్య సాంకేతిక పర్యావరణ వ్యవస్థ (Medical technology ecosystem), పరిశోధనల అన్వయం (Research-to-application translation), స్టార్టప్ ఇంక్యుబేషన్ (Startup incubation), హెల్త్‌కేర్‌లో ఏఐ (AI in healthcare), అధునాతన తయారీ (Advanced manufacturing), రోగుల సంరక్షణ సాంకేతికతలు (Patient-care technologies).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

మెడికల్ రోబోటిక్స్, ఇంటెలిజెంట్ హెల్త్‌కేర్ టెక్నాలజీలలో ఆవిష్కరణలను వేగవంతం చేయడానికి ఐఐటీ ఢిల్లీలోని టెక్నాలజీ ఇన్నోవేషన్ హబ్ ఫౌండేషన్ ఫర్ ఐఓటీ అండ్ ఐఓఈ (IHFC), అలాగే ఆంధ్రప్రదేశ్ మెడ్‌టెక్ జోన్ (AMTZ) లోని ఏఐసీ-ఏఎంటీజెడ్ మెడివ్యాలీ (AIC-AMTZ MediValley) ఒక అవగాహన ఒప్పందం (MoU) కుదుర్చుకున్నాయి.

అవగాహన ఒప్పందం (MoU) గురించి

ఈ అవగాహన ఒప్పందం అధునాతన పరిశోధనా సామర్థ్యాన్ని, మెడ్‌టెక్ తయారీ బలాన్ని ఒకచోట చేర్చుతుంది.

ఈ భాగస్వామ్యం తదుపరి తరం మెడికల్ రోబోటిక్ పరిష్కారాల (Medical robotic solutions) కోసం కింది వాటిని వేగవంతం చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది:

- అభివృద్ధి (Development)
- టెస్టింగ్ (Testing)
- అన్వయం (Translation)
- వాస్తవ ప్రపంచ వినియోగం (Real-world application)

హెల్త్‌కేర్ ఆవిష్కరణలు కేవలం ప్రయోగశాలలకే పరిమితం కాకుండా, రోగుల సంరక్షణను మెరుగుపరిచే సాంకేతికతలుగా రూపుదిద్దుకోవాలన్నదే దీని ప్రధాన ఉద్దేశం.

భాగస్వామ్య ప్రధాన రంగాలు

ఈ సహకారం రెండు విస్తృతరంగాలపై దృష్టి పెడుతుంది:

1. మెడికల్ రోబోటిక్స్ (Medical Robotics)

- వైద్య సేవలు, రోగుల సంరక్షణ, వైద్య సాంకేతిక అనువర్తనాలకు (Medical technology applications) మద్దతు ఇచ్చే రోబోటిక్ పరిష్కారాలు ఇందులో ఉంటాయి.

2. ఇంటెలిజెంట్ హెల్త్‌కేర్ టెక్నాలజీస్

- ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), ఆటోమేషన్, సైబర్-ఫిజికల్ సిస్టమ్స్, స్వయంప్రతిపత్త సాంకేతికతలతో (Autonomous technologies) పనిచేసే హెల్త్‌కేర్ పరిష్కారాలు ఇందులో ఉంటాయి.

IHFC పాత్ర

ఐఐటీ ఢిల్లీకి చెందిన టెక్నాలజీ ఇన్నోవేషన్ హబ్ ఫౌండేషన్ ఫర్ ఐఓటీ అండ్ ఐఓఈ (IHFC) కింది రంగాల్లో నైపుణ్యాన్ని అందిస్తుంది:

- ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (Artificial Intelligence)
- రోబోటిక్స్ (Robotics)
- సైబర్-ఫిజికల్ సిస్టమ్స్ (Cyber-Physical Systems)
- స్వయంప్రతిపత్త సాంకేతికతలు (Autonomous Technologies)

ఈ పరిశోధనా బలం అధునాతన మెడికల్ రోబోటిక్ పరిష్కారాలను రూపొందించడంలో సహాయపడుతుంది.

AMTZ పాత్ర

ఆంధ్రప్రదేశ్ మెడ్‌టెక్ జోన్ (AMTZ) సమీకృత మెడ్‌టెక్ తయారీ, ఆవిష్కరణల పర్యావరణ వ్యవస్థను (Innovation ecosystem) అందిస్తుంది.

AMTZ కింది వాటిని సమకూరుస్తుంది:

- తయారీ సామర్థ్యం (Manufacturing capability)
- ఆవిష్కరణల మద్దతు (Innovation support)
- ఎంటర్‌ప్రెన్యూర్‌షిప్ ఎకోసిస్టమ్ (Entrepreneurship ecosystem)
- టెస్టింగ్, ధృవీకరణ సౌకర్యాలు (Testing and validation facilities)
- వాణిజ్యీకరణ మద్దతు (Commercialisation support)

దీనివల్ల ఆవిష్కర్తలు తమ ఆలోచనలను ప్రజలకు ఉపయోగపడే హెల్త్‌కేర్ టెక్నాలజీలుగా సులభంగా మార్చగలరు.

AMTZ మెడ్‌టెక్ (MedTech) స్టార్టప్ ఎకోసిస్టమ్

AMTZ భారతదేశంలోని అత్యంత సమగ్రమైన మెడ్‌టెక్ ఇన్నోవేషన్ పర్యావరణ వ్యవస్థల్లో ఒకదాన్ని నిర్మించింది. కేవలం హెల్త్‌కేర్ ఆవిష్కరణలపైనే దృష్టి సారించిన **100+ స్టార్టప్‌లకు** ఇది అండగా నిలిచింది.

ఈ స్టార్టప్‌లు కింది విభాగాల్లో పనిచేస్తాయి:

- ఏఐ ఆధారిత రోగ నిర్ధారణ (AI-powered diagnostics)
- ప్రాణాలను రక్షించే వైద్య పరికరాలు
- బయోటెక్నాలజీ (Biotechnology)
- పునరావాస సాంకేతికతలు (Rehabilitation technologies)
- డిజిటల్ హెల్త్ సొల్యూషన్స్

AMTZ లోని ప్రత్యేక కేంద్రాలు

AMTZ ప్రత్యేక కేంద్రాల ద్వారా స్టార్టప్‌లకు మద్దతు ఇస్తుంది:

కేంద్రం (Centre)	**మద్దతు ఇచ్చే రంగం**
మెడివ్యాలీ ఇంక్యుబేషన్ కౌన్సిల్	హెల్త్‌కేర్, మెడ్‌టెక్ ఆవిష్కరణలు
బయో వ్యాలీ ఇంక్యుబేషన్ కౌన్సిల్	బయోటెక్నాలజీ ఆధారిత హెల్త్‌కేర్ పరిష్కారాలు
భారత్ లింబ్ సెంటర్ (Bharat Limb Centre)	పునరావాసం, సహాయక సాంకేతికతలు
సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ ఫర్ అడిటివ్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్	అడ్వాన్స్‌డ్ ప్రోటోటైపింగ్, మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్

ఆవిష్కర్తలకు AMTZ ఎలా మద్దతు ఇస్తుంది?

సాంప్రదాయ ఇంక్యుబేటర్ల మాదిరిగా కాకుండా, AMTZ ప్రారంభం నుంచి ముగింపు వరకు (End-to-end) మద్దతు ఇస్తుంది.

ఇది కింది సౌకర్యాలను అందిస్తుంది:

- అధునాతన తయారీ (Advanced manufacturing)
- అడ్వాన్స్‌డ్ ప్రోటోటైపింగ్ (Advanced prototyping)
- టెస్టింగ్ లాబొరేటరీలు
- నిబంధనలపై మార్గదర్శకత్వం (Regulatory guidance)
- నాణ్యతా ధృవీకరణ (Quality certification)
- క్లినికల్ సహకారం (Clinical collaborations)
- వాణిజ్యీకరణ మద్దతు (Commercialisation support)

దీనివల్ల ఆవిష్కర్తలు ఆలోచన, ప్రోటోటైపింగ్ దశ నుంచి ధృవీకరణ, తయారీ, వాణిజ్యీకరణ వైపు సాఫీగా ముందుకు వెళ్లగలుగుతారు.

ముగింపు

ఐఐటీ ఢిల్లీలోని IHFC, AIC-AMTZ మెడివ్యాలీ మధ్య కుదిరిన ఈ అవగాహన ఒప్పందం భారతదేశ మెడికల్ రోబోటిక్స్ ప్రయాణంలో ఒక ముఖ్యమైన అడుగు. ఏఐ, రోబోటిక్స్ పరిశోధనలను మెడ్‌టెక్ తయారీ, స్టార్టప్ మద్దతుతో కలపడం ద్వారా ఈ భాగస్వామ్యం అద్భుతాలు సృష్టిస్తుంది. రోగుల సంరక్షణను మెరుగుపరిచే హెల్త్‌కేర్ టెక్నాలజీలను అభివృద్ధి చేయడంలో, భారతదేశ ఆవిష్కరణల పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంలో ఇది గొప్పగా సహాయపడుతుంది.

నంద్యాలలో క్యాచ్ ద రెయిన్ ప్రచారం: నీటి సంరక్షణ, నిల్వ సామర్థ్యాన్ని బలోపేతం చేయడం

మూలం: పీఐబీ (PIB)

ప్రాముఖ్యత: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) జల వనరులు, గ్రామీణాభివృద్ధి, వాతావరణ స్థితిస్థాపకత (Climate Resilience).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ పదాలు:

- క్యాచ్ ద రెయిన్ ప్రచారం (Catch the Rain Campaign), నంద్యాల జిల్లా, గ్రామసభ, ఫీడర్ ఛానల్స్ (Feeder Channels), చిన్న నీటిపారుదల చెరువులు (Minor Irrigation Tanks), వ్యవసాయ కుంటలు (Farm Ponds), చెక్ డ్యామ్‌లు (Check Dams), ఇంకుడు గుంటలు (Percolation Tanks), భూగర్భ జలాల పునరుద్ధరణ (Groundwater Recharge).

మెయిన్స్ పదాలు:

- నీటి భద్రత (Water security), వర్షపు నీటి నిల్వ (Rainwater harvesting), ప్రజల భాగస్వామ్యం (Community participation), శాస్త్రీయ ప్రణాళిక (Scientific planning), సాంప్రదాయ నీటి వనరులు, వాతావరణ స్థితిస్థాపకత (Climate resilience), రుతుపవనాల నీటి ప్రవాహ నిర్వహణ (Monsoon runoff management).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నంద్యాల జిల్లా వ్యాప్తంగా **2026 జూలై 4 నుంచి ఆగస్టు 4 వరకు** క్యాచ్ ద రెయిన్ (Catch the Rain) ప్రచారాన్ని అధికారులు అమలు చేస్తున్నారు. సాంప్రదాయ నీటి వనరుల పునరుద్ధరణ, ఫీడర్ ఛానల్స్‌లో పూడికతీత, చెరువుల వ్యవస్థల పునరుద్ధరణ, అదనపు నీటి నిల్వ సామర్థ్యాన్ని సృష్టించడం ద్వారా ప్రతి బొట్టు వర్షపు నీటిని సంరక్షించాలని ఈ ప్రచారం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఈ ప్రచారం ఒక ముఖ్యమైన సూత్రాన్ని పాటిస్తుంది: **"వర్షపు నీటిని, ఎక్కడ పడితే అక్కడ, ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు ఒడిసిపట్టండి (Catch the Rain, Where it Falls, When it Falls)."**

నంద్యాలలో క్యాచ్ ద రెయిన్ ప్రచారం గురించి

- రుతుపవనాల సమయంలో (Monsoon season) వర్షపు నీటిని పట్టుకోవడం, నిల్వ చేయడం, భూగర్భ జలాలను పెంచడంపై నంద్యాలలో జరుగుతున్న ఈ ప్రచారం దృష్టి పెడుతుంది.
- వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల సమన్వయం, స్థానిక ప్రజల భాగస్వామ్యంతో అధికారులు దీనిని అమలు చేస్తున్నారు. వర్షపు నీరు వృథాగా పోకుండా చూడటమే దీని ప్రధాన ఉద్దేశం. ఆ నీటిని చెరువులు, కుంటలు, చెక్ డ్యామ్‌లు, ఇతర నిల్వ నిర్మాణాల్లోకి మళ్లించాలని అధికారులు లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.

ఈ ప్రచారం మూడు ప్రధాన ఆలోచనలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది:

1. వర్షపు నీటి సంరక్షణ

- కురిసిన ప్రతి వర్షపు బొట్టును స్థానికంగా పట్టుకుని నిల్వ చేస్తారు.

2. సాంప్రదాయ నీటి వ్యవస్థల పునరుద్ధరణ

- నీటి లభ్యతను పెంచేందుకు సాంప్రదాయ చెరువులు, ఫీడర్ ఛానల్స్, స్థానిక నీటి వనరులను అధికారులు పునరుద్ధరిస్తున్నారు.

3. భూగర్భ జలాల పునరుద్ధరణ (Groundwater Recharge)

- భూగర్భ జలాలను పెంచేందుకు వ్యవసాయ కుంటలు (Farm ponds), చెక్ డ్యామ్‌లు, ఇంకుడు గుంటలను (Percolation tanks) బలోపేతం చేస్తున్నారు.

శాస్త్రీయ ప్రణాళిక, ప్రజల భాగస్వామ్యం

శాస్త్రీయ ప్రణాళిక, ప్రజల భాగస్వామ్యంతో కూడిన అమలు ఈ ప్రచారం ప్రధాన లక్షణం.

1. గ్రామ పంచాయతీల్లో ప్రణాళిక

- నంద్యాల జిల్లాలోని మొత్తం 489 గ్రామ పంచాయతీల్లో అధికారులు శాస్త్రీయ ప్రణాళికను అమలు చేస్తున్నారు.

2. క్షేత్ర స్థాయి సర్వేలు, మ్యాపింగ్

కింది వాటిని గుర్తించడానికి అధికారులు క్షేత్ర స్థాయి సర్వేలు (Field surveys) నిర్వహిస్తున్నారు:

- ప్రాధాన్యత ఇవ్వాల్సిన నీటి వనరులు
- ఫీడర్ ఛానల్స్ (Feeder channels)
- వాటర్‌షెడ్ ప్రాంతాలు (Watershed areas)
- చెరువుల వ్యవస్థలు
- నీటి సంరక్షణ అవసరాలు

3. సాంకేతిక మదింపు (Technical Assessment)

- పనులను మంజూరు చేయడానికి ముందు సంబంధిత శాఖలు సాంకేతిక మదింపు చేస్తాయి. స్థానిక భౌగోళిక పరిస్థితులు, నీటి ప్రవాహ నమూనాలకు అనుగుణంగా పనులను ప్లాన్ చేసేలా ఇది చూస్తుంది.

4. స్థానిక పరిజ్ఞానం వినియోగం

- స్థానిక ప్రజలు, గ్రామ పెద్దలతో అధికారులు చర్చలు జరుపుతారు. సాంకేతిక ప్రణాళికను సాంప్రదాయ పరిజ్ఞానంతో కలపడానికి ఇది సహాయపడుతుంది.

5. గ్రామసభ ఆమోదం

- పారదర్శకత (Transparency), జవాబుదారీతనం, ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని నిర్ధారించడానికి, ప్రతిపాదిత పనులను అధికారులు గ్రామసభ ముందు ఉంచుతారు.
- ప్రణాళిక అనేది శాస్త్రీయంగా, ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఉన్నప్పుడు నీటి సంరక్షణను ఎలా మెరుగుపరచవచ్చో ఈ నమూనా చూపుతుంది.

ముఖ్యమైన నీటి సంరక్షణ చర్యలు

- ప్రణాళికా ప్రక్రియ ఆధారంగా, నంద్యాల జిల్లా అధికారులు 2,103 నీటి సంరక్షణ పనులను గుర్తించారు. వాటిని మంజూరు చేసి ప్రారంభించారు. తద్వారా 100% పనులను క్షేత్రస్థాయిలో మొదలుపెట్టారు.

1. ఫీడర్, సప్లై ఛానల్స్‌లో పూడికతీత

ఈ ప్రచారం కింద అధికారులు 2,691 కిలోమీటర్ల పొడవైన ఫీడర్, సప్లై ఛానల్స్‌లో పూడికతీసి పునరుద్ధరిస్తున్నారు.

ఇది కింది వాటిలోకి వర్షపు నీటి ప్రవాహాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది:

- చెరువులు
- రిజర్వాయర్లు
- స్థానిక నీటి వనరులు

పూడికతీత చాలా ముఖ్యం. ఎందుకంటే, పూడిక పేరుకుపోయిన కాలువలు నీటి ప్రవాహాన్ని తగ్గిస్తాయి. చెరువులకు తగినంత వర్షపు నీరు చేరకుండా అడ్డుకుంటాయి.

2. చిన్న నీటిపారుదల చెరువుల పునరుద్ధరణ

251 చిన్న నీటిపారుదల చెరువుల్లో (Minor Irrigation Tanks) అధికారులు పునరుద్ధరణ పనులు చేపట్టారు. వీటిలో 225 పనులు ఇప్పటికే పూర్తయ్యాయి. మిగిలిన పనులు పురోగతిలో ఉన్నాయి.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో చిన్న నీటిపారుదల చెరువులు చాలా కీలకం. ఎందుకంటే ఇవి కింది వాటికి మద్దతు ఇస్తాయి:

- స్థానిక నీటిపారుదల
- భూగర్భ జలాల పునరుద్ధరణ
- పశువుల అవసరాలు
- గ్రామ స్థాయి నీటి భద్రత

3. వర్షపు నీటి నిల్వ నిర్మాణాల బలోపేతం

జిల్లా అధికారులు తమ పరిధిలోని కింది నెట్‌వర్క్‌ను బలోపేతం చేశారు:

- 22,221 వ్యవసాయ కుంటలు (Farm Ponds)
- 2,221 చెక్ డ్యామ్‌లు (Check Dams)
- 202 ఇంకుడు గుంటలు (Percolation Tanks)

ఈ నిర్మాణాలు నీటి నిల్వను పెంచుతాయి. నీరు వృథాగా పోవడాన్ని తగ్గిస్తాయి. అలాగే భూగర్భ జలాలను పెంచుతాయి.

అదనపు నీటి నిల్వ సామర్థ్యం

ఇంజనీరింగ్ విభాగాలు తయారు చేసిన సాంకేతిక అంచనాల ద్వారా జిల్లా అధికారులు అదనపు నీటి నిల్వ సామర్థ్యాన్ని లెక్కించారు.

1. ఫీడర్ ఛానల్స్, నీటి నిర్మాణాల ద్వారా నిల్వ పునరుద్ధరణ

- ఫీడర్ ఛానల్స్, నీటి సంరక్షణ నిర్మాణాల పునరుద్ధరణ ద్వారా **3.27 టీఎంసీల (TMC)** చెరువుల నిల్వ సామర్థ్యాన్ని తిరిగి పొందవచ్చని అధికారులు అంచనా వేశారు.

2. కొత్త నిర్మాణాల ద్వారా నిల్వ

- కొత్తగా సృష్టించిన నీటి సంరక్షణ నిర్మాణాలు అదనంగా **0.03 టీఎంసీల** నీటి నిల్వను అందిస్తాయి.
- ఈ చర్యలన్నీ కలిసి రుతుపవనాల నీటి ప్రవాహాన్ని పట్టుకునే సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తాయి. వ్యవసాయం, జీవనోపాధి, స్థానిక ప్రజల కోసం నీటిని నిల్వ చేస్తాయి.

ముగింపు

శాస్త్రీయ ప్రణాళిక, ప్రజల భాగస్వామ్యం, వివిధ శాఖల సమన్వయం నీటి సంరక్షణ మౌలిక సదుపాయాలను ఎలా బలోపేతం చేయగలవో నంద్యాల జిల్లాలోని క్యాచ్ ద రెయిన్ ప్రచారం నిరూపిస్తోంది. ఫీడర్ ఛానల్స్‌ను పునరుద్ధరించడం, చెరువులకు జీవం పోయడం, వర్షపు నీటి నిల్వ నిర్మాణాలను విస్తరించడం ద్వారా జిల్లా అధికారులు తమ నీటి నిల్వ సామర్థ్యాన్ని పెంచుకుంటున్నారు. ఈ విధానం "వర్షపు నీటిని, ఎక్కడ పడితే అక్కడ, ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు ఒడిసిపట్టండి" అనే దార్శనికతను ముందుకు తీసుకువెళుతుంది. ఇది దీర్ఘకాలిక నీటి భద్రత, వాతావరణ స్థితిస్థాపకతకు (Climate resilience) దోహదపడుతుంది.

రాయలసీమ: భారతదేశపు నూతన పారిశ్రామిక కేంద్రం

మూలం: ది హిందూ

సందర్భం: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, రాయలసీమ అభివృద్ధి, పారిశ్రామిక కారిడార్లు.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ (Prelims):

- **రాయలసీమ**, వర్షచ్ఛాయా ప్రాంతం (Rain Shadow Region), **దక్కన్ పీఠభూమి** (Deccan Plateau), **కియా మోటార్స్** (KIA Motors), **జేఎస్‌డబ్ల్యూ స్టీల్ ప్లాంట్** (JSW Steel Plant), **శ్రీ సిటీ**, **శ్రీహరికోట**, స్పేస్ సిటీ, అల్ట్రా-మెగా సోలార్ పార్కులు (Ultra-Mega Solar Parks), సులభతర వాణిజ్యం.

మెయిన్స్ (Mains):

- ప్రాంతీయ పారిశ్రామికీకరణ, మెట్ట ప్రాంతాల అభివృద్ధి (Dryland development), తయారీ కేంద్రం (Manufacturing hub), పెట్టుబడి ఆధారిత వృద్ధి, పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలు, ఉద్యానవన ఆధారిత ఆహార శుద్ధి, సమతుల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధి.

వార్తలలో ఎందుకు ఉంది?

గతంలో **రాయలసీమ** అంటే తీవ్రమైన కరువు, నీటి ఎద్దడి, పొడి వాతావరణం గుర్తుకు వచ్చేవి. కానీ ఇప్పుడు ఈ ప్రాంతం స్పష్టమైన ఆర్థిక మార్పును చూస్తోంది. ఉక్కు, ఆటోమొబైల్ తయారీ, రక్షణ రంగ ఉత్పత్తులు, పునరుత్పాదక శక్తి (Renewable energy), ఆహార శుద్ధి (Food processing), అంతరిక్ష సంబంధిత పరిశ్రమలలో ఈ ప్రాంతం భారీ పెట్టుబడులను ఆకర్షిస్తోంది. తద్వారా **ఆంధ్రప్రదేశ్** రాష్ట్రంలో ఒక నూతన పారిశ్రామిక కేంద్రంగా ఎదుగుతోంది.

రాయలసీమ నేపథ్యం

- **దక్కన్ పీఠభూమి** (Deccan Plateau) లోని వర్షచ్ఛాయా ప్రాంతంలో (Rain shadow area) **రాయలసీమ** ఉంది. ఇది భారతదేశంలోని అత్యంత పొడి ప్రాంతాలలో ఒకటి. వందల ఏళ్లుగా ఈ ప్రాంతం నీటి కొరతను, కరువులను ఎదుర్కొంది. ఆర్థిక అవకాశాలు కూడా చాలా తక్కువగా ఉండేవి.
- కొన్ని ప్రాంతాలలో మాత్రమే వ్యవసాయం, ఉద్యానవన (Horticulture) పంటలు అభివృద్ధి చెందాయి. కానీ చాలా కాలం పాటు ఈ ప్రాంతంలో బలమైన పారిశ్రామిక పునాది లేదు. గతంలో పెట్టుబడులకు పనికిరావని భావించిన బంజరు భూములను ఇపుడు పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి ఉపయోగిస్తున్నారు.
- మౌలిక సదుపాయాలు, ప్రభుత్వ విధానాల మద్దతు, పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం ద్వారా ఒక వెనుకబడిన ప్రాంతం ఆర్థిక ముఖచిత్రాన్ని ఎలా మార్చవచ్చో ఈ పరివర్తన స్పష్టం చేస్తోంది.

గతంలోని పారిశ్రామిక స్థావరం

రాయలసీమలో ఏర్పాటు చేసిన తొలి పరిశ్రమలు ప్రధానంగా స్థానిక ముడిసరుకులు, ప్రాథమిక ప్రాసెసింగ్‌కు సంబంధించినవి.

1. పత్తి, వస్త్ర పరిశ్రమలు (Cotton and Textile Units)

- రాయలసీమలో పత్తి జిన్నింగ్, ప్రెస్సింగ్ యూనిట్లతో పాటు కొన్ని టెక్స్‌టైల్ మిల్లులను స్థాపించారు.

2. ఖనిజ ఆధారిత పరిశ్రమలు (Mineral-Based Industries)

- ముఖ్యంగా **కడప-కర్నూలు** ప్రాంతంలో ఖనిజ ఆధారిత పారిశ్రామిక కార్యకలాపాలను కూడా ఈ ప్రాంతం ఆకర్షించింది.

3. సిమెంట్ కర్మాగారాలు (Cement Plants)

- **కడప-కర్నూలు** ప్రాంతంలో **దాల్మియా భారత్** (Dalmia Bharat), **జువారీ** (Zuari) వంటి సిమెంట్ కర్మాగారాలను ఏర్పాటు చేశారు.

4. విద్యుత్, పునరుత్పాదక శక్తి (Power and Renewable Energy)

- **రాయలసీమ థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్**, అలాగే **కడప, కర్నూలు** జిల్లాలలోని అల్ట్రా-మెగా సోలార్ పార్కులు ఈ ప్రాంత పారిశ్రామిక, ఇంధన రంగానికి మరింత బలాన్నిచ్చాయి.

నూతన పారిశ్రామిక ప్రోత్సాహం

ఇటీవలి కాలంలో, రాయలసీమ పెద్ద ఎత్తున సరికొత్త పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం ప్రారంభించింది.

1. ఆటోమొబైల్ తయారీ (Automobile Manufacturing)

- **అనంతపురం** జిల్లాలో **కియా మోటార్స్** (KIA Motors) కార్ల తయారీ కర్మాగారాన్ని స్థాపించారు. ఇది ఈ ప్రాంతంలో పారిశ్రామిక ఆసక్తిని సరికొత్త దశకు తీసుకువెళ్లింది.
- **తిరుపతి** సమీపంలో ప్రతిపాదించిన **రాయల్ ఎన్‌ఫీల్డ్** (Royal Enfield) తయారీ కర్మాగారం రాయలసీమ ఆటోమొబైల్ రంగాన్ని మరింత బలోపేతం చేస్తుంది.

2. ఉక్కు పరిశ్రమ (Steel Industry)

- **కడప** జిల్లాలోని **జేఎస్‌డబ్ల్యూ** (JSW Group) ఇంటిగ్రేటెడ్ స్టీల్ ప్లాంట్ ఈ ప్రాంతంలోని అత్యంత ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టులలో ఒకటి. మొదటి దశలో 1 MTPA సామర్థ్యంతో దీనిని ప్లాన్ చేశారు. భవిష్యత్తులో భారీ పెట్టుబడులకు ప్రణాళికలు సిద్ధం చేశారు.

3. రక్షణ రంగ తయారీ (Defence Manufacturing)

రాయలసీమ రక్షణ రంగ ప్రాజెక్టులను కూడా విశేషంగా ఆకర్షిస్తోంది. వాటిలో ముఖ్యమైనవి:

- **పుట్టపర్తిలో DRDO** ఆధ్వర్యంలో అడ్వాన్స్‌డ్ మీడియం కంబాట్ ఎయిర్‌క్రాఫ్ట్ (AMCA) ఇంటిగ్రేషన్, ఫ్లైట్ టెస్టింగ్ సెంటర్.
- **మడకశిరలో భారత్ ఫోర్జ్** రక్షణ ఉత్పత్తుల కేంద్రం.
- **శ్రీ సత్యసాయి జిల్లాలో HFCL** కు చెందిన హై-ప్రిసిషన్ మందుగుండు సామగ్రి (Ammunition) యూనిట్.

ఈ ప్రాజెక్టులు రాయలసీమను రక్షణ రంగ తయారీ కేంద్రంగా మార్చగలవు.

4. అంతరిక్ష సంబంధిత అభివృద్ధి (Space-Linked Development)

- భారతదేశ ఏకైక రాకెట్ ప్రయోగ కేంద్రమైన **శ్రీహరికోట** సమీపంలో ఒక **స్పేస్ సిటీ** (Space City) ని ప్రతిపాదించారు. ఇది అంతరిక్ష సంబంధిత తయారీ, సాంకేతిక అభివృద్ధిలో ఈ ప్రాంత పాత్రను బలోపేతం చేస్తుంది.

5. శ్రీ సిటీలో ప్రధాన తయారీ (Core Manufacturing in Sri City)

- **శ్రీ సిటీ**లో పలు కొత్త పరిశ్రమలు రూపుదిద్దుకుంటున్నాయి. ఇవి రాయలసీమ ప్రధాన తయారీ రంగానికి మరింత వేగాన్ని ఇస్తున్నాయి.

ఈ మార్పు వెనుక ఉన్న కారణాలు

1. భూమి లభ్యత (Availability of Land)

- పెద్ద పారిశ్రామిక ప్రాజెక్టుల కోసం ఉపయోగించగల విశాలమైన భూభాగాలు ఈ ప్రాంతంలో అందుబాటులో ఉన్నాయి.

2. విధాన మద్దతు (Policy Support)

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రాయలసీమను ఒక ఉత్తమ పెట్టుబడి కేంద్రంగా ప్రోత్సహించింది. దీనికోసం రాయితీలు ఇస్తూ పెట్టుబడిదారులను ఆకర్షించింది.

3. సులభతర, వేగవంతమైన వాణిజ్యం

- ప్రభుత్వం సులభతర వాణిజ్యం (Ease of doing business) పై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టింది. క్రమంగా దానిని వేగవంతమైన వాణిజ్యంగా (Speed of doing business) మార్చింది.

4. పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహక యంత్రాంగం

- ఈ ప్రాంతానికి ప్రాజెక్టులను ఆకర్షించడంలో **స్టేట్**

ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ ప్రమోషన్ బోర్డు (State Investment Promotion Board) కీలక పాత్ర పోషించింది.

5. ప్రస్తుతం ఉన్న పారిశ్రామిక స్థావరం (Existing Industrial Base)

- విద్యుత్ ప్లాంట్లు, సిమెంట్ పరిశ్రమలు, సోలార్ పార్కులు, ఆటోమొబైల్ సంస్థలు తదుపరి పారిశ్రామిక వృద్ధికి గట్టి పునాదిని అందించాయి.

6. రంగాల వైవిధ్యం (Sectoral Diversification)

- ఈ ప్రాంతం కేవలం వ్యవసాయానికే పరిమితం కాలేదు. ఆటోమొబైల్స్, ఉక్కు, రక్షణ, పునరుత్పాదక శక్తి, ఆహార శుద్ధి, అంతరిక్ష అనుబంధ పరిశ్రమల వైపు విస్తరిస్తోంది.

ఆహార శుద్ధి, ఉద్యానవన సామర్థ్యం

- రాయలసీమలోని ఉద్యానవన పంటల సామర్థ్యాన్ని మరింత బలోపేతం చేయడంపై ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టింది.
- కొన్ని ప్రాంతాలలో ఉద్యానవన పంటలు అద్భుతంగా పండుతున్నాయి. కాబట్టి ఆహార శుద్ధి పరిశ్రమలను (Food processing industries) ప్రోత్సహించడం వల్ల స్థానిక పంటలకు అదనపు విలువ కలుగుతుంది. ఇది రైతులకు మేలు చేస్తుంది. గ్రామీణ ఉపాధిని సృష్టిస్తుంది. అలాగే స్థానిక సరఫరా వ్యవస్థలను (Supply chains) బలోపేతం చేస్తుంది.
- పారిశ్రామికీకరణకు, వ్యవసాయానికి మధ్య ఆహార శుద్ధి పరిశ్రమ ఒక ముఖ్యమైన వారధిగా మారుతుంది.

కోసల నగరం పారిశ్రామిక పార్క్: నూతన తయారీ కేంద్రం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రణాళిక

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

సందర్భం: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC) ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ, ఏపీఐఐసీ (APIIC), పారిశ్రామిక పార్కులు, చిత్తూరు జిల్లా, తయారీ రంగం.

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ (Prelims):

- **కోసల నగరం పారిశ్రామిక పార్క్, ఏపీఐఐసీ (APIIC)**, చిత్తూరు జిల్లా, చిత్తూరు-తచ్చూర్ జాతీయ రహదారి, కృష్ణపట్నం పోర్టు, కట్టుపల్లి పోర్టు, **జీఎన్ఎస్ఎస్ (GNSS) ప్రాజెక్టు**, శ్రీ సిటీ నమూనా.

మెయిన్స్ (Mains):

- తయారీ ఆధారిత వృద్ధి, పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలు, ప్రాంతీయ పారిశ్రామికీకరణ, ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం, నీటి భద్రత, ఉపాధి కల్పన, పారిశ్రామిక కారిడార్ అభివృద్ధి.

వార్తలలో ఎందుకు ఉంది?

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చిత్తూరు జిల్లాలోని **కోసల నగరాన్ని** ఒక ప్రధాన తయారీ కేంద్రంగా (Manufacturing hub) అభివృద్ధి చేయాలని యోచిస్తోంది. ఇక్కడ ఒక పెద్ద పారిశ్రామిక పార్కును ఏర్పాటు చేయనున్నారు. ముఖ్యంగా ఆటోమొబైల్, వస్త్ర (Textile), ఆహార శుద్ధి (Food processing) రంగాల నుంచి పారిశ్రామిక పెట్టుబడులను ఆకర్షించడమే ఈ ప్రాజెక్టు ప్రధాన లక్ష్యం.

ప్రాజెక్టు ప్రధాన లక్షణాలు

- ఈ ప్రాజెక్టును **ఆంధ్రప్రదేశ్ పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాల సంస్థ (APIIC)** ముందుకు తీసుకెళ్తోంది. కోసల నగరంలో ఏపీఐఐసీ కి ఇప్పటికే 2,042.13 ఎకరాల భూమి ఉంది. భవిష్యత్ విస్తరణ కోసం అదనంగా మరో 5,000 ఎకరాలను సేకరించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ సంస్థను ఆదేశించింది.
- ఒక ప్రైవేట్ పారిశ్రామిక పార్క్ కోసం 500 ఎకరాలను కేటాయించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. అలాగే, ఇప్పటికే సుమారు 200 ఎకరాలను వివిధ పరిశ్రమలకు కేటాయించారు.
- దీనిని బట్టి కోసల నగరాన్ని ఒక చిన్న పారిశ్రామికవాడగా కాకుండా, ఒక భారీ పారిశ్రామిక సమూహంగా (Industrial cluster) అభివృద్ధి చేయాలని ప్రభుత్వం ప్రణాళికలు రూపొందిస్తోందని స్పష్టమవుతోంది.

కోసల నగరం వ్యూహాత్మకంగా ఎందుకు ముఖ్యమైనది?

కోసల నగరం తమిళనాడు సరిహద్దుకు దగ్గరగా ఉంది. ఇది ఇప్పటికే

స్థిరపడిన తయారీ కేంద్రాల నుంచి పరిశ్రమలను ఆకర్షించడానికి ఒక మంచి అవకాశాన్ని ఇస్తుంది.

దీనికి ఉన్న భౌగోళిక ప్రయోజనాలు:

- చిత్తూరు-తచ్చూర్ జాతీయ రహదారికి దగ్గరగా ఉండటం.
- కృష్ణపట్నం, కట్టుపల్లి పోర్టులకు సులభంగా చేరుకునే అవకాశం ఉండటం.
- చెన్నై, తిరుపతి విమానాశ్రయాలకు రవాణా సదుపాయం ఉండటం.
- ఈ ప్రాంతంలో నైపుణ్యం కలిగిన మానవ వనరులు అందుబాటులో ఉండటం.

విశాలమైన భూమి, రవాణా సదుపాయాలు, మానవ వనరుల కలయిక ఈ ప్రాంతాన్ని తయారీ కార్యకలాపాలకు ఎంతో అనువుగా మారుస్తోంది.

ప్రతిపాదిత పారిశ్రామిక స్వరూపం

ఈ పారిశ్రామిక పార్క్ అనేక రంగాలను ఆకర్షిస్తుందని ప్రభుత్వం ఆశిస్తోంది.

1. ఆటోమొబైల్ రంగం

- తమిళనాడులోని అంబత్తూరుకు చెందిన ఆటోమొబైల్ తయారీదారులు ఈ ప్రాంతంలో తమ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయడానికి ఆసక్తి చూపారు.

2. వస్త్ర పరిశ్రమ (Textile Sector)

- కార్మికుల అవసరం ఎక్కువగా ఉండే వస్త్ర తయారీ పరిశ్రమలు (Labour-intensive manufacturing) ఈ పార్కును ఉపయోగించుకునే అవకాశం ఉంది.

3. ఆహార శుద్ధి రంగం (Food Processing Sector)

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వ్యవసాయ, ఉద్యానవన (Horticulture) పంటలు అధికంగా పండుతాయి. ఆహార శుద్ధి యూనిట్లు ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవచ్చు.

ఈ రంగాలు అన్నీ కలిసి ఇక్కడ ఒక వైవిధ్యమైన పారిశ్రామిక పర్యావరణ వ్యవస్థను (Diversified industrial ecosystem) సృష్టిస్తాయి.

మౌలిక సదుపాయాలు, నీటి ప్రణాళిక

- పరిశ్రమలు తమ కార్యకలాపాలను ప్రారంభించాలంటే ముందుగా ఇక్కడ భూమిని చదును చేయాలి. దీనికి భారీగా ఖర్చు అవుతుంది. కాబట్టి, పార్కును అభివృద్ధి చేయడానికి, కనీస మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించడానికి ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యాన్ని (Private participation) తీసుకోవాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది.
- ఇక్కడ మౌలిక సదుపాయాలపరంగా ఉన్న అతిపెద్ద సమస్య నీటి లభ్యత. భవిష్యత్తులో నీటి అవసరాలను తీర్చడానికి ఒక బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ (Balancing reservoir) నిర్మాణానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సూత్రప్రాయంగా అంగీకరించింది. **గాలేరు నగరి సుజల స్రవంతి ప్రాజెక్టు** నుంచి ఇక్కడికి నీటిని సరఫరా చేయాలని ప్రతిపాదించారు. ఈ ప్రాజెక్టు 2028 డిసెంబర్ నాటికి పూర్తవుతుందని అంచనా.

అభివృద్ధి నమూనా (Development Model)

సత్యవేడు నియోజకవర్గంలోని **శ్రీ సిటీ (Sri City)** తరహాలో ఈ ప్రాజెక్టుకు ప్రణాళికలు రూపొందిస్తున్నారు. శ్రీ సిటీ ఒక విజయవంతమైన పారిశ్రామిక నమూనాగా గుర్తింపు పొందింది. ఎందుకంటే ఇది అనేక దేశాల సంస్థలను ఆకర్షించింది. పెద్ద ఎత్తున ఉపాధిని సృష్టించింది. కోసల నగరం కూడా ఇదే విధానాన్ని అనుసరిస్తుందని భావిస్తున్నారు. దీనికోసం క్రింది అంశాలను కలపనున్నారు:

- విశాలమైన భూ నిల్వ (Land bank)
- ఇతర ప్రాంతాలతో బలమైన రవాణా అనుసంధానం (External connectivity)
- ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం
- వివిధ రంగాలకు అనుగుణంగా పారిశ్రామిక ప్రణాళిక
- సిద్ధంగా ఉన్న కనీస మౌలిక సదుపాయాలు

ముగింపు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కోసల నగరం పారిశ్రామిక పార్క్ ఒక ప్రధాన తయారీ కేంద్రంగా ఎదిగే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది. దీని విజయం కేవలం భూమి లభ్యతపై మాత్రమే ఆధారపడి లేదు. సకాలంలో మౌలిక సదుపాయాల కల్పన, కచ్చితమైన నీటి సరఫరా, ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం, రంగాలవారీ ప్రణాళికపై కూడా ఆధారపడి ఉంటుంది. దీనిని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తే, దక్షిణ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఇది మరో ముఖ్యమైన పారిశ్రామిక వృద్ధి కేంద్రంగా ఆవిర్భవిస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి: భోగాపురం విమానాశ్రయం, సెమీకండక్టర్లు, పునరుత్పాదక ఇంధనం, జాతీయ రహదారులు

మూలం: దక్కన్ క్రానికల్ (Deccan Chronicle)

ఔచిత్యం: ఏపీపీఎస్సీ (APPSC): ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ (Andhra Pradesh Economy), ఉత్తరాంధ్ర అభివృద్ధి (North Coastal Andhra Development), పారిశ్రామిక కారిడార్లు (Industrial Corridors), హరిత ఇంధనం (Green Energy).

ముఖ్యమైన పదాలు (Important Key Words)

ప్రిలిమ్స్ (Prelims):

- భోగాపురం విమానాశ్రయం, అల్లూరి సీతారామరాజు అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం, పీపీపీ మోడల్ (PPP Model), గ్రీన్‌ఫీల్డ్ విమానాశ్రయం (Greenfield Airport), ఇండియా సెమీకండక్టర్ మిషన్ (India Semiconductor Mission), పునరుత్పాదక ఇంధన జోన్ (Renewable Energy Zone), పవర్‌గ్రిడ్ (POWERGRID), జాతీయ గ్రిడ్ (National Grid).

మెయిన్స్ (Mains):

- ప్రాంతీయ అనుసంధానం (Regional connectivity), మౌలిక సదుపాయాల ఆధారిత వృద్ధి (Infrastructure-led growth), సెమీకండక్టర్ పర్యావరణ వ్యవస్థ (Semiconductor ecosystem), స్వచ్ఛమైన ఇంధన తరలింపు (Clean energy evacuation), లాజిస్టిక్స్ అభివృద్ధి (Logistics development), సుస్థిర మౌలిక సదుపాయాలు (Sustainable infrastructure).

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది? (Why in News?)

ఆగస్టు 1, 2026న ప్రధానమంత్రి విజయనగరం జిల్లాలోని భోగాపురంలో అల్లూరి సీతారామరాజు అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయాన్ని ప్రారంభించనున్నారు. అలాగే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రూ.17,900 కోట్లకు పైగా విలువైన పలు అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు కూడా శంకుస్థాపన చేయనున్నారు.

భోగాపురం విమానాశ్రయం (Bhogapuram Airport)

- భోగాపురంలోని అల్లూరి సీతారామరాజు అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయాన్ని పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్ట్‌నర్‌షిప్ (PPP) మోడల్‌లో గ్రీన్‌ఫీల్డ్ విమానాశ్రయంగా అభివృద్ధి చేశారు.
- దీన్ని రూ.5,640 కోట్లకు పైగా వ్యయంతో నిర్మించారు. ఏటా సుమారు 60 లక్షల మంది ప్రయాణికులకు సేవలందించేలా దీనిని రూపొందించారు.

ముఖ్య లక్షణాలు (Key Features)

- ఆధునిక ప్యాసింజర్ టెర్మినల్ (Modern passenger terminal)
- కృత్రిమ మేధ (AI) ఆధారిత విమానాశ్రయ కార్యకలాపాలు
- బయోమెట్రిక్ ప్రయాణికుల ప్రాసెసింగ్
- ఆటోమేటెడ్ బ్యాగేజ్ హ్యాండ్లింగ్
- ఎయిర్‌పోర్ట్ ప్రిడిక్టివ్ ఆపరేషన్స్ సెంటర్
- ఎయిర్‌సైడ్ 4.0 టెక్నాలజీలు (Airside 4.0 technologies)
- బిల్డింగ్ ఇన్ఫర్మేషన్ మోడలింగ్

సుస్థిరత లక్షణాలు (Sustainability Features)

- 5 మెగావాట్ల సౌర విద్యుత్ ప్లాంట్

- వర్షపు నీటి సంరక్షణ (Rainwater harvesting)
- ఇంధన సామర్థ్య లైటింగ్ (Energy-efficient lighting)
- ఇంధన సామర్థ్య హెచ్‌వీఏసీ (HVAC) సిస్టమ్స్
- వ్యర్థాల నిర్వహణ కేంద్రాలు
- ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల (EV) ఛార్జింగ్ సదుపాయాలు
- పర్యావరణ పర్యవేక్షణ వ్యవస్థలు (Environmental monitoring systems)

గ్రీన్ బిల్డింగ్ ప్రమాణాలకు (Green Building Standards) అనుగుణంగా విమానాశ్రయ టెర్మినల్‌ను డిజైన్ చేశారు. చుట్టిల్లు (Chuttilu) గుడిసెలు, అరకు లోయ ప్రకృతి దృశ్యాల స్ఫూర్తితో దీనిని ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని ప్రతిబింబించేలా నిర్మించారు.

విశాఖపట్నంలో ఏఎస్ఐపీ సెమీకండక్టర్ ప్రాజెక్ట్ (ASIP Semiconductor Project at Visakhapatnam)

- విశాఖపట్నంలో ఏఎస్ఐపీ సెమీకండక్టర్ ప్రాజెక్టుకు ప్రధాని శంకుస్థాపన చేయనున్నారు.
- రిపబ్లిక్ ఆఫ్ కొరియాకు చెందిన ఏపీఏసీటీ (APACT) భాగస్వామ్యంతో ఏఎస్ఐపీ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ రూ.460 కోట్లకు పైగా పెట్టుబడితో ఈ ప్రాజెక్టును అభివృద్ధి చేస్తోంది.

ప్రాముఖ్యత (Importance)

- ఇండియా సెమీకండక్టర్ మిషన్ (India Semiconductor Mission) కింద ఆమోదం పొందిన ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి సెమీకండక్టర్ తయారీ కేంద్రం ఇది.
- ఇది ఏటా సుమారు 96 మిలియన్ల సెమీకండక్టర్ చిప్‌లను ఉత్పత్తి చేస్తుందని అంచనా.
- ఇది అధిక నైపుణ్యం కలిగిన ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టిస్తుంది.
- ఎలక్ట్రానిక్స్, చిప్ తయారీకి సంబంధించిన అనుబంధ పరిశ్రమలకు ఇది మద్దతు ఇస్తుంది.

ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ అత్యున్నత సాంకేతిక తయారీ రంగంలోకి అడుగుపెడుతుంది.

పునరుత్పాదక విద్యుత్ ప్రసార ప్రాజెక్టులు (Renewable Energy Transmission Projects)

కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాల్లోని పునరుత్పాదక ఇంధన జోన్లకు అనుసంధానమైన ట్రాన్స్‌మిషన్ సిస్టమ్స్ ఈ ప్రాజెక్టుల్లో ఉన్నాయి.

ప్రధాన ప్రాజెక్టులు (Major Projects)

- కర్నూలు-IV పునరుత్పాదక ఇంధన జోన్ ఫేజ్-I కోసం ట్రాన్స్‌మిషన్ సిస్టమ్
- కర్నూలు విండ్ ఎనర్జీ జోన్, సోలార్ ఎనర్జీ జోన్ కోసం ట్రాన్స్‌మిషన్ సిస్టమ్
- అనంతపురం, కర్నూలు జిల్లాల్లోని సోలార్ ఎనర్జీ జోన్ల కోసం ట్రాన్స్‌మిషన్ పథకం

ఈ ప్రాజెక్టులు పునరుత్పాదక ఇంధన జోన్ల నుంచి స్వచ్ఛమైన విద్యుత్‌ను జాతీయ గ్రిడ్ (National Grid) ద్వారా ప్రసారం చేయడానికి సహాయపడతాయి.

ప్రాముఖ్యత (Importance)

- భారీ స్థాయిలో పునరుత్పాదక ఇంధన అనుసంధానానికి మద్దతు ఇస్తుంది.
- స్వచ్ఛమైన విద్యుత్ లభ్యతను పెంచుతుంది.
- శిలాజ ఇంధనాలపై (Fossil fuels) ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.
- భారతదేశ ఇంధన పరివర్తనను (Energy transition) బలోపేతం చేస్తుంది.
- పునరుత్పాదక ఇంధన అభివృద్ధిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పాత్రను పెంచుతుంది.

జాతీయ రహదారుల ప్రాజెక్టులు (National Highway Projects)

రూ.1,880 కోట్లకు పైగా విలువైన జాతీయ రహదారుల ప్రాజెక్టులను కూడా ప్రధాని ప్రారంభించనున్నారు.

ప్రధాన ప్రాజెక్టులు (Key Projects)

- ఎన్హెచ్-365బీజీ (NH-365BG)లో రాచర్ల నుంచి గురవాయగూడెం వరకు నాలుగు లైన్ల గ్రీన్‌ఫీల్డ్ హైవే
- ఎన్హెచ్-365బీజీ (NH-365BG)లో గురవాయగూడెం నుంచి దేవరపల్లి వరకు నాలుగు లైన్ల గ్రీన్‌ఫీల్డ్ హైవే
- ఎన్హెచ్-67 (NH-67)లో నాలుగు లైన్ల తాడిపత్రి బైపాస్
- ఎన్హెచ్-565 (NH-565)లో లింగసముద్రం వద్ద హై-లెవల్ వంతెన

ఈ ప్రాజెక్టులు రహదారి భద్రతను మెరుగుపరుస్తాయి, ప్రయాణ

సమయాన్ని తగ్గిస్తాయి, రద్దీని తగ్గిస్తాయి, విశాఖపట్నం, హైదరాబాద్ మధ్య అనుసంధానాన్ని బలోపేతం చేస్తాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు దీని ప్రాముఖ్యత (Significance for Andhra Pradesh)

1. ఉత్తరాంధ్రకు ఊతం (Boost to North Coastal Andhra)

- భోగాపురం విమానాశ్రయం విజయనగరం, విశాఖపట్నం, శ్రీకాకుళం ప్రాంతాలను బలమైన ఏవియేషన్, పెట్టుబడి కేంద్రంగా మారుస్తుంది.

2. పర్యాటక, వాణిజ్య వృద్ధి (Tourism and Trade Growth)

- మెరుగైన విమాన కనెక్టివిటీ అరకు లోయ, తీరప్రాంత పర్యాటక ప్రాంతాలకు, వ్యాపార ప్రయాణాలకు ఊతమిస్తుంది.

3. సెమీకండక్టర్ పర్యావరణ వ్యవస్థ (Semiconductor Ecosystem)

- ఏఎస్ఐపీ ప్రాజెక్ట్ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోకి ఎలక్ట్రానిక్స్ తయారీ, చిప్ ప్యాకేజింగ్, సంబంధిత పరిశ్రమలను ఆకర్షించడంలో సహాయపడుతుంది.

4. క్లీన్ ఎనర్జీ లీడర్‌షిప్ (Clean Energy Leadership)

- కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాల్లోని పునరుత్పాదక విద్యుత్ ప్రసార ప్రాజెక్టులు భారతదేశ హరిత ఇంధన మ్యాప్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థానాన్ని బలోపేతం చేస్తాయి.

5. మెరుగైన లాజిస్టిక్స్, మొబిలిటీ (Better Logistics and Mobility)

- జాతీయ రహదారుల ప్రాజెక్టులు ప్రయాణ సమయాన్ని తగ్గిస్తాయి, సరుకు రవాణాను మెరుగుపరుస్తాయి, పారిశ్రామిక కారిడార్లకు మద్దతు ఇస్తాయి.

6. ఉపాధి కల్పన (Employment Generation)

- విమానాశ్రయ కార్యకలాపాలు, సెమీకండక్టర్ తయారీ, పునరుత్పాదక ఇంధన ప్రాజెక్టులు, జాతీయ రహదారులు ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉపాధిని సృష్టిస్తాయి.

ముగింపు

భోగాపురం విమానాశ్రయం, దాని అనుబంధ ప్రాజెక్టుల ప్రారంభం ఆంధ్రప్రదేశ్ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగు. విమానయానం, సెమీకండక్టర్లు, పునరుత్పాదక ఇంధనం, జాతీయ రహదారులను ఏకీకృతం చేయడం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతీయ అనుసంధానాన్ని బలోపేతం చేసుకోవచ్చు, పెట్టుబడులను ఆకర్షించవచ్చు, కొత్త ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించవచ్చు. ఈ ప్రాజెక్టులను సకాలంలో అమలు చేయడం, స్థానికులకు నైపుణ్యాలు అందించడం, సుస్థిర కార్యకలాపాలు, పారిశ్రామిక పర్యావరణ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయడం పైనే వీటి దీర్ఘకాలిక విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది.